

Tuần báo Xã hội Văn hóa Nghị luận

ĐỜI MỚI

Số 65—25-6-53

NAM VIỆT
TRUNG BẮC MIỀN LÀO :

5 ĐỒNG
6 ĐỒNG

Wasson
AP95
V6D647

ĐỜI MỚI

có bán tại :

Saigon

Huế-Hanoi
Phnom-Penh

Xin hỏi các
đại lý, các tiệm
sách các nhà
bán báo chí

Nam Việt . . 5\$

Cao Miên . . 6\$

Trung Việt . 6\$

Bắc Việt . . 6\$

Lào 6\$

MÙA HÈ

TÒA SOẠN—QUẢN LÝ :

117 Đại lộ Trần-hưng-Dạo—Chợ-quán

Giấy nôi : 793

Văn phòng liên lạc : 96 Đại lộ Grimaud

Hộp thư : 353—Saigon

Chủ nhiệm : TRẦN-VĂN-ÂN

THƯ CỦA
NHÀ XUẤT BẢN

Tăng giá hay không ?

Bạn đọc thân mến,

Để đối phó với giá sinh hoạt mỗi ngày một tăng, riêng về báo chí giá giấy đã vọt lên quá 50 phần trăm — các báo đã nhóm họp quyết định thái độ phải tăng giá báo, vì không thể đứng được nữa, trong khi từ nhân viên tòa soạn đến nhà in đều bị ảnh hưởng nặng nề vì đồng bạc sụt giá.

Nhiệm vụ từ 1 đồng có thể sẽ tăng đến 2 đồng trong một ngày gần đây. Còn tuần báo tạp chí?

Riêng về **Đời Mới**, nếu tăng theo cho kịp với giá giấy và mức sinh hoạt, mỗi tập sẽ bán từ 7 đến 10 đồng.

Đọc giả sẽ chịu trên 50 phần trăm sự tăng giá đó để tạp chí của các bạn đứng vững được.

Nhưng hiện thời chúng tôi cố gắng giữ nguyên giá cũ, vì không muốn bạn đọc phải thiệt thòi thêm về vốn ăn tinh thần.

Sự cố gắng của **Đời Mới**, trong một giới hạn có thể đến chừng mực nào đó, kêu gọi thêm sự ủng hộ của bạn đọc một cách tích cực hơn.

10.000 bạn đọc **Đời Mới** mỗi tuần sẽ sôi sảng cổ động cho mỗi bạn thêm một người mua báo **Đời Mới** nữa.

Số xuất bản tăng, sự chi phí tốn kém vào mỗi tập bớt đi, số trang và bài vở mỗi tuần vẫn giữ được nguyên như cũ, và giá bán ra vẫn là 5 đồng mỗi số.

Đời Mới là tạp chí của bạn. Sự nỗ lực không ngừng của chúng tôi phải nhờ đến sự hưởng ứng nhiệt thành của các bạn mới có thể lâu dài được.

Riêng với bạn đọc ở Trung, Bắc Việt và Cao Miên, Ai Lao, giá **Đời Mới** đã từ 8 đồng sụt xuống 6 đồng từ số 37 (2-5-53). Số dĩ có giá cách biệt ở ngoài Nam Việt như thế là vì tiền cước phí gửi máy bay cao đến 2\$80 mỗi tập. Chúng tôi đã chịu gánh lấy một phần lớn cước phí để cho **Đời Mới** được phổ thông thêm dễ dàng đến số đông bạn đọc khắp Đông dương. Sự cố gắng ấy, chúng tôi cũng trông cậy ở bạn đọc sẽ cổ động tăng thêm số người mua **Đời Mới**, để lấy số đồng mà bù lại phần thiệt về cước phí cho nhà báo.

Điều kiện quyết định sự không tăng giá hiện thời của **Đời Mới** một phần lớn là ở các bạn.

Các bạn đã nhìn nhận **Đời Mới** là tuần báo xã hội, văn hóa và nghị luận đứng đầu, với số xuất bản nhiều nhất trong nước hiện thời, — chắc là các bạn vẫn muốn tờ báo thân mến của mình mỗi ngày một xuất sắc thêm mãi và được số người đón tiếp càng đông đảo hơn lên nữa.

Chúng tôi đã cố gắng giữ đầy đủ phần bài vở, cả phẩm lẫn lượng, thấu hẹp bớt quảng cáo, và đang dự định tăng cường thêm nhiều nữa cho nội dung cùng hình thức **Đời Mới**.

Đời Mới càng giá trị thêm, mà vẫn còn giữ được giá cũ, là nhờ ở sự tận tình cố gắng thêm số người mua tạp chí của bạn đọc thân mến.

Nhà xuất bản NGÀY MỚI

Hộp thư tòa soạn

Bạn Trần Rắc (Saigon).

Đã nhận được mấy bài thơ của bạn, có dịp thuận tiện khác sẽ đăng. Bài Mộng thấy đăng ở T.M. số 13, bạn gửi tiếp cho những bài khác.

Bạn Mai Lan Châu (Thết Nốt).

Mong đợi phóng sự về miền sông Hậu của bạn.

Bạn Nguyễn Văn Em (Chợ Lớn).

Đã đăng cả hai bài đăng **Đời Mới**, hai bài kia đăng **Tin Mới**.

Bạn Đào Nguyên Quý (Montpellier).

Đã gửi báo cho bà P.D. và ông B.S.T. Hoàn nguyên những tác phẩm của bạn. Tiếp tục gửi về cho.

Bạn Phi Lân (Quảng Trị).

Như vậy là mua dài hạn. Bạn cứ gửi thư đến Quán lý, kèm ngân phiếu.

Bạn Khánh Hiệp.

Đang xem bài của bạn.

Bạn Trường Giang (Huế) Văn Lang,

Băng Sơn.

Đã nhận được bài của các bạn. Đa tạ.

Bạn Đông Mân.

Hoan nghinh những tác phẩm của bạn.

Một bạn học sinh ban Tú tài.

Tiệc rằng bài của bạn gửi đến quá chậm.

Bạn N.C.N. (Nhà trang) H.V (Phan Rang)

Trong giá 6 đồng (Đ.M.) và 2 đồng (T.M.) nhà xuất bản đã tính cả tiền hoa hồng cho các đại lý rồi.

Tuần báo Xã hội Văn hóa Nghị luận

ĐỜI MỚI

SỐ 65 — THỨ NĂM 27-6-53 d.l.

MÙNG 17 THÁNG NĂM ẤM UCH

TRONG TẬP NÀY :

- Vốn tinh thần Dương bá Dương
- Nêu cao vấn đề của Trần văn Ân
- Điều tra về đời sống tinh thần của học sinh đô thành của Trúc Sơn
- Xúc tiến nhạc Việt của Phạm Duy và Thanh Lương
- Tổ chức đời sống cá nhân của Hà Việt Phương
- Bệnh ghen của Ngọc Sương
- Đất chùa Tháp phóng sự của Nguyễn ngọc Mân
- Con người trong văn chương của Thanh Lương
- Thêm một chuyện về Hương cảng (truyện ngắn) của Lỗ Tấn
- Một chuyện cổ tích Cao Miên Văn Linh kể
- Thúy (tiểu thuyết 3 kỳ đang hết) của Nguyễn Luân
- Ngày mai đã muộn rồi Giang Tân phóng tác
- Ánh sáng đô thành của cô Văn Nga

TRỜI GIẠT

tiểu thuyết dài của Vĩnh Lộc

...VÀ NHIỀU MỤC KHÁC

BÌA IN 2 MÀU

TÒA SOẠN — QUẢN LÝ:

117 đại lộ Trần hưng Đạo — Chợ quán

(Giấy nót : 793 card)

Bài vở gửi về Tòa soạn xin viết một mặt giấy.

Tòa soạn không có lệ trả bản thảo.

Thư từ, bưu phiếu : xin đề tên TRÁC ANH.

Hộp thư 353 Saigon.

Nhà xuất bản Ngày Mới
xuất bản và phát hành

7 NGÀY QUỐC TẾ

Việt Nam

Xe lửa trúng mìn ở Nam Việt

Đoàn xe lửa có hộ tống « La Rafale » ngày 21 Juin chạy về Nha trang đã bị trúng mìn đặt trên một chiếc cầu ở địa giới Trung và Nam Việt. Chiếc cầu, chiếc đầu xe lửa và 3 toa tàu bị hư hại.

Một đồn binh mất tích

Trong đêm 19 rạng ngày 20 juin, đội quân bộ túc trú phòng trong một đồn ở vùng Biên hoà đều biến đi mất tích, mang theo cả vũ khí và gia đình.

V. M. đốt kho xăng Hải phòng

V. M. đã đốt nhập, và phóng hỏa định hiêu hủy kho dầu xăng của Hải Phòng. Các phần tử lưu động Pháp Việt mau lẹ can thiệp, đánh đuổi họ thối lui nhưng cũng có kho nhỏ chứa dầu xăng bị phá hủy.

V.M. chặn đánh huyệt đoàn công xa đưa tướng Reynolds đến Đại xã đồng quan

Hôm nay, ông Thủ hiến Bắc Việt Nguyễn hữu Tri ; Tướng Mac Reynolds, trưởng phái đoàn viện trợ kinh tế Mỹ và ông Barlett định đi thăm đại xã đồng Quan, về phía Nam Hanoi. Đến phút cuối cùng, ông Thủ hiến không đi nữa, chỉ có các viên chức Mỹ và Việt Nam lên đường. Đoàn công xa khởi hành hồi 14 giờ từ Hanoi.

Cách Hà Nội 23 cây số, Việt Minh ẩn nấp trong một làng cách quốc lộ số 1 Hà Nội phủ Lý 60 thước. Hồi 14 giờ 45 có một chiếc xe jeep nhà binh chạy đến, Việt Minh tưởng là phái đoàn Mỹ, liền tấn công. Thực ra thì đoàn công xa chưa tới đó. Cuộc phục kích của Việt Minh bị thất bại nhờ có các đội quân của Liên Hiệp Pháp, bảo chánh đoàn và hướng dẫn địa địa phương can thiệp mau lẹ.

Việt Minh bị tổn thất 5 người chết, 2 người bị bắt và một số vũ khí.

Cao Miên

Đur luận báo chí ở paris đối với các biến cố ở Cao Miên

BÁO « COMBAT ». — Lần này khó cho trước Pháp tránh được việc vấn đề Đông dương sẽ đem ra trước Liên hiệp Quốc. « Nếu các quốc gia liên kết đồng ý yêu cầu vấn đề được bàn cãi tại Liên hiệp Quốc, nh thể của nước Pháp sẽ trở nên rất khó khăn.

« Nói một cách nghịch lý, chính Pháp chứ không phải Việt Minh sẽ đóng vai tuồng « bị cáo » trong cuộc bàn cãi này ».

Độc lập hay chết

Theo lời Tổng trưởng Quốc Phòng Si-rik Matak và 3 yếu nhọn khác của Cao Miên thì vua Shianouk đã nói : « Nếu các kế hoạch đều thất bại thì đem cái chết mà tạ tội với quốc dân, chứ không lui hơn nữa.

Và... sống mà không chủ quyền độc lập thì chết còn hơn ».

Quốc vương Caomiên tuyên bố

« Nếu thật chẳng được chủ quyền trọn vẹn thì thì là thoát ly Liên Hiệp Pháp còn hơn... ».

Nhưng Miên hoàng Sihanouk đã hồi loan

Có tin chính thức cho hay Miên Hoàng Norodom Sihanouk đã quyết định... trở về. Một phát ngôn nhơn trong lãnh sự quán Cao Miên ở Bangkok tuyên bố rằng Miên Hoàng sẽ về Nam Vang.

Tin giờ chốt cho hay, Miên Hoàng đã từ Bangkok trở về bằng xe hơi hôm thứ bảy hồi 15.g. 30, cùng đoàn tùy tùng.

Tất cả đều đã về đến biên giới Miên. Hình như Miên Hoàng quyết định về xứ vì hai lẽ :

- 1.— Thái độ của chính phủ Thái.
- 2.— Vì Thái độ của Thái hậu Turamarit không muốn rời con.

Cao ly

Lý thừa Văn thả tù binh

Tình hình ở Triều Tiên bỗng trở nên

ngghiêm trọng vì Lý

thừa Văn thỉnh

linh ra lĩnh phóng

thích, hết thấy

những tù binh Bắc

Hàn chống Cộng

vào khoảng 30.000

người. Lực lượng

L.H.Q. đã tìm cách

theo chặn bắt những

tù binh này : đã có

917 người bị giam

lại. Máy bay trực

thăng cũng tham

dự vào cuộc đuổi

bắt. Nhưng đại

tướng chỉ huy Nam

Hàn là Wonyong-

duk đã cho bộ Tư

Lệnh L.H.Q. hay là

nếu L. H. Q. can

thiệp, thì các lực

lượng của đạo binh

« Rok » sẽ chống lại.

Trung Hàn phản đối

Trước hành động của Lý thừa Văn, phe Trung Hàn đã cương quyết yêu cầu L. H. Q. phải bắt lại số tù binh.

Những luận cứ của Nam Hàn

Những nhân vật chánh thức của Nam Hàn lại quả quyết mạnh mẽ rằng việc Tổng thống Lý thừa Văn đơn độc quyết định phóng thích những « đồng bào của ông » là thuận hợp với « nhân quyền » và « chủ quyền quốc gia ». Họ tuyên bố rằng khi thế giới tự do hồi năm 1948 đã nhìn nhận Nam Hàn là « chánh phủ hợp pháp duy nhất ở Cao Ly » thì việc nhìn nhận ấy ngụ ý rằng cả hai xứ Bắc Hàn và Nam Hàn hợp thành nước Cộng hòa Cao Ly và thuộc quyền chánh phủ Cộng hòa Cao Ly.

Anh

Sửa soạn hội nghị Bermudes

Ngày họp Thủ tướng phủ Anh hội nghị Bermudes có phát hành một thông cáo cho biết rằng ngày khai mạc hội nghị Bermude bịnh vào 8 Juillet.

Đêm 30 Juin, Thủ tướng Anh sẽ khởi hành trên chiếc thiết giáp hạm « Vanguard ». Cùng đi với Thủ tướng Anh có các vị cố vấn, và ban thư ký của Thủ tướng phủ.

Pháp

Lo ngại về thái độ Lý thừa Văn

Việc Nam Hàn phóng thích tù binh đã khiến các giới hữu quyền Pháp lo ngại.

Người ta e rằng viên ảnh đĩnh chiến đầy đầy hy vọng sẽ bị tan rã và các kết quả thâu thập làm công phu trở nên vô ích.

Ông Donald R. Heath, Đại sứ Mỹ tại Việt Nam vừa ở Mỹ trở qua sau một thời gian về nghỉ tại Hoa Thịnh Đốn.

Ngài Tổng trưởng Ngoại giao Trương Vĩnh Tổng và nhiều quan khách Mỹ, Việt, Pháp ra đón ông tại phi trường Tân sơn Nhất. Trong hình trên đây, ông Trương Vĩnh Tổng đang bắt tay chào mừng ông Donald R. Heath.

Tàu chở di hài « quân nhân » Đông dương về Pháp

Tàu hàng « Kerguelen » khởi hành từ Saigon đã cập bến Marseille chở theo di hài các quân nhân Pháp thiệt mạng ở Đông dương.

Phái đoàn thương mại Pháp về xứ

Các ông De Plaz, Doumenc, chủ tịch, phó chủ tịch phái đoàn thương mại và kỹ nghệ Pháp sang Trung Hoa, đã trở về Pháp bằng phi cơ.

Nhiều nhơn vật Trung Cộng ra đưa tiễn phái đoàn tại phi trường.

Ông André Marie thất bại

Quốc hội Pháp đã từ chối lần phong ông André Marie. Ông này chỉ được 272. Ông thất bại là do quyết định của dân P. T. C. H. B. D. bỏ thăm trắng.

Dư luận báo chí ở Paris về việc O. A. Marie thất bại

Báo chí sáng nay bình luận về việc quốc hội không tấn phong ông André Marie và về các biến cố ở Đức quốc và ở Cao ly.

Đại để báo chí xét xử nghiêm khắc thái độ của quốc hội đối với cuộc khủng hoảng hiện nay và đưa ra những tên khác đại khái như các ông Pinay, Plinslim khá đi kể tiếp được ông André Marie.

Đức

Dư luận báo chí Paris đối với vụ biến loạn Đông Đức

Các báo Pháp đã đặc biệt chú trọng đến tình hình xảy ra ở Đông khu Berlin.

Tất cả các báo đều cho rằng lý do sự đụng chạm này một phần lớn ở trên địa hạt kinh tế.

Nga Sô thiết quân luật

Để dẹp yên các cuộc biến loạn xảy ở Bắ Linh, quân đội Nga đã ra lệnh giới nghiêm ở miền Đông Đức. Các chiến xa và lực lượng quân đội đóng dọc theo ranh giới Đông Tây đã được lệnh phải sẵn sàng để đàn áp các cuộc nổi loạn.

MỸ

Vợ chồng Rosenberg đã chết

Cặp vợ chồng Rosenberg đã lên ghế điện hồi 20 giờ ngày thứ bảy 20-6-53 (24 giờ quốc tế).

Tổng thống Einsenbower đã công bố bản thông cáo bày giải lý do khiến ông từ chối việc ân xá cho vợ chồng Rosenberg. Đại ý ông nói:

« Việc hành quyết hai mạng người là một việc nghiêm trọng, nhưng không nghiêm trọng bằng ý nghĩ hằng triệu người có thể thiệt mạng vì hành vi của hai gián điệp ấy.

TUẦN LỄ TRONG NƯỚC

THÔNGIỆP CỦA ĐỨC QUỐC TRƯỞNG GỖI THỦ TƯỚNG NGUYỄN VĂN TÂM

« Tôi cảm ơn ông về những tình cảm mà ông đã biểu lộ trong bức điện văn làm tôi rất cảm kích.

Trong ý tưởng, tôi đã kết liên với tất cả những cuộc biểu diễn đánh dấu ngày kỷ niệm ấy đã quy tụ quân đội quốc gia và giới thanh niên mà lòng nhiệt tâm và hăng hái chứng tỏ rằng họ tin tưởng ở vận mạng của tổ quốc.

« Yêu cầu ông chuyển giao cho các chiến sĩ và thanh niên những ý tưởng thân ái của tôi và yêu cầu ông cho họ biết rằng quốc gia rất hãnh diện với họ và riêng tôi, họ có thể tin rằng tôi hết lòng tin cậy họ và ăn căn lo lắng tới họ ».

XÁ LỢI PHẬT ĐÀ QUANG LÂM ĐẾN SAIGON

Sau khi tới phi trường Tân sơn nhất vào lúc 1 giờ trưa 26-6, Xá lợi Phật được cung nghinh long trọng về chùa Kỳ Viên ở Bàn cờ để cho thập phương chiêm bái trong 3 ngày 21, 22 và 23-6.

THIỆU TƯỚNG LÊ VĂN VIỄN ĐƯỢC THƯỜNG ĐỆ TAM ĐẰNG BẢO QUỐC HUÂN CHƯƠNG

Sáng hôm 19-6-53 tại Ban mê thuật trước sự hiện diện của Thủ tướng Nguyễn văn Tâm, ông Tổng trưởng Quốc phòng Phan Huy Quát và Trung tướng Nguyễn văn Hinh Tổng tham mưu trưởng Quân đội Quốc gia Việt Nam Đức Quốc Trưởng Bảo Đại đã ân tứ Đệ tam đẳng Bảo Quốc Huân chương cho thiếu tướng Lê văn Viễn, tư lệnh lực lượng quốc gia Bình xuyên.

Trong lễ gắn huy chương, Đại tá Văn Vỹ đọc bản tuyên dương công trạng, trong khi đó thì một đội quân nghiêm chỉnh đứng dàn hầu.

HỘI ĐỒNG QUỐC GIA LÀM THỜI MỪNG THỦ TƯỚNG NGUYỄN VĂN TÂM

Tối 17-6-53, ông Nguyễn văn Hoanh, nhơn viên Hội đồng Quốc gia làm thời đã họp các bạn đồng viện và nhiều vị Tổng Trưởng tại nhà riêng để thiết một buổi tiệc đãi Thủ tướng Nguyễn văn Tâm nhơn dịp chánh phủ của Ngài thành lập được một tuổi kể từ hôm 6 Jun.

Ngài Thủ tướng đã đàm đạo vui vẻ với mọi người làm cho buổi tiệc được vẻ thân mật.

Tiệc xong, ông Nguyễn văn Hoanh đứng lên ngỏ lòng biết ơn của toàn quốc đối với Ngài Thủ tướng.

Thủ tướng Nguyễn văn Tâm cảm ơn Nguyễn văn Hoanh và các bạn về sự tiếp đón thân mật hôm nay.

Ngài nói rằng chánh phủ phải thực hiện

được nhiều công trình sâu rộng trong thời gian một năm, là nhờ trước đã có nhiều năm suy tĩnh, thiếu thốn và đau khổ chia sẻ với đồng bào.

Kết luận, Thủ tướng dự định nhưng cũng như tôi, còn sống sót lại sau những biến cố bi thảm vừa qua các ông, đã được giao phó một nhiệm vụ giống như nhiệm vụ của tôi vậy.

CHỈ SỐ LƯƠNG MỚI CHO CÔNG CHỨC 3 HẠNG

Công báo số 32 ngày 20-6, đã đăng dự số 16 sửa đổi dự số 9 ngày 14-7-50 ấn định qui chế chung cho công chức V. N.

Theo điều thứ 26, chỉ số lương được ấn định như sau:

Từ 420đ. tới 1.200đ. cho các ngạch A (cao cấp).

Từ 220đ. tới 660đ. cho các ngạch hạng B (trung cấp).

Từ 400đ. tới 300đ. cho các ngạch hạng C (hạ cấp).

THÊM 43 NỮ Y TÁ RA TRƯỞNG

Sáng thứ bảy 20-6-53, hội Hồng Thiệp Tự Việt Nam đã cử hành cuộc lễ phát bằng nữ y tá cho nữ sinh viên y tá tốt nghiệp tại Câu lạc bộ Đông dương Saigon.

Chủ tọa buổi lễ là ông Tổng trưởng Y tế Tân hân Nghiệp và dự lễ có các ông Mai thị Truyền đại diện ông Thủ hiến, ông Đỗ trưởng Nguyễn phước Lộc, Bác sĩ Nguyễn văn Kiêu, chủ tịch Hội H.T.T. Việt Nam bác sĩ Hồ văn Nhật chủ tịch H.T.T. Nam Việt, bác sĩ Trần công Triệu giám đốc trưởng nữ y tá, bác sĩ Đặng ngọc Trọng giám đốc y tế Nam Việt, bác sĩ Cao văn Trị giám đốc bệnh viện Nam Việt, đại tá quân y Trần văn Đệ.

Nữ họa sĩ PHẠM DUNG ĐOAN

Vừa trình bày những tác phẩm về sơn dầu của họa sĩ ở nhà hát địa phương Saigon Chylón.

NHÀ KHIÊU VŨ

GRAND MONDE

Cuộc biểu diễn mới lạ

Do cặp nữ tài tử
trứ danh

OLIVIA và BEATRICE

TRÌNH BÀY NHỮNG TRÒ
VŨ THUẬT

XIN LƯU Ý: Sách thuốc 1953 đã xuất bản, Quý Ngài gửi kèm theo 1\$00 tiền em làm cước phí, chúng tôi sẽ gửi tặng.

Nhà thuốc: ĐẠI QUANG

số 27 đường Tổng đốc Phương—CHOLON

Nhà thuốc chánh

SOLIRENE

(Pharmacie Principale Solirène)

Dược sư

ĐÀO TRỌNG HIẾU

Tốt nghiệp trường

Đại học Paris

Trước nhà hát Tây—AIGON

Bạn đọc đề ý

Bắt đầu tháng sáu (Jun) ĐỜI MỚI xuất bản ngày thứ năm mỗi tuần.

TIN MỚI ngày chủ nhật mỗi tuần.

Mỗi khi bạn thấy có hình vô ý thức, xin bạn đừng thắc mắc, vì đó là giờ chốt phải trám vào chỗ bài « bất tiện ».

PHÒNG XEM BỆNH

VỎ - VĂN - XUÔI

Diplômé d'état

C.C.K. de la Faculté Médecine de Paris

Chuyên trị: Nhức mỏi, sưng, trặc, tê, bại.

Buổi sáng: 8 tới 12 giờ

Buổi chiều: xin hẹn trước

CÓ CHẠY ĐIỀN

57, đường Taberd (trước vườn ông Thượng)

ĐẤT- VIỆT

CHUYÊN MUA VÀ BÁN CHO
QUÍ NGÀI:

Nhà cửa,

Phố xá,

Ruộng đất

VÌ QUYỀN LỢI CỦA QUÍ NGÀI

XIN NHỚ:

ĐẤT VIỆT SỐ 20 ĐẠI LỘ BONARD

Điện thoại số: 23.409

SAIGON

Nhị Thiên Đường
danh tiếng
lâu năm

Trị bá chứng
hay nhứt
47, rue Canton
CHOLON

Mỗi gia đình sáng suốt
nên chú ý mua sẵn :

1. — 1 gói

BEKINAN Tiên

(Euquinine active)
cho trẻ em

Thuốc ban nóng thần hiệu
Quần thủ số 1 ban nóng trẻ em

2. — 1 hộp

LONKINAN Tiên

(Quinine active)
cho người lớn

Thuốc rét thần hiệu
Trị ban nóng và rét rất hay

Hygiène --- Santé --- Qualité

Pharmacie Tiên

98, Bd. Bonard — SAIGON

BẢN KÈM
NGUYỄN TRUNG
450 Gia Long

NHÂN LOẠI CA

tập thơ thứ 30

của **NHÂN HẬU**

Một công trình sáng tác, một ý
thức xây dựng đáng đề chúng ta
đặt nhiều hy vọng nhất,

NHÀ XUẤT BẢN
NHÂN LOẠI

Son phấn là một chuyện xã hội.

Lột trần tất cả những cái nhung lụa,
màu son, lớp phấn che đầy cho thân
hình ghê lở đang chen lẫn nhau làm
đốm giữa chốn phần hoa vạn nẻo. Son
Phấn còn cho các bạn nhìn thấy tất cả
bề trái của một hạng người ngòm
trắng trơn giữa một xã hội đang
rối beng.

VỐN TINH THẦN

THÔNG THƯỜNG trong xã hội tư hữu, mỗi khi người ta nói tới vốn liếng là người ta nghĩ tiền của, hoặc cơ sở làm ăn. Người ta chỉ vào cái gì cụ thể, như nhà cửa, lâu đài, ruộng vườn, xe cộ, vân vân. It ai nghĩ tới cái gì « có » mà không nắm được, hay không thấy rõ trước mắt.

Tôi muốn nói với bạn về cái vốn tinh thần, mà tôi cho là có khi tùy trường hợp còn vững chắc hơn cái vốn vật chất.

Bạn hãy nhìn vào bao nhiêu sự nghiệp, vô luận sự nghiệp nào, mà người ta tạo ra trong nháy mắt, trong hiện tình xã hội.

Bạn hãy nghe họ nói chuyện với nhau, nói một cách hui hui tự đắc. Họ tưởng đâu sự nghiệp tạo thành ngày nay có thể tồn mãi mãi, chứ họ không nhớ câu của Ông bà ta để lại : « nhất khoảnh điền thiên niên vạn chủ ».

Đám người làm chủ cái vốn vật chất còn hồ hạo rằng họ là bậc thượng lưu của xã hội. Vì là thượng lưu, là người có công nên phần ăn hưởng là thuộc quyền sở hữu của họ. Tất cả những người làm công, giúp việc cho họ là « món đồ » của họ, họ sử dụng như xài tiền mà họ có không cần đồ mồ hôi. Họ áp dụng chủ nghĩa « chủ nhân » (người chủ) một cách tự nhiên, không cần biết trời đất, xã hội loài người là gì.

Bá Đương tôi nhận ra một lẽ phải của họ, lẽ phải của người mạnh. Không dám khoe mình thông minh như Ông La Fontaine, chứ cũng tin như Ông rằng « lẽ phải của người mạnh là tốt hơn cả ».

Giữa đám người moi óc mỗi ngày để tìm cái « đứng đắn », có người không tránh được bực tức. Tức quá, họ dậm chân bảo :

— Còn cái vốn tinh thần của ta đây chi ! Rồi bạn bè (rất ít) xúm nhau tung hô « cái vốn tinh thần ». Họ cũng hui hui tự đắc như đám người trên. Nhưng khác một điều, là họ không ăn hưởng.

Bá Đương tôi xin hỏi bạn đọc, trong xã hội có bao nhiêu người tìm cái vốn tinh thần và có bao nhiêu người có được cái vốn ấy ? Sự đối tỷ ra thế nào ? Có mấy phần trăm, mấy phần ngàn ?

Thật thật tôi cũng là người xây dựng cái vốn tinh thần. Mỗi tuần, tuy là viết bài « ngược », chứ ngược cũng là đóng góp, đóng góp ngược. Mà đóng góp ngược là thúc đẩy, vô luận sự thúc đẩy có hiệu quả hay không. Miễn là tôi được cái tiếng xây dựng, cái danh hiệu « có công », như nàng ruồi thúc đẩy ngựa lười xe lên dốc (của La Fontaine).

Vì thế mà Bá Đương tôi hạnh diện.

Bá Đương

HÀNG INDO-COMPTOIRS

xuất nhập cảng—Đại lý các nhà sản xuất

130-136, đại lộ Galliéni—SAIGON

Điện thoại : 22 104—22.161

Địa chỉ điện tín : Indocom Saigon

CHUYÊN MÔN VỀ HÀNG HÓA

phụ tùng xe hơi, đồ sắt...

ĐẠI LÝ ĐỘC QUYỀN

— Sơn BERGER
— Bỏ thắng xe hơi EVERSTOP
— Pistons và bougies FLOQUET
— Giấy trần TITAN

— Bình chữa lửa MAIP
— Vật liệu của nhà COLLEX
— Máy may Thụy sĩ HELVETIA
— Tourne-disques SONIDEAL Thụy sĩ
— Đồng hồ đeo tay Thụy sĩ PHÉNIX
— Máy in tay (duplicateur)

« CITO RECORD »

Độc khắp Báo chí Ngoại quốc

MỘT CÁI MÁY DÀI BẰNG BAO DIÊM ĐỂ CHỤP ẢNH DẠ DẪY

Một nhân kính sư Nga tên là Dmitri Maksoutov vừa làm xong một cái máy chụp hình dài bằng một hộp diêm có 6 tiếp vật kính (objectifs) lớn bằng đầu cái kim gút. Người ta có thể để máy vào cuống bông để chụp hình cái bao ngoài của dạ dày.

Máy đó gọi là máy chụp hình bao tử. Máy gồm hai bộ phận: phần ngoài gồm một chất cao su cứng mang những tiếp vật kính, phần trong bằng thủy tinh, chính giữa có một sợi giây tungstène do một luồng điện đốt cháy khi cần chụp. Mỗi lần, ta có thể thu được một lần 6 cái hình màu.

Máy này rất có ích cho bác sĩ khi cần phải chữa những bệnh ở dạ dày nhất là bệnh ung thư dạ dày.

(Etudes Soviétiques)

MỘT CÁI MÁY THAY QUẢ TIM

Bác sĩ John H. Gibbon, giáo sư mô xê và giám đốc trường mô xê ở Philadelphia đã mất 19 năm để chế ra một cái máy có thể thay thế thời gian hoạt động của quả tim trong một thời gian. Tất cả bộ máy là một bộ óc điện tử biết phát máu, thu máu ra khắp chân thân.

Máy đã đem dùng một lần đầu tiên, để cứu sống một em bé trong quả tim của cô Cecilia Bavolet ngừng chảy trong 26 phút, thời gian đó đủ cho bác sĩ mổ tim bệnh nhân, tin cuối cùng cho biết cuộc mổ này thu được kết quả.

Ở Pháp, tại bệnh viện Broussais giáo sư S.A. Thomas đã đem thử vật ra thí nghiệm và cũng thu được nhiều kết quả khả quan.

(Semaine du Monde)

10 NĂM NỮA, BỆNH LAO SẼ KHÔNG CÒN NỮA

Giáo sư Etienne Bernard, một giáo sư danh tiếng của Pháp vừa tuyên bố trong 10 năm nữa bệnh lao sẽ bị diệt trừ được bệnh lao.

Từ năm 1930, số người chết vì bệnh lao đã bớt được 72 phần trăm. Thuốc rimifon tuy không làm lành hẳn bệnh nhưng cũng ngăn được sự phát triển của bệnh. Trái lại số bệnh nhân kinh niên có phần tăng.

Kết luận một cuộc điều tra cách đây 6 tháng Giáo sư Etienne Bernard tuyên bố chắc chắn trong 10 năm nữa, bệnh lao sẽ không còn nữa, nếu thực hành được hai vấn đề quan hệ sau đây:

- Mọi người dân đều tiêm thuốc ngừa bệnh.
- Kiến thiết lại nhà cửa, phá bỏ những tập lều thiếu không khí và ánh sáng.

DÙNG PHI CƠ ĐỂ TÌM MỎ

Những chiếc phi cơ bay thấp tới 700 thước có thể tìm ra những cái hầm mỏ khoáng chất và dầu hỏa được.

Người ta dùng một cái máy đo bằng từ thạch gọi là « magnétomètre » đặt trên chiếc phi cơ. Có khi phi cơ kéo theo sau đuôi một sợi giây kèm dài tới 20 thước. Ở phía cuối sợi giây là cái máy từ thạch đặt trong một cái bình chứa hình giống như một trái bom dẹt. Ở ực đại lợi người ta đã đặt máy trong chiếc phi cơ D.C. 3.

Hồi đầu năm 1953, người ta đã bắt đầu dùng cái máy từ thạch để tìm những lớp đất ở cách

xa mặt đất tới hàng ngàn thước. Phi cơ bay trên những cánh rừng rậm, hoặc những vùng sa mạc để tìm mỏ.

Máy từ thạch điện phân ứng rất mạnh có thể cho người biết được nơi nào có mỏ sắt, đồng, vv... Người ta cũng dùng một cái máy khác gọi là « Scintillomètre » phát ra những tia sáng để tìm ra chất uranium. Chất này dùng trong việc chế bom nguyên tử và có thể dùng để chữa bệnh ung thư.

Nhờ hai cái máy nói trên, các nhà địa chất lý học có thể vẽ ra những bản đồ nghiên cứu các lớp đất được.

DÙNG CHẤT PLASTIQUE TRONG Y HỌC

Hiện nay, các bác sĩ đã dùng chất plastique để thay thế những khúc xương gãy, chôn bị gãy. Người ta cũng dùng nhiều chất dẻo để hàn lại những lỗ trống hoặc các vết thương trong hai bộ phổi.

Một giáo sư ở Mỹ đã dùng một miếng màng mỏng làm bằng chất plastique để chế hóa nước biển thành nước ngọt. Bác sĩ đã tắm máu đó trong một cái bình chứa nước mặn và cho một luồng điện chạy ngang qua. Nước biển tự nhiên tách ra hai thứ nước khác nhau: nước ngọt và một thứ nước có đựng nhiều chất muối. Thể tích của nước ngọt lấy được hai lần nhiều hơn chất nước mặn.

GIẤY BAO TRÁI CÂY

Khoa học vừa chế một thứ giấy làm bằng vỏ khoai lang tây để gói trái cây. Phía trong có một chất sáp tốt để làm cho trái cây lâu thối.

(Trich « Sciences et voyages »)

MỘT LỖI GIẾT VỢ MỚI!

Muốn « loại bỏ » vợ, một nhân viên nhà máy ở Helsinki tên là Emil Raami đã nghĩ ra một phương pháp hoàn toàn mới mẻ. Anh ta đã bắt điện vào chỗ ngồi ở trong cầu tiêu, lúc vợ vào ngồi lên cái « ghế điện » đó bị điện giật té xuống và bị thiếu luôn.

Ra tòa anh chồng này vẫn tự hào rằng anh ta không có cô ý sát nhân!

(Combat)

CON GÁI CỦA CỐ TỔNG THỐNG ROOSE- VELT LẤY CHỒNG

Cố con gái của cố tổng thống Roosevelt tên là Sarah Delano Roosevelt đã đính hôn với nhà chơi đương cầm Antonio de Bonaventura mới 23 tuổi. « Nàng » đã gặp « chàng » ở Philadelphia.

CÔNG KỊCH HÚT THUỐC

Một từ báo của đạo Tin lành Nam Phi vừa rồi mở một cuộc tấn công kịch liệt công chúa Margaret vì Công chúa đã chụp những tấm hình tả công chúa đang dự những cuộc đua ngựa mà trên miệng Công chúa lại ngậm thuốc lá.

« Lê dĩ nhiên, phải yếu trường rằng hút thuốc lá là một cơ chỉ quý phái và cái thói xấu lại được một công chúa giòng máu hoàng tộc khuyến khích con dân bắt chước ».

NGUỒN GỐC TIỀN SỬ CỦA BÀ SA MẠC SAHARA

Năm 1951 người ta đã tìm được những răng

các động vật có xương và ngay cả những mảnh xương lớn của loài hổ sát ở bờ giếng In Aban-gari 600 cây số phía nam Tamanrasset thuộc nam phần Hoggar.

Được tin này nhà địa chất học Albert de Lapparent tới thăm hiểm miền đó và đã tìm được cả một hệ thống động vật thời thượng cổ.

Nhiều dấu vết đã tìm được cho biết rằng về thời kỳ ấy miền sa mạc Sahara hiện nay là rừng rậm và đồng lầy có nhiều cá sấu ăn thịt. Hiện đã thu được sáu bộ xương và nhiều con rùa khổng lồ.

Giáo sư de Lapparent đã báo tin này cho Hàn lâm viện khoa học biết và kết luận rằng đây là cả một động vật ở dưới nước mà địa điểm là bãi Sahara ngày nay.

NƯỚC PHÁP CÓ THỂ CẮT THÊM

MỖI NĂM 750.000

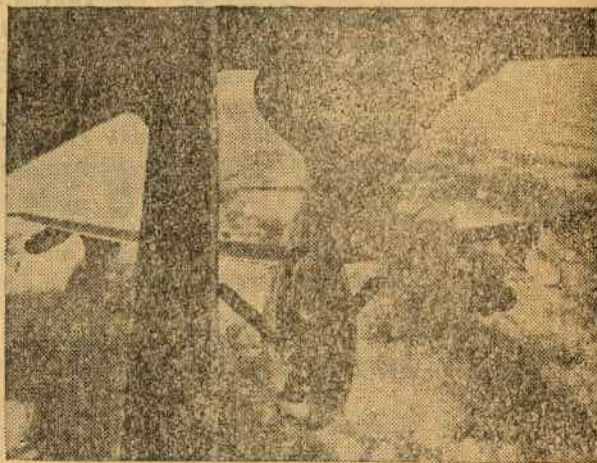
NHÀ Ở NẾU HỌ BỚT UỐNG RƯỢU

Tờ báo Times viết:

Thường, người ta tưởng rằng người Pháp thích làm chính trị vì ở Pháp có nhiều đảng phái, nhưng sự thật lại khác hẳn: dân Pháp không ưa chính trị mấy. Họ già các báo thích đọc những tin tức vật xảy ra hàng ngày ở trong nước hoặc ở khắp các nơi. Ý nghĩa xã hội được áp dụng trong các nghiệp đoàn rất chặt chẽ.

Tờ New Times và tờ Herald Tribune cũng có những nhận xét như trên. Tờ báo trên cho mỗi đảng phái ở Pháp có bánh vực ít quyền lợi xã hội về cho đảng mình. Tờ dưới nói rằng: Dân Pháp xem chính phủ như kẻ thù riêng của họ và chỉ thích một chính phủ không cai trị họ.

Báo chí Pháp có bản tán sôi nổi những tin trên đây. Họ còn thêm vào những nhận xét

Ở trên thượng tầng mây, một phản lực cơ Boeing B-47 của Đội Không-quân Mỹ, đang được 1 chiếc phi cơ không lồ chở sáng nhất kiểu K.C. 97 bay rất nhanh tiếp tế cho.

Kỹ thuật tiếp tế sáng nhất ở trên không cho những phi cơ rất lợi, những phản lực cơ có thể bay được rất xa và cất cánh từ các địa điểm rất nhỏ.

Chiếc phản lực cơ sau khi được tiếp tế đầy đủ sáng nhất lại tiếp tục bay đi công cán.

như sau:

Pháp tiêu mỗi năm 890 nghìn triệu quan vào khoản tiền rượu. Về Y tế, Pháp chi tiêu hết 570 nghìn triệu: 420 nghìn triệu về giáo dục, và 280 nghìn triệu xây cất nhà ở.

(La vie Francaise, Carrefour l'Observateur, Témoignage Chrétien, Le Monde, Le Concours Médical.)

THỜI TIẾN

Cuộc nổi dậy của hàng ngàn dân chúng và thợ thuyền khu Đông Berlin, sự xô xát đầu tiên giữa người Đức và Nga từ 1945, là một đòn khá nặng vào uy tín của cộng sản. Vụ khởi loạn đồ máu chống chính phủ Đông Đức chấm dứt bằng sự can thiệp của quân đội với thiếp giáp, liên thanh, xảy ra sáu ngày sau khi chính phủ Grotewohl thi hành một chính sách rộng rãi khác hẳn từ 1949 đến nay — sau khi xảy ra các vụ biến cố quan trọng ở Tiệp khắc, một nước cộng sản láng giềng của Đông Đức.

Theo lời các báo khối Tây Âu thì các cuộc nổi loạn này chứng tỏ tình hình nghiêm trọng về sự khủng hoảng kinh tế chính trị ở các nước mới theo cộng sản — nguyên nhân sâu xa cuộc tấn công hòa bình của Nga sô.

Theo bản thông cáo đầu tiên của Đông Đức thì có « các nước ngoại quốc » những tay gây ra những vụ lộn xộn vừa rồi.

Sau khi tình hình ở Berlin đã êm trở lại, tư lệnh Hồng quân ở Berlin có báo cho các tư lệnh tây phương rằng Nga không ngăn trở việc nối lại sự liên lạc giữa hai khu vực Berlin.

Tình hình ở Triều Tiên cũng không kém phần ngoạn mục. Đình chiến sửa soạn gần ký kết, thì tổng thống Nam Hàn đột nhiên thả 25.000 tù binh Bắc Hàn không theo Cộng. Lý thừa Văn hành động táo bạo như thế để phá vỡ sự thỏa thuận giữa Trung Hàn và L.H.Q. bắt tay nhau mà không để cập gì đến việc thống nhất Triều Tiên và bỏ rơi Nam Hàn.

Cuộc thương thuyết ở Bàn môn diễn biến bị gián đoạn. Trung Hàn bỏ hòa hội, cực lực phản đối với tư lệnh L.H.Q. và tuyên bố chỉ tiếp tục lại sau khi giải quyết xong vụ tù binh được thả. Chủ tịch Bắc Hàn Kim nhật Thành và tướng Trung Cộng Bành đức Hoài đồng ký tên dưới thông điệp buộc tội Đồng Minh đã can dự vào việc thả tù binh ngay khi « sắp sửa ký hiệp ước đình chiến ».

Phía Đồng Minh, người ta cho rằng Trung Hàn yêu cầu hoặc bắt lại hết số tù binh đã thả ra, hoặc ký hiệp ước đình chiến riêng, loại bỏ hẳn Nam Hàn.

Trong lúc này, ở mặt trận chiến tranh vẫn tiếp diễn ác liệt giữa đôi bên để giành nhau phần đất.

Hoa thành đơn vẫn nhất quyết tiếp tục cuộc thương thuyết trên căn bản Trung Hàn đã nhìn nhận — Tướng Clark tổng tư lệnh quân đội L. H. Q. phản đối và trách cứ hành động ngang ngược của Lý thừa Văn. Còn tướng Van Fleet, cựu tư lệnh đệ bát lộ quân Mỹ ở Triều Tiên thì lại cho rằng họ Lý không có cách nào khác hơn là phóng thích những tù binh không chịu hồi hương: « Nếu đình chiến ở Triều Tiên là giải pháp tốt nhất đối với Mỹ, thì lại không tốt đối với Nam Hàn. Một phần nửa Nam Mỹ sẽ không yên ổn được nếu phần nửa Bắc Mỹ bị Cộng sản chiếm. Kết quả đình chiến ở Triều Tiên là như vậy ».

Việc Miên Hoàng bắt ngờ từ bỏ ngoại vãng qua Vọng Các rồi định sang Mỹ để yêu cầu Liên hiệp Quốc can thiệp buộc Pháp giao trả độc lập cho Cao Miên, đang làm cho Pháp bối rối, thì lại có tin bất ngờ nhà vua trở về ở Battambang.

Thủ tướng Penn Nouth đã đến đây để hội đàm với Miên Hoàng. Đài bá âm Nam Vang chưa để cập gì đến cuộc hồi loan.

Trong khi xuất ngoại, Miên Hoàng có tuyên bố rằng nếu Pháp bằng lòng cho Cao Miên độc lập thật sự, thì nhà vua mới chịu trở về — Pháp thì muốn Miên Hoàng trở về trên một lãnh thổ của Liên Hiệp Pháp trước khi mở cuộc thương thuyết, bàn đến những yêu sách của Cao Miên.

Chờ xem cuộc tranh đấu của Quốc Vương Cao Miên đem lại những thắng lợi gì cho nước láng giềng chúng ta.

Nước Pháp vẫn còn đang ở trong tình trạng vô chính phủ. Ông André-Marie cũng bị lật nhào như mấy tay trước. Antoine Pinay được vời ra, liệu có chấm dứt được cuộc khủng hoảng đã bước qua thứ tháng hai rồi không?

Người ta hy vọng là sau một thời kỳ húc lấn nhau, các chính đảng Pháp cũng phải nghĩ đến sự nguy hại chung trong nước...

Từ đây đến ngày 8-7, hội nghị Anh Pháp Mỹ nhóm họp tại Bermudes, có lẽ Pháp có đủ thì giờ thành lập nội các để có người đi đại diện, được làm bàn cãi các vấn đề sinh tử đối với Pháp, tro g đó Đông dương đứng hàng đầu.

THẾ NHÂN

23 - 6 - 53

LẤY MẮT NGƯỜI VIỆT XÉT VIỆC NƯỚC NGƯỜI

THÁI ĐỘ CỦA LÝ THỪA VẤN NGHỊCH HAY THUẬN?

của KHÁNH HIỆP

HÒA HỘI Bàn Môn Điểm, ngày một tiến triển, thổi về Hoa Thịnh Đốn, Luân Đôn một nguồn hy vọng chứa chan. Những nước tham chiến bên Liên Hiệp Quốc mừng sắp bớt được một gánh nặng. Thế giới hoan lạc đón chờ hòa bình.

Trong lúc ấy, Tổng thống Lý Thừa Vãn và cả chính phủ của ông lên tiếng phản đối hòa hội. Ông nhất định tranh đấu đến cùng cho lập trường của ông, dù có phải dùng đến quân lực. Hành động của ông đã gây ra dư luận sôi nổi sau khi thả máy chụp ngàn từ binh Bắc Hàn không muốn hồi hương.

TRIỀU TIÊN và Đông Dương cùng chung đứng trong một trận tuyến. Việc xảy ra cho nước này như thế có thể đến với nước kia. Nên xin đề nghị nhận xét hành động của Lý Tổng-thống xem có rút được bài học nào chăng.

Chiến cuộc Triều Tiên đây đã khá lâu. Người Mỹ và bạn đồng minh đã mệt mỏi. Họ thấy lối thoát bằng quân sự không lợi cho họ. Đồng thời họ sợ việc kéo dài chiến tranh ấy sẽ tạo nên một phản động lực ngày một mãnh liệt trong các nước họ. Ngừng chiến đấu, với họ, có lợi hơn.

Nhưng lập trường của Nam Hàn không nhất thiết là lập trường của Mỹ, cũng như cái lợi cho Mỹ chưa hẳn đã có lợi cho Nam Hàn. Như trường hợp này là một.

Chấm dứt chiến tranh trong các điều kiện hiện tại, dĩ nhiên Triều Tiên sẽ bị cắt đôi... Ngày ấy, Mỹ vui mừng vì họ bớt được một gánh nặng. Nhưng ngày ấy cũng chính là ngày bắt đầu được đào cái huyết to lớn để một ngày kia vui lập chính phủ họ Lý.

Bởi thế họ Lý tranh đấu quyết liệt. Vì đó là vấn đề sống còn của chính phủ ông. Ông là người Triều Tiên hẳn

ông hiểu cái lợi cho đất nước ông hơn mọi người Mỹ, Anh, ông không lạ gì chính lược tâm thực của phe Cộng sản. Ông biết Cộng sản, thừa cơ hội hòa hoãn và được ở lại trên đất Triều Tiên, sẽ lợi dụng mọi cách để lôi kéo nhân dân Triều.

Việc lôi kéo quần chúng, có lẽ họ Lý nghĩ: đi đôi với một áp lực tinh thần và vật chất mạnh mẽ, một lối tuyên truyền khôn khéo rất dễ đưa đến thành công. Mà Cộng Sản có rất nhiều kinh nghiệm trong các vấn đề này. Những cán bộ cốt cán Cộng Sản sẽ len lỏi vào đất nước cũng như vào guồng máy xã hội Nam Hàn. Họ sẽ trường kỳ mai phục, gây dần ảnh hưởng, chiếm dần các địa vị quan trọng. Họ là những con tằm đáng sợ.

Lý Tổng thống tranh đấu, tranh đấu quyết liệt vì hòa hội Bàn Môn Điểm thành tựu thì chỉ trong vòng ít lâu nữa chính phủ ông sẽ phải kiểm một cái Đài loan thứ hai — để khỏi nói đến một đảo Elbe đau xót.

LÝ THỪA VẤN

MỌI người tìm cách chấm dứt chiến tranh. Đó là lẽ thuận. Lý Tổng Thống khư khư chiến đấu. Họ Lý nghịch thay!

Nhưng mọi người chỉ thấy cái lợi trước mắt là được buông súng, nghỉ ngơi mà không nghĩ đến sự mất còn của Nam Hàn — và biết đâu, với thái độ ấy, lại không là của cả Đông Nam Á — trước thế tâm an lá của phía cộng quân. Đó chẳng phải là vụ cái nhỏ mà quên cái lớn hay chỉ giải quyết trên đại cương mà không đi sâu vào các sự trạng sao? Và đó chẳng phải là điều nghịch ư? Họ Lý chiến đấu vì sự sống còn của chính phủ mình chẳng thuận vậy sao?

Thuận, nghịch rồi nghịch, thuận, bên nào phải? Dám xin hỏi thái độ của Tổng Thống Lý Thừa Vãn: khôn hay dại, mù hay sáng, nghịch hay thuận?

KHÁNH HIỆP

VIỆC NƯỚC NGƯỜI

Cách xử trí đối với Hàn quốc có thể làm cho Mỹ thất nhân tâm ở các nước nhỏ

AI cũng biết rằng từ ngày lập quốc, nước Triều Tiên vẫn nhờ sự ủng hộ của Mỹ. Cho đến khi nước này bị Trung cộng xua binh tiến đánh, chính phủ Lý Thừa Vãn cũng nhờ có quân đội Mỹ mới tồn tại, quân đội quốc gia nước Hàn có nhờ sự huấn luyện của quân nhân Mỹ mới có được 14 sư đoàn mạnh mẽ ngày nay. Nói gộp lại là Hàn quốc hoàn toàn nương cậy nơi Mỹ mà trường thành.

Vấn đề hai nước Hàn, nhưng Bắc Hàn ít đất ít người. Trong cuộc xua binh nam tiến người ta có thể nói không sợ lắm lắm rằng đó là Trung Cộng đánh Triều Tiên. Bằng chứng là trong số tù binh Bắc Hàn phần đông là người Trung Hoa. Nói thế, không phải là ta có thành kiến đối với Trung Cộng. Trong chỗ nhận xét ta nên có can đảm mà nhìn thật tế, mặc dù hầu hết người trong xã hội từ hữu học đến vô học đều chạy theo cái lý của kẻ mạnh.

Mỹ đánh với Trung Cộng trên lãnh thổ Triều Tiên suốt ba năm giã, trong đó có người Hàn tham chiến ở sông phượng. Về lúc sau quân đội quốc gia Nam Hàn (lấy số đông mà nói là nổi quân đội quốc gia nước Hàn) tham chiến rất mãnh liệt, tinh thần chiến đấu của họ rất cao. Và số đi họ có được cái tinh thần ấy là nhờ họ tin rằng họ đánh để bảo vệ nền độc lập và để thống nhất lãnh thổ. Ngộ như Mỹ đem binh Nhứt giúp họ, chưa chắc họ sẵn lòng tác chiến.

Nhưng rồi Mỹ và Trung Cộng mưu hòa. Họ thương thuyết ngưng chiến ở Bàn Môn Điểm, họ ngưng đánh thật.

Và họ ngưng chiến với những điều kiện mà Hàn quốc cho là tồn tại đến nền thống nhất và độc lập quốc gia, khiến Tổng Thống Lý Thừa Vãn phải phản đối một cách kịch liệt và cụ thể. Ngoại trưởng Nam Hàn bảo: « chúng tôi chiến đấu vì thống nhất và độc lập chứ không phải đem mình làm con chuột thí nghiệm vô khi. Ngưng chiến là việc của người ngoại quốc mà tác chiến chống xâm lăng là việc của dân chúng Hàn-quốc ».

Nhân sự phản đối của chính phủ Nam Hàn làm nổi lên tiếng kịch bác, chế nhạo Lý Thừa Vãn. Thật là chế nhạo.

Đành rằng hòa bình là điều mà cả nhân loại khao khát, nhưng hòa bình không phải là thiết lập trật tự của người mạnh trên đầu kẻ yếu. Ta phải nhìn nhận rằng Lý Thừa Vãn là một chính sự gia dám cương nghị với nước mạnh, nước đã giúp đỡ mình.

Thà từ bỏ « đồng bào » là việc nào phải có lý. Thà hỏi có mấy người dám hành động như họ Lý?

Nếu quả thật Mỹ bỏ rơi Nam Hàn, đó phá Lý Thừa Vãn, thủ hỏi còn nước nào dám chơi với nước mạnh, để rồi « mạnh với mạnh » họ bắt tay nhau trên đầu dân tộc nhược tiểu.

Nếu ta đứng trên lập trường quốc gia dân tộc, có thể cho cử chỉ của Lý Thừa Vãn là cử chỉ của người anh hùng dân tộc. Còn đứng về phương diện « hòa bình vô điều kiện, hòa bình nhất diện », hay đứng ở phương diện theo khối này, khối nọ, ta có thể nói Lý Thừa Vãn là kẻ phá hoại hòa bình.

VĂN LANG

ĐỜI MỚI số 6

Ý VÀ VIỆC

CẦN CÓ BƠM THÔNG MINH

CÓ anh thợ sơn tên Sơn trông thấy bạn đồng nghề tên Hòa đang lom khom cúi sơn, mặc quần rách dờ dờ chỗ kín phía sau, mới buồn tay lấy cái vòi bơm điện vô bính xe hơi để sát cái lỗ hông « từ khoái » của bạn, xả hơi chơi. Cái bụng đang lép của Hòa theo vòi hơi chơi của bạn mà to dần hơn cái « bầu tâm sự » của các bà có thai.

Nhưng bụng của người đàn ông vốn không quen chứa, và cũng không phải là trái ba lòng nên sau khi nhận lấy sự đùa nghịch của bạn, Hòa ngã lăn ra bất tỉnh, phải chở đi nhà thương để... xả hơi.

Nhân chuyện bơm hơi này, có người đưa ra đề nghị chế tạo một thứ bơm hơi thông minh. Không người được bơm hơi vào sẽ không bắt nạt như anh thợ sơn trên đây, mà trái lại sẽ tinh táo người ra, vì đầu óc sẽ bớt mịt đặc, bụng sẽ bớt rỗng, đồng thời cũng đỡ bớt sự u mê.

Nếu sáng kiến bơm thông minh này thành thì ta sẽ thấy đủ mặt các giới, từ chánh khách đến những người gọi là trí thức, đua nhau đi tậu bơm.

Và thiên hạ cũng nhờ đó mà đỡ khổ.

BẮT KẼ TRỌC ĐẦU

« BẮT đưa có tác chức ni bắt đưa trọc đầu », tục ngữ đã nói như vậy.

Một thầy sai (đó tất nhiên là không có tội) gặp người đón hỏi giấy tờ, và lại, mở phạt, rút súng lục ra đòi bắt kẻ trọc đầu về bóp, thì hành xong thủ đoạn Hiệp Liệt đối với kẻ tu hành, người « anh chị » liền phốc lên xe đồng mất.

Thế mới biết tục ngữ không phải lúc nào cũng đúng cả.

KHÓ XỬ

SAU khi đã tốn nhiều nước miếng cãi nhau hai năm trời nay, hai phe

Mỹ và Trung Hàn gấu đi tới chỗ bắt tay nhau, và cả thế giới cũng hy vọng chuyển này hòa bình thiết, thì Lý Thừa Vãn ném ra một trái bom nguyên tử: thả hết mấy chục ngàn tù binh Bắc Hàn không chịu hồi hương.

Họ Lý muốn phá cuộc ký kết đình chiến tuyên bố: « Mỹ can thiệp làm gì hồi 1950 để đến nay bỏ rơi chúng tôi ». Và mạnh dạn nói: Tù binh là người Triều Tiên, thì ông làm tổng

ĐỜI MỚI số 65

VIỆC NƯỚC NHÀ

Nêu cao vấn đề

VẤN đề mà tôi muốn nói là vấn đề Việt Nam. Trong hai bài trước, một bài, « đặt lại các vấn đề với Pháp » và một bài « Pháp đặt sai vấn đề », bạn đọc đã thấy rõ vì sao phải đặt lại các vấn đề, và vì sao Pháp chủ trương thương thuyết với Việt Minh là đặt sai vấn đề.

Gần đây, ông Sam Sary bộ trưởng dinh Thủ tướng Miên, hiện trú Paris, có tuyên bố như thế này, sau vụ Vua Sihanouk bỏ xứ ra đi:

« Pháp phải tuyên cáo Cao Miên độc lập, sau đó Cao Miên mới ký kết hiệp ước với Pháp ».

Bất ngờ mà đó là lập trường mà tôi đã nêu ra trong bài « đặt lại các vấn đề với Pháp » trong câu: hoặc độc lập hoặc không độc lập, chứ không thể độc lập trong khuôn khổ. Chủ quyền quốc gia có thể chia sẻ trong sự liên kết nhiều quốc gia dân tộc chứ không thể hi sinh nền độc lập.

Nhơn nhắc đến danh từ độc lập, cũng nên nhắc mạnh mẽ mâu thuẫn khi người ta nói độc lập đầy đủ, hay độc lập hoàn toàn. Nhưng trót đã quen nói thì cũng tạm cho là đúng được.

Nếu cao vấn đề Việt Nam là một đề tài rất trọng. Nói cho rõ ra là « nêu cao vấn đề thay thế Pháp khi Pháp chủ trương rút về xứ ». Sở dĩ phải có vấn đề ấy, là vì đa số nghị sĩ Pháp chủ trương thương thuyết với Việt Minh, một việc mà chúng ta cho là đặt sai vấn đề. Có chăng — đối với ta — là vấn đề Pháp tiếp tục hay không tiếp tục giúp đỡ Việt Nam. Một khi Pháp muốn thương thuyết với Việt Minh là Pháp không còn muốn giúp Việt Nam vậy. Mà chủ trương thương thuyết để làm gì, nếu không phải để rút binh về xứ.

Trong trường hợp này, Việt Nam cần nêu cao vấn đề thay thế binh đội Pháp, nghĩa là giúp Pháp lui binh. Nếu ta không tỏ ra thức thời, không làm cho Pháp tin rằng ta có sức giúp Pháp lui binh là ta để cho Pháp thương thuyết với Việt Minh. Vả biết rằng làm như thế, Pháp tỏ ra bội ước, nhưng thực tế không thể khác hơn được.

Giúp Pháp lui binh chưa phải là chủ chiến. Nó có thể là mưu hòa bình trên lãnh

thổ Việt Nam. Hòa bình xác thực là hòa bình toàn diện, xây dựng trên sự cân bằng lực lượng, trong sự điều hòa nhân tâm. Hòa bình do sức mạnh của một bên thiết lập là đặt trật tự của kẻ mạnh, chứ chưa phải hòa bình thực sự.

Trong lúc hai khối lớn chủ hòa thì ta nên nghĩ đến hòa bình địa phương. Hơ hống là ta bị hãm trong một tình trạng tự tử.

Giúp Pháp lui binh cũng có nghĩa là đặt nền độc lập quốc gia (thực sự), để cùng Pháp liên minh vậy.

Giờ ta thử hỏi ta có thể thay thế Pháp chăng? Trả lời cho câu hỏi này đáng lẽ phải dành cho các nhà chuyên môn quân sự. Nhưng ta rất có thể xét đến với cặp mắt chánh trị, xét qua đặt đề, bất tất đi vào chi tiết.

Trước hết ta biết rằng Pháp có 15 vạn binh tướng sĩ ở Đông Dương. Muốn triệt thoái, nếu có đủ điều kiện tàu bè, thời gian có thể kéo dài đến hạ năm (tính mỗi tháng 4 chuyến tàu, mỗi chiếc chở độ 1.500 binh sĩ, nhưng cần ngừa trục trặc, nên phải tính đến 36 tháng). Như vậy, mỗi năm Pháp bớt số binh sĩ ở đây lối 5 vạn. Thì ta phải thay vào 5 vạn mỗi năm, cả về cán bộ quân sự. Hỏi vậy ta có thể đủ tiền và đủ cán bộ chăng? Đây là hai vấn đề khác mà ta cũng phải giải quyết. Và nếu ta giải quyết trong tinh thần Á Đông, trên nguyên tắc tiết kiệm, tôi tin rằng chúng ta có thể giải quyết. Chẳng ấy quân đội quốc gia Việt Nam sẽ có một tinh thần cao hơn ngày nay nhiều.

Giữ gìn biên giới của khối thế giới tự do là một việc chung, nghĩa là nếu phải chống xâm lăng là một việc có tánh cách quốc tế. Còn khôi phục hòa bình trong nước là việc của người Việt Nam. Đứng trước sự biến chuyển của chánh sách Pháp, một sự thay đổi do nội tình và chiến cuộc Đông dương gây nên, người Việt không nên lấy ý muốn của mình làm điều phải có. Như trong bài « đặt lại vấn đề với Pháp » tôi có nói rằng ta không nên nhờ mãi quân đội viễn chinh Pháp, vì điều ấy không thể được.

Ta cần nghĩ ngay làm cách nào cho Pháp tin rằng ta đủ sức giúp Pháp rút binh về xứ mà không bị thiệt hại. Có như thế Pháp mới không nghĩ mở ra những cuộc thương thuyết mới.

TRẦN VĂN AN

lâm Pháp nên Jean Hougron mới được mang vòng hoa.

— Nếu không thì...
— Nếu không thì lại không phải là Hàn lâm viện Pháp mất rồi!

VÒNG LÂN QUÂN

ĐẾN lượt ông Pinay được tổng thống Pháp mời ra tổ chức nội các đã vắng bóng hơn một tháng trời nay. Cũng như các ông thủ tướng trước vừa rồi, ông Pinay không chắc có qua nổi cuộc tấn phong không, vì trong chánh giới Pháp hiện giờ không ai chắc một điều gì cả.

Pinay có nhào thì đến lượt ông Mayer (của nội các cuối cùng bị lật đổ) có thể được vời ra lại cũng nên.

Vì quanh đi quẩn lại với chánh sách hiện thời của nền đệ tứ cộng hòa, thì cũng vô ra mấy bản mặt quen cũ, nếu không phải là « vô ra thẳng cha khi này. »

HẬU NGHỆ

VÌ LÀ HÀN LÂM VIỆN

MỘT bạn văn hoá san khi đọc bức thư Mời của Hoàng Thu Đông gửi cho một nhà văn nghệ Pháp về việc Hàn lâm viện trao giải thưởng cho Jean Hougron với danh hiệu tiểu thuyết gia số 1 năm 1953 của nước Đại Pháp, bảo với kẻ viết mục này:

— Sao lại trách các ông hàn? Vì là viện Hàn

Bài toán chánh trị

ĐÁNG lẽ bạn phải đọc bài « tìm yếu tố » trước « bài toán chánh trị ». Nhưng xin gặt bài ấy lại đến một ngày không hạn.

Bài toán chánh trị là danh từ không đúng lắm, ở phép « làm toán » chánh trị không như làm toán thường. Trong chánh trị bài toán chia rất phức tạp, rất thường; bài cộng lại ít dùng; lại lắm (fractions) và tỷ lệ (rapporto).

Nhưng các bài toán ấy lại không có số nhất định, số của nó biến hóa vô chừng, vì toàn bài đều đặt trên mâu thuẫn. Chẳng những lại còn thứ yếu tố tâm tình, nhân sự rất là phức tạp.

Sở dĩ muốn cùng bạn nói về bài toán chánh trị, nhất là đối với bạn tranh đấu, là vì Bất Hủ nhận thấy phần đông người trong xã hội hay nhận xét một cách chủ quan tuyệt đối với sự thương ghét rất đầy đủ.

Tỷ dụ: trong một xã hội chưa có đảng tổ chức chu đáo, chưa có chương trình chánh trị rõ rệt, văn đề, « người » rất là quan trọng. Thế mà người ta coi nhân vật này hay nhân vật nọ với sự thương ghét riêng rẽ không nghĩ « hiệu quả ».

Giá trị con người vốn tùy hoàn cảnh, tùy trường hợp và tùy quần chúng. Nhân dân không tin nhiệm là khổ đặt vào bài toán chánh trị, vì nền tảng của một tác động chánh trị là nhân dân.

Sau khi bạn tìm ra yếu tố để làm con « số chánh trị », bạn chớ quên cộng hoặc trừ « yếu tố tinh thần ».

Ví dụ bạn giao cho anh A một sứ mạng chánh trị, trong sự tính toán thành công bạn nên nhớ phần ảnh hưởng tinh thần của anh A, hoặc xấu hoặc tốt.

Một ví dụ khác: tình hình chánh trị nước Pháp rất ren. Bạn muốn dự đoán thì bạn nên đặt bài toán như thế này.

Nền tảng: nhân dân Pháp, tức là dénominateur của các tỷ lệ. Bạn có (P = nhân dân Pháp):

$$\frac{P}{P} \text{ chánh đảng, theo Mỹ, theo Nga, phân động, thực dân, lưng chừng, tài chánh, vấn đề Âu Châu, giặc Đ.D., vấn vận.}$$

Trong sự lựa chọn người đứng ra xin Quốc Hội lần phong, Tổng Thống Vincent Auriol phải biết qua cái tỷ lệ ấy. Như hiện nay đối với Pháp có những vấn đề này là quan trọng nhất: lý tài, quân đội Âu Châu (có vấn đề Đức Quốc bên trong), giặc ở Việt Nam.

Nhận xét tổng quát, Tổng Thống cần chọn người có quan niệm tiếp cận chánh kiến của đa số nghị sĩ ở Quốc Hội.

Người được chỉ định Thủ tướng cũng làm như Tổng thống. Cho nên từ ông Mendès France tới ông André Marie ông nào cũng có ý muốn chấm dứt chiến tranh Đông dương, cũng muốn vương ngành trong vấn đề âu châu, cũng hứa hẹn chấn hưng kinh tế, lý tài.

Ngòai ra, còn những mâu thuẫn giữa các chánh đảng, và chính những mâu thuẫn này làm « rớt » các ông « ứng cử » thủ tướng.

Ông Mendès France, chủ trương thương thuyết với V. M. mặc dầu được đảng xã hội bỏ thăm, nhưng đảng Cộng chông, vì ông thuận đảng Cấp tiến, và chương trình xã hội của ông bị coi là phản động.

Ông Reynaud bị các đảng tả phát chông ráo riết.

Ông Bidault, áp mở đối với các vấn đề, không thương thuyết mà thương thuyết, vẫn bị đảng xã hội và nhiều nghị sĩ bỏ rơi.

Ông André Marie cũng áp mở để rồi hồng bét.

Bài toán chánh trị ở nước Pháp có lẽ là phức tạp nhất thế giới, vì đảng phái đông như nấm mọc, lại thêm nhà triết lý chánh trị kiêm tướng soái De Gaulle rất kỳ quặc.

Cảnh « nhà nghèo mới » của nước Pháp làm đảo điên các dự toán. Không có mấy ông Pháp chịu quên rằng mình không còn mạnh và giàu như xưa. Đảng có là khi cựu Thủ tướng Mayer lên đường sang Mỹ, ông tuyên bố « tôi không đi xin ».

Lời tuyên bố ấy có tính cách phản chánh trị, cho nên bài toán chánh trị của ông không giải quyết. Không xin hà tất tuyên bố quá long trọng. Nếu đi xin mà tuyên bố không cầu ai thì ai cho vay hay mượn.

Bạn muốn chớ học làm chánh trị, hãy học với chánh trị nước Pháp, là bạn có đủ thứ yếu tố, đủ thứ tỷ lệ, và mâu thuẫn.

BẤT HỦ

Giới thiệu sách mới

Chúng tôi vừa mới nhận được.
— Suối reo tập thơ của Thanh Phương do tác giả gửi tặng.
— Việt Nam trên đường Canh Tân, loại sách nguồn sống mới.

Những bản nhạc:

— Khúc ly ca của Châu Kỳ
— Nàng tiên trắng của Trần Nhật Bằng
— Nhạc bình minh của Văn Giảng
— Hoàng Hôn của Ngọc Linh
— Nhớ bạn của Vũ Thành
— Ai về sông Tương của Thông Đạt

do hai nhà xuất bản Hương Giang và Tinh Hoa gửi tặng.

Vậy ấn cần giới thiệu với các bạn đọc những tác phẩm trên đây.

Phê bình

Có nhiều bạn nghĩ ý muốn được đọc Đời Mới phê bình hành động vua Shianouk gần đây. Vậy mời bạn đọc Tin Mới số 13; mặc dầu là trào phúng, nhưng chơn ý vẫn có bên trong. Sở dĩ Đời Mới không chánh thức phê vì vụ ấy còn tiền triền.

Điều tra của TRÚC SƠN

TIỂU THUYẾT

EM Mạnh đang coi tờ báo tranh ảnh. Đáng hiền lành thật thà. Em học đệ lục Petrus Ký, mười sáu tuổi.

— Ngày nghỉ, các bạn và em hay chơi gì?
— Đá banh, xi nê...

— Anh em có ham đọc truyện?
— Có chứ. « Rô măng » tây, muốn đọc lắm mà chưa đọc được. Vô hiệp, kiếm hiệp Tàu xưa quá, không thích mấy. Các thầy có giới thiệu loại truyện về lịch sử Tàu, Ta, như Tam quốc...

Nhưng không bằng coi báo và coi tiểu thuyết đời bây giờ.
— Anh em cũng thích báo chí?
— Báo Thần Chung nhất, — có tiểu thuyết của Phú Đức, Nam Đình đó, — thích nhất Hiệp Liệt, — những chuyện có đánh nhau, và chuyện tình. Có mà, có anh trong giờ học cũng coi.

— Thế còn các tin tức khác? Có hay coi, có bàn tán chi không?
— Không hay coi, không để ý, cũng không bàn tán chi mấy.

(Tôi nghe ba tiếng « không » liền liền, — sự nghi con số 3 sao quan trọng dữ vậy...)
— À các anh em có khi nào bàn đến chuyện mai sau làm gì?

— Còn nhỏ cả...
— SAY MÊ...

Một gia đình thương mãi khá giả. Căn phòng học âm cúng. Hôm nay, chủ nhật. Bình, Lương và Quân trạc 12, 13 t.

học sinh trường công. Nhật báo bề bộn, có năm, sáu tờ hàng ngày. Các em chỉ nhè trang 2 và trang 3 mà xem, vớt từ này, chụp từ khác. Trang 1, trang 4 coi phơn phớt, không biết có được 1 phút không. Thôi rồi, mấy em này chắc mê tiểu thuyết rồi. Em Lương nói chỉ có « Máu Nhuộm Phòng Hoa » hay nhất, (Vô hiệp kỳ tình).

Quân đang lúi húi, « ngấu nghiến » chuyện « Luy vi tính », má em gọi, em ở ào, chần chừ.

Bỗng nhiên, có bốn năm nữ sinh, xuân xanh dưới đôi tám cả... Tôi được biết thêm « Chấn nhất là tin đánh nhau » (chiến tranh) và hay nhất là « Chúa tiền chúa bạc... »

« Đệ giả trang hai, trang ba » có say vì tiểu thuyết, cũng như bài vở cho đầy đủ với!

70

35

BACH học lớp đệ nhị niên, trường tư thực, T... trạc 15 tuổi. Bạch lừng lừng đi học, ven hàng cây xanh, mát sáng.

— Nhà em ở Saigon?
— Không, em ở trọ. Ba má ở gần Lái Thiêu ba làm công chức. Có bốn anh em, lên đây ở trọ.

— Một tháng tiêu pha ra sao?
— Ba má gửi một ngàn rưỡi một tháng, một ngàn một tiền cơm của bốn anh em rồi, tiền học của em đã lên một trăm sáu, lật vật, một tháng bốn anh em còn một trăm rưỡi để ăn tiêu, cũng chẳng tiêu chi: ăn hàng, thỉnh thoảng mới đi xi nê.

— Các bạn có hay đi xi nê?
— Luôn.

— Tiểu thuyết?
— Đọc cả trong giờ học, đọc ái tình tiểu thuyết đời bây giờ. Đọc báo cũng để coi tiểu thuyết.

— Có hay đánh lộn?
— ĐỜI MỚI số 65

— Giờ bớt rồi. Trước sân có vài anh cao bồi, sau có một số cao bồi ở trường D. sang, lúc bấy giờ mới có phong trào cao bồi ở trường bạn sơ mi ca rô, đánh lộn...
— Tại sao bớt rồi?
— Cách đây 1 tháng, ông đốc trường thấy hay đánh lộn quá, ông muốn Cảnh sát gác cửa trường (chỉ tay vào anh Cảnh sát đang đứng giữ trật tự ở cửa trường). Hi hi bạn sơ mi ca rô, đánh lộn, dất về bét. Với lại báo chí cũng có kêu ca, nên sợ bớt.

— Có coi loại hình khỏa thân không?
— Có, chỉ có một anh thôi. Cũng bằng tuổi em thôi. Anh có tập ảnh... dị quá, ảnh dâm... anh có đưa cho anh em coi.

— Trước, trường anh học, trên tường hay vẽ viết lung tung...
— Cũng có, vài nơi, trên tường, ở cầu tiêu, các ảnh hay viết 35 hay là 70

2

— À, con đề...
Bạch gặt đầu (nói thì cười, mà nghe sao quan trọng...)
— « Con đề... phải! »
Ngó qua, như làm toán...

SAIGON... BÌNH TÂY...

CÙNG là bạn đồng hành chặng đường Saigon-Bình tây. Anh Hùng học lớp đệ tam Petrus Ký.

— Xưa nay anh có thích ký túc xá?
— Không, ở ngoài tự do hơn, mặc dầu ở ký túc xá có cái vui nghịch riêng của nó, cũng thú.

— Trường công thì vẫn đứng đắn hơn.
— Phải, lơ mơ, duỗi liền. Nên không có anh Caobồi nào cả. Đồ, anh coi, có hai trường D... và V... bị đóng cửa tạm thời vì có « Cao Bồi ».

Àn mặc gì đi đâu... Bớt rồi. Không biết chuyện có thiệt, hay là báo có nói thêm...
Nhưng nghe đâu « ông Tô Cao Bồi » ở trường V. có thơ hăm dọa ông gì đó... Bớt nhiều rồi—
Dầu sao, ảnh hưởng tại thời cuộc, chính báo chí cũng nói « không đáng trách các người ».

— Anh cho biết qua học sinh hay đọc gì?
— Lớp tôi, tôi biết rõ lớp khác tôi nghe nói thường là con gái vẫn ít đọc tiểu thuyết hơn con trai, chỉ có một hai chị say mê quá, mượn lung tung, còn số đông không coi...
Con trai thì đọc dữ lắm...

— Tại sao lại có chỗ khác nhau như vậy đó?
— Không biết nữa.

DÂM BA MỐI TÌNH

ĐÂY là vài chuyện tình còn con, của tuổi học sinh, có vẻ ngây thơ, lại có màu... éo le. Nhiều anh chị em học sinh biết mấy mẫu chuyện nhỏ nhỏ đó.

Có H. đã kể cho tôi nghe như sau:
NĂM BÀ, MỘT ỚNG...

TÁO này chắc là Táo kiêu mới, mà chắc chẳng thiếu giống.

« Ông » là một cậu học sinh mười chín tuổi Ban Thành Chung, da trắng như tuyết, đẹp trai (theo lời cô Hoa). Năm « bà » là năm cô nữ sinh cùng trường, 16, 17, 18 tuổi có, có vẻ thơ ngây, học kém vài ba lớp.

Hai phe « thương » nhau.
Phe các cô không biết « hoàng tử » của lòng mình « đồng thời » là chàng trai yêu dấu của bà kia, « cậu » vẫn thương cả năm, có thể mới có chuyện. Thơ từ gửi cho cả năm, thương thật cả, — nhưng có thương cô L. hơn, người nhỏ thỏ, dễ thương hơn. Vẫn một lối xưng hô cho năm bức thư... « Em yêu quý nhất của đời anh ».

Cũng phải đến một hôm... Hôm mà năm cô ngà

ngựa người, tức giận thay cho con người « lý tưởng » giả dối, năm cô chỉ tay « Anh là một người có học, mà không ngờ anh lại như vậy. » Năm cô xúm vào trị tội, đánh cho hả giận. Cậu thanh minh hai bài. Học trò xúm đông. Năm cô thút thít. Ai cũng biết chuyện đó cả.

Sau đó, sáu người vẫn đi học. Cậu có vẻ buồn bã, nhưng năm cô có ngàn ngờ hơn nhiều, vẫn khóc hoái, viết âm tả có lúc hai ba mướt lòi, có có trong giờ học vẫn khóc tím tím. Thấy hỏi, cô trả lời « Con khổ vì câu gia đình ba má con... »

Mấy bạn cùng lớp, mấy cô, cậu ranh mãnh thì thào « Tao biết... »

Có lần gọi số kêu tên, thấy vắng mặt Cậu đó và cô L... Ba giờ rưỡi chiều.

Ông thầy « Mỏ Răng » (đứng lì ở Hoa, chỉ ông

SINH HOẠT

CỦA HỌC SINH, SINH VIÊN ĐÔ THÀNH

thầy dạy Luân lý đã nghỉ, ông ra rap xi nê C... thì gặp cô, cậu đang tâm sự. Thấy có ngưng hay là muốn đề trả được tự nhiên nói chuyện không biết, ra về. Ít hôm sau, phụ huynh hai người nhận thư của nhà xin trả con về...

CÒN NHỎ QUÁ

MỘT hôm chị ruột giặt áo cho em gái nhỏ (nữ sinh) nhất được mảnh giấy, coi qua, phát tức cười, cười cho em mình mới có chút xíu đã « quá tay » hơn mình cái đạo mình chút xíu như nó, thiệt chưa biết gì, biết gì...

Thơ trên giấy xé ở vở học, nghịch ngoặc, nét chữ còn phải tập viết nhiều, có câu:
« Anh có thương em thì đến nói với ba má em, chớ không nói, cứ đến gặp nhau hoài, ba má em ngày... »

Thực ra hai em này còn ngây thơ, nhỏ lắm (mười một, mười hai) hai em hiện đang học ở trường tư thực L... Hãy sống với tuổi thơ ngây, tập viết lách như vậy làm gì sớm thế.

MỘT VỤ NỮ SINH TỰ TỬ VÌ TÌNH

TRƯỚC các báo đã đăng vụ này, có L. ở đường D., học ở trường L. Cậu B... có L... học cùng trường, có 24, cậu 22, hai người yêu nhau lâu và có hứa hẹn nhiều. Một hôm, cô nhận được thư cậu, cậu buồn rầu báo tin gia đình bắt ép lấy vợ, và cậu đau khổ phải nghĩ đến chữ hiếu trước. Cô thất vọng uống thuốc ngủ, — và có chỗ này khác các vụ khác, là thuốc ngủ uống cùng với bức thư của cậu, và một cái ảnh của cậu để ở ra trọ, hòa với nước... thiệt là « Mối tình mang xuống xuống dài chưa tan ».

Đáng trách, mà không đáng trách... May người ta còn kịp cấp cứu...

ANH SINH VIÊN BẠI HỌC, NGÀNH BẢO CHẾ

GẤP anh, anh vui vẻ cho biết ý kiến của anh, và biết qua về các anh chị em sinh viên khác...
— Học xong thi ra, anh định mở một nhà thuốc tây?
— Đúng một phần. Tôi sẽ mở một nhà thuốc tây để có cơ sở sinh sống, nhưng tôi cũng có một mục đích nữa là làm sao tìm tòi nghiên cứu để biết dùng loại thảo mộc của ta bổ cứu thêm cho ngành y được tây học. Nước ta chẳng thiếu gì cây cỏ có thể bào chế được, hơn nữa,

thuốc có thể rẻ hơn là cái gì cũng phải mua ở ngoại quốc.

— Anh cho biết cách giải trí của anh chị em sinh viên?

— Tùy đó, thỉnh thoảng đi xi nê, hoặc có « bal des étudiants », sách báo...

— Loại phim nào anh em ưa nhất?
— Tùy đó,
— Anh chị em không ưa cái lương?

— Ít lắm.
— Anh em có hay coi báo chí, loại gì, thích loại tin nào, có hay bình luận về tin tức?

— Có. Báo tây, thì có J.E.O., Match, Selection. Báo Việt thì hay đọc tuần báo Nhân. Nhứt báo khi nào có tin chi hay thì mới chụp mua một tờ, hoặc nói cho nhau nghe.

Về bình luận, ít lắm thường ai cũng giữ ý kiến riêng, không bàn tán gì. Thí dụ với tin Miền hoàng sang Xiêm, anh em chỉ nói « À, cái tin này cũng không ngờ đây » Thế thôi...

— Đồng học sự giả có ảnh hưởng...
— Có, nhất là đối với anh em Trung Bắc, phần đông là Trung, hoặc anh em ở lỵ c tỉnh lên.

Thường là con cái gia đình công chức, bây giờ tiền cơm, tiền học lên. Riêng anh em Trung, hè này có 17 anh em ở lại Saigon đi dạy kiếm tiền, có hai ba anh trước nay vẫn tự kiếm tiền ăn học.

— Vấn đề nhà ở...
— Thí dụ Học xá Trung Việt chưa được 30 người. Có một số phải tìm chỗ trọ ở ngoài. Sang năm, số học sinh càng tăng. Nhà ở Saigon vẫn khó kiếm.

— Anh cho biết tình trạng trọ giữa anh chị em sinh viên các ngành.
— Nói đến các ngành thì rộng quá, vì học cũng tàn mác, ở tàn mác. Trong một học xá, trong một nhà trọ thì có sự giúp đỡ nhau rõ rệt hơn. Nói chung, có tình hòa khí, thân ái. Giữa nam nữ sinh viên cũng không có gì đáng trách.

— Vấn đề muốn xuất dương?
— Cái đó có. Nếu bây giờ có học bổng xuất dương, ai cũng muốn đi cả. Đi, với mục đích chính là có nhiều điều kiện học thành tài hơn.

— Anh chị em phần nhiều cạm cụ học hành, có kém vui về không?
— Không, vẫn trẻ trung lắm.

— Nói chung, ai cũng có hoài bão khi thành tài sẽ góp phần giúp ích cho quốc gia?
— Đúng, cái đó có.

ĐỜI Ở TRỢ

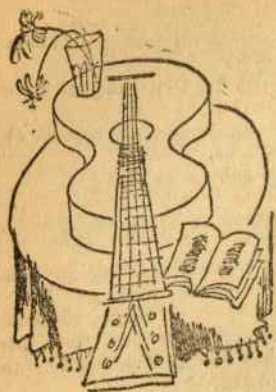
SAU đây là lời anh Hoàng, người Mỹ Tho, con một gia đình công chức, học ban trung học Petrus Ký, lên Saigon học đến 4 năm, ở trọ cũng bốn năm, đã qua hai mươi nhà trọ.

Thường thường, anh em Lục tỉnh lên, hoặc ở Trung vào, không có nhà bà con, mới phải đi ở trọ. Thường thường, lại là con cái gia đình công chức, nên túi tiền không sâu lắm, tìm nhà trọ vào khoảng 450\$000 một tháng, bây giờ năm: sáu trăm cả rồi. Trong lớp tôi, theo chỗ tôi biết, có gần nửa lớp phải ở trọ. Không để kiếm nhà, trọ đâu, phải nhờ bạn giúp « mới ». Có khi dọn đến, vài hôm có muốn đi ngay cho rãnh, (vì phiên phứt quá) có anh đánh nên lòng ở vậy hàng năm sáu tháng.

Cái đời nhà trọ cũng long đong lắm, đôi khi thấy buồn bực dữ...

CÁO LỖI

Vì sự sắp đặt lại kỹ thuật nhà in nên kỳ này trường trong Đời Mới không in hai mẫu được, xin bạn đọc hiểu cho.

Thảo luận đối diện giữa Phạm Duy và Thanh Lương VỀ VẤN ĐỀ XÚC TIẾN NHẠC VIỆT

LỜI TÒA SOẠN.— Sau khi đăng bài phỏng vấn nhạc sĩ Phạm Duy và bức thư ngỏ của Thanh Lương với mục đích mở ra một cuộc thảo luận rộng rãi về vấn đề xúc tiến ca nhạc Việt Nam, chúng tôi nhận được nhiều ý kiến của các bạn xa gần gửi đến và đã đăng tải hai bài tiêu biểu nhất của Ty Sắt và Thái Linh, cùng bức thư thanh minh của Phạm Duy.

Cuộc thảo luận có thể kéo dài. Không hẹn, hai bạn Phạm Duy và Thanh Lương đến thăm tòa soạn, gặp nhau. Một dịp để hai bạn đối diện tranh luận thêm sáng tỏ vấn đề, và người của tòa soạn ghi lại sau đây những ý kiến của đôi bên đã phát biểu.

THANH LƯƠNG.— Bức thư ngỏ có, là vì có cuộc phỏng vấn và trả lời của anh trên Đới Mới. Tôi không có ý định nhăm vào một cá nhân Phạm Duy, và hiểu bài phỏng vấn theo ý nghĩa rộng rãi: Xúc tiến ca nhạc Việt Nam bằng cách nào?

Tôi không đồng ý rằng phương cách chính là xuất dương đi học và mở nhạc viện, mà chính là vấn đề tư tưởng phải đặt lên đầu.

Về việc xuất dương, tôi không quan niệm sự đi học một cách hẹp hòi, hoặc phân đôi việc ra nước ngoài học tập, cũng như không bao giờ kết án văn nghệ ngoại quốc một cách hồ đồ, mà anh và Thái Linh đã gán cho tôi những « tội » đó. Ngoài những sự hiểu lầm ấy, anh lại cho tôi bảo rằng làm nhạc không cần kỹ thuật chuyên môn...

Tôi nhấn mạnh rằng xuất dương đi học, hay soạn nhạc, vấn đề tư tưởng là cần thiết trước nhất... và đó mới thật là phương cách chính để xúc tiến nhạc Việt. Không có tư tưởng đúng đắn thì không thể đi đến đâu hay làm gì vững vàng được cả. Anh đã cho là tôi dậm lên lưng anh thì cũng khi quá đáng... tôi nhắc lại là không hề nhắm vào một cá nhân anh, mà nghĩ đến vấn đề chung của chúng ta. Cho nên tôi nhận thấy bức thư của anh trên Đới Mới thiếu bình tĩnh...

PHẠM DUY.— Bây giờ nghe anh nói rõ, mới khỏi hiểu lầm là anh không có ý định nhăm vào cá nhân. Sau bài của anh và Thái Linh, tôi thấy cần bàn cho sáng tỏ, và lời lẽ bức thư của tôi hơi gay gắt vì bài của anh đã gây ảnh hưởng không tốt cho tôi.

Tôi rất đồng ý với anh về chỗ đi học và cải tạo tư tưởng.

THANH LƯƠNG.— Tôi không thấy anh nhắc đến vấn đề tư tưởng trong bài phỏng

vấn của anh Đại Mạch khi nói đến các phương cách để xúc tiến ca nhạc.

PHẠM DUY.— Trong các phương cách tôi đã nói, không nhắc đến vấn đề tư tưởng, vì trong không gian này, tôi không thể nào nói trong một bài phỏng vấn (nếu có thể tôi sẽ viết một bài riêng) mà vô tình anh đã cho tôi là không đặt vấn đề tư tưởng ra.

Tôi không nói đến vấn đề tư tưởng, vì chủ quan tôi đã có tư tưởng rồi. Hơn nữa, tôi nghĩ rằng trong giai đoạn này, ai mà không có lý tưởng, có phẩm cách. Tôi không kể đến các văn nghệ sĩ thoái hóa, phân bội, bị dân chúng bỏ rơi.

Vấn đề tư tưởng luôn luôn cần, chúng ta đều suy nghĩ là làm việc cho nhân dân, vậy bắt tất phải nói tới, mà cần nói đến chuyên môn. Anh cũng không phân đôi về phía chuyên môn. Thế là chúng ta đều đồng ý cả, và thanh toán xong vấn đề.

THANH LƯƠNG.— Tôi còn có chỗ thắc mắc: có văn nghệ sĩ nhận thức đúng mà không sáng tác được, đó là vấn đề tư tưởng.

Chỉ có vấn đề tư tưởng mới giúp cho văn nghệ sĩ cảm xúc hợp tiến hóa. Tôi chưa tin là đã có một sự nhận thức đúng vì giữa nghệ sĩ với nhân dân chưa có sự ăn khớp với nhau. Làm sao giải quyết sự sai khớp đó, để cho văn nghệ ở đây đúng đi xuống? Trong một hoàn cảnh thoái hóa, văn nghệ sĩ tiến bộ vẫn có thể phát triển được. Cần cải tạo tư tưởng để phá vỡ sự sai khớp. Tôi nhìn nhận có nhiều nhạc sĩ có thiện ý, một số người có ý thức, nhưng tư tưởng chưa được vững. Một bằng chứng cụ thể: 1945, âm nhạc đi lên, hiện thời, sao lại đi xuống?

PHẠM DUY.— Tôi cho bây giờ là vấn đề tư tưởng chứ không phải là vấn đề uốn nắn lại tư tưởng. Cần tổ chức cho nhạc sĩ gần với nhân dân.

THANH LƯƠNG.— Tôi thấy cần giải quyết trước sự sai khớp, nghĩa là đặt vấn đề tư tưởng lên hàng đầu, rồi đến chuyên môn, mới xúc tiến ca nhạc có hiệu quả được. Đi vào một xã hội có nhiều mâu thuẫn văn nghệ sĩ cần có một lập trường vững để vạch rõ hướng đi của mình đã.

PHẠM DUY.— Ý kiến của anh với tôi trong tinh thần vẫn không đối chọi với nhau. Tóm tắt: Cần phải có tư tưởng đã, tôi không quan niệm khác anh. Về chuyên môn, anh cũng đồng ý với tôi, cũng như việc đi ngoại quốc...

THANH LƯƠNG.— Tôi xin mở một đầu ngoặc ở đây: Biđu học về chuyên môn là điều rất cần, nhưng cần có tư tưởng trước thì sự học tập mới thu thập được kết quả mong muốn.

Văn nghệ chung của bất kỳ nước nào cũng là đáng trọng, song cần phải biết nhận định có thể văn nghệ chính thống không phản ánh được văn hóa nhân dân (ví dụ Hàn lâm viện Pháp trao giải thưởng chính thức cho Jean Hougroth chẳng hạn).

PHẠM DUY.— Chấm dứt, tôi đề nghị: Đới Mới nên đặt lại vấn đề âm nhạc trên một phương diện khác để chúng ta có thể nói được rõ ràng và đầy đủ hơn.

NGƯỜI THỨ BA ghi lại

Tin mừng

Ông bà Phan văn Thiệt, chánh án tòa án quốc gia ở Bac Liêu, định chữ vu quí cho linh nữ là **CÓ ANTOINETTE PHAN VĂN THIẾT**. Sánh duyên cùng Trung Ủy **LÝ BÁ PHẠM** huấn luyện viên trường tiền quân Dalat.

Chúng tôi xin mừng hai họ và chúc cho tân lang và tân nương được hoàn toàn hạnh phúc.

Ông và Bà **TRẦN VĂN AN**

TỔ CHỨC ĐỜI SỐNG CÁ NHÂN

IV

Trước kia, còn trông mong được vào nơi trú ngụ cuối cùng của lòng thành khẩn ở trong các đảng phái. Nhưng gần đây chính các đảng phái cũng bị truy lục mất nhiều rồi, nên ngay giữa đồng chí với nhau cũng khó lòng tìm ra được mấy lòng thành thực nữa. Họ « chính trị » với nhau; họ « ngoại giao » với nhau mà! Rút lại thì đức tính thành thực hiện nay đã hóa ra một thứ trái mùa. Khó là kẻ đã chịu thiệt thân vì dám thẳng thắn, dám thành thực.

Sở dĩ, lòng thành đã bị tiêu tan dần đi như vậy phần lớn là vì con người không còn tin ở giá trị của mình, nghĩa là con người tự khinh nhiều quá mất rồi. Đa số nhân loại thấy mình hèn hạ quá.

Cho nên muốn gây lại lòng thành thì cần phải đặt lại giá trị của con người, làm sao cho con người đừng coi rẻ cuộc đời mình nữa: phải tạo cho con người có một nhân văn mới, nhân văn tôn trọng con người, nhân văn đề cao vai trò của cá nhân lãnh đạo. Khi con người đã tin ở giá trị mình, khi mình đã tôn trọng mình thì mình mới dám thành thực với mình và với người.

của HÀ VIỆT PHƯƠNG

THỨ đến đức tính Thiệp, tức là thiệp liệp hay lịch thiệp.

Xét mình rồi lại xét người, ta thấy cuộc giao tế giữa thế nhân hiện giờ thật là vô tình và bất nhân quá lắm. Người trâng trợn với người quá lắm. Nếu không thì lại là lừa đảo nhau, chứ đâu có phải là lịch thiệp cái trò xanh vỏ đỏ lòng, lá mặt lá trái « out non, non out: có « không, không là có », thường đem ra đối phó với nhau hàng giây hàng phút ấy?

Có những cuộc buôn bán lương tâm và phẩm tiết, bị diễn ra công khai ở chốn chợ Trời, là trường chính trị. Có những mặt bị phân biệt son, tím óc như bán quá bún rác, tư tưởng hắc ám hơn người tù, mà đương nhiên đâm lên nhân cách, bước lên danh dự để bán đất thân danh, cốt chiếm lấy một chân « mại bản » chính trị, nghĩa là đứng làm một giới cho kẻ thù xưng là chính khách (?) mà mục đích chỉ là để đầu cơ thời thế, song đây chưa phải là điểm chính trong vấn đề (vì họ chỉ là một thứ gái điếm quý phái mà thôi), điểm chính ngự ở thời trang tráo, trơ trẽn, không còn một chút chỉ là lịch thiệp nữa, của một đám đông các bà các cô « nằm » vào một địa vị khá cao ở trong xã hội, thường thường vẫn « thay mặt nhân dân các ngành chuyên môn chính trị và văn hóa » để... tiếp xúc với ngoại nhân (chẳng hạn như có kẻ mặt dày đến nước này: chồng rồi, con đàn con đống, rồi người yêu điệu, khách văn chương, bên tài, bên sắc... gì gì nữa đó, ấy thế mà vì thiếu một thiếu số điều kiện vô nghĩa lý... bà đó tech thảnh, theo một ông Tây cũng vơ con rồi).

Cái Thiệp đã rời bỏ đời sống xã hội và đời sống gia đình, nhường chỗ cho một chứng bệnh truyền nhiễm, tái đầu từ bên kia bờ Thái bình dương về đây: có những cuộc khai hội của những ông tướng... dưới hai chục luôi đầu, trong đó để cặp đến nhiều vấn đề mà kẻ đáng tuổi ông tuổi cha các tướng cũng chưa chắc đã dám bìn tới, hoặc có bàn tới thì cũng không dám dùng những danh từ và hình ảnh sống sượng như « tác phong thảo luận » của lũ trẻ... thừa sức sống và thiếu phép sống (thiếu phép Lịch Thiệp).

Cho nên, ở hè phố, trong tiệm ăn, trên xe cộ, dưới tàu bè, lúc này đang diễn ra bao nhiêu tấn kịch chứng tỏ phép Lịch thiệp giữa con người với con người, giữa già và trẻ, trai và gái, trên và dưới hình như không còn nữa. Cái thời nhỗ nhỗ những những của một thứ Lịch sự « da du mọi rợ » đã biến một lớp

người ra thành một phường nhăng, lấy tác phong côn đồ tàn thời (gangster) làm phương châm xử thế.

Bởi thế, sấm sớ hiện nay là nét chính trong phép giao tế vậy.

LÒNG THIỆN v? Thì thiên hạ cũng đã nhắc tới đức tính này ngay từ ngày loài người biết nhận xét rằng: giống quạ biết khác nhau, giống vượn biết cứu nhau, giống chó « chính tông » (khác giống má lai căng) không hề ăn thịt của nhau. Nhưng cũng đã biết bao nhiêu xương trắng phơi ngoài bãi chiến trường rồi mà nào có thấy ai thực là thi hành điều Thiện. Trái lại, cần có một hạng người đầu cơ cả lòng thương người để mà... giết hại lẫn nhau.

Lòng Thiện (hay đồng danh của Thiện là: Từ bi, là Bác ái), biết bao nhiêu kẻ đã vịn vào mi để làm tội ác? Vì sao vậy? Vì rằng:

— Hiện nay, thế giới chia ra hai phe, bắn nhau đến viên đạn cuối cùng, mà bên nào cũng nhận là vì Lòng Thiện nên mới

chém, chém, chém. Thì lòng Thiện nó là giống gì mà khó nhận ra được thế chứ? Trước đây 1956 năm (vì sử đã chép lầm ngày sinh của Chúa Giê Xu mất ba năm), đã có một Người định nghĩa Lòng Thiện như sau:

« Đừng làm cái gì mình không muốn người khác làm cho mình như thế ». Thế là lòng Thiện đó. Thế mà, từ bấy đến nay, thiên hạ vẫn cứ « làm toan những điều mình muốn người khác làm cho mình như thế » thôi, nghĩa là thi ân thì cầu ân, thi oán thì cầu oán (thế đã gọi là Chí Thiện rồi đấy). Hiềm nào loài người chẳng ích kỷ như đang thấy. Cho nên muốn gây lại lòng Thiện cho loài người thì trước hết phải dạy họ lòng xà thân, lòng hy sinh. Không biết Hy sinh thì không tài nào làm được điều Thiện. Mà không có lòng Thiện thì không tài nào thu phục được nhân tâm. Mà mất lòng dân thì tức là mất hết.

Mất hết! Thì Khoé, Khéo, Khôn để làm gì? Thì Học, Hiểu, Hành để mà làm cái gì? Và Thành, và Thiệp cũng để mà làm gì? Cho một xác! Vì không có lòng Thiện thì Nhân loại sẽ tiêu trầm, với mọi đức tính khác.

Tóm lại thì muốn người thù tin mình thì phải có lòng Thành. Muốn cho người thân tin mình thì phải có đức Thiệp.

Và muốn cho khắp cả mọi người tin mình thì phải có tính Thiện. Để kết thúc chương Tổ chức đời sống cá nhân này, chúng tôi thiết tưởng cần phải trình bày với bạn đọc là tôi dám đưa nó ra là vì trong những anh chị em thân cận của tôi đã có một số người — năng lực vào mực trung bình — sau khi thực hiện được kế hoạch vừa phác họa trên kia, thật đã đạt tới một trạng thái sinh hoạt tương đối khá kham (nghĩa là cân đối, lành mạnh, vững chãi) ở giữa một xã hội độc đoán cũng như ở giữa một bầu không khí xưa nay vẫn nổi tiếng là đề làm tiêu tan chí khí con người ta đi. Đã coi là có phận vụ đem vào để tu sửa cá nhân, đồng thời cải tạo xã hội, ra giải quyết với bạn đọc, chúng tôi xin gởi hẳn tính từ kiểu cũng như tính từ ti mà thành khẩn đảm nhận trách nhiệm hướng dẫn những ai là bạn xa gần muốn nhất tâm Làm Lại Cuộc Đời hay Tổ Chức Lại Đời Sống Cá Nhân, để gây cho mình có được một tin tưởng bền bỉ, một tâm trí sáng suốt, một thái độ dứt khoát, một tinh thần lành mạnh, một thân thể cường tráng, và nhất là hòa hợp với một đời sống xã hội (đoàn thể và nghề nghiệp) tương xứng vào một đời sống cá nhân (gia đình và tự thân) hào hứng, nghĩa là Tạo Ra Một Kiếp Người Cởi Mỡ, Vui Tươi, Đầy Đủ và Hết Lẽch.

Chúng tôi xin sẵn sàng chào đón các bạn.

MÀM TAI HẠI CHO BẠN GÁI : BỆNH GHEN

GẦN đây giới phụ nữ ta bàn tán rất nhiều về ghen. Tả sự ghen và nói rõ những biến chứng thì dài dòng, vô ích. Hồi trong chị em ta ai chẳng thấy lòng mình khó chịu khi người mình yêu tươi cười với một người đẹp khác? Có khi không có gì ta cũng ghen được, dù rằng mang bệnh ghen rất khổ sở và làm khổ người quanh mình. Dù có lý để ghen hay ghen bóng ghen gió, ta cũng nên suy nghĩ lại và làm thế nào để sự ghen vì:

1. — Ghen là ích kỷ. chỉ biết có mình, áp chế chồng.

2. — Ghen là vô lý. Ta có thể ép buộc, hay xin xỏ một tình yêu không? Có thể nào cay nghiệt, dằn thúc, cầu nhàu, giận dữ mà giữ được tình yêu không?

3. — Ghen là tai hại: ghen là mầm của sự báo thù, của những hành vi mờ ám hay hơn nữa độc ác và có thể sanh ra án mạng.

Ta có thể chống sự ghen không?

Bạn sẽ trả lời với tôi: « Vì yêu anh ấy nên tôi ghen. » Không, bạn ghen là bạn không yêu chồng đấy. Muốn cho mình bớt khổ và người bạn đời của mình khỏi khổ tâm, bạn nên thành thực nhận rằng mình có bệnh ghen và tìm phương cứu chữa.

Phải làm thế nào đây?

Hãy tin chồng bỏ tất kiểm soát, bỏ thói làm gián điệp của mình. Các bạn ạ tốt hơn là không nên biết gì để cho gia đình yên ổn và tâm trí mình thư thái. Bạn nên nhớ những thánh thực và trung thành của chồng mà bạn đã chứng kiến từ xưa. Bạn nên luôn luôn tự nhủ « Anh yêu ta. Ta nên tin ở anh ». Bạn nên luôn luôn tỏ rằng mình tin chồng, vì « trái cấm » bao giờ cũng ăn ngon và khi nào người ta triệt để cấm mình làm một việc gì thì mình muốn làm cho kỳ được việc ấy. Hơn nữa, nếu chồng không ngoại tình mà bạn cứ lên án chồng mãi thì có một ngày kia người chồng cũng phải làm cho đáng giá công khó của vợ dai dẳng day nhien!

Trái lại, ai nữ lòng nào lừa dối người đã đặt sự tin cần hoàn toàn vào tay mình, phải chàng các ông?

HÃY TIN MINH: Bạn đừng để bị tự ty mặc cảm. Bạn cứ bảo rằng: bạn vẫn đẹp bạn vẫn duyên dáng. Có gì đâu! Bạn đừng làm như bao người khác, hề tiếng phào mới im hay có một con là tự cho phép mình lượn lờ, đầu bù tóc rối vui mãi ở xó bếp. Bạn hãy săn sóc về đẹp của mình, trau dồi trí tuệ để đủ sức nói chuyện với chồng.

BẠN HÃY QUÊN MINH ĐÔI CHÚT: Bạn nên nhớ rằng bạn ghen lắm là làm xấu cho chồng, và bạn luôn mong mỏi cho chồng được hạnh phúc chứ bạn nào muốn làm chồng khổ tâm phải không? Hơn nữa, nếu người chồng thực có lỗi trước sự im lặng cao thượng của bạn, tất nhiên sẽ ăn năn và tu tính ngay.

Muốn thế bạn nên tìm việc làm cho khuấy khỏa, nào việc nhà, nào săn sóc con cái, nào trang hoàng nhà cửa, may thêu. Có làm việc, tâm trí bạn sẽ không có ngày giờ nghĩ đến và tưởng tượng ra những chuyện vô lý để phải khổ vì ghen.

Trái lại, người chồng cũng ghen, thì bạn phải làm thế nào để cho chồng không có dịp cẩu với mình?

PHẢI LÀM CHO CHỒNG TIN MINH: Bỏ cách tỏ cùng chồng tình yêu của mình vẫn nồng mặn như lúc nào. Bạn nên chiều chồng hơn. Đừng trang điểm thái quá như là khi ra phố một mình. Tránh giao du và nhất nhớ trước mặt chồng những bạn trai cũ, những bạn trai mà chồng đã tỏ ý không thích.

Bạn nên thành thật bàn tính với chồng trong mọi việc. Có khó gì khi bạn tỏ thái độ với chồng: « Anh thật khéo tay quá... anh tính việc ấy rất đúng » những câu ấy để nói quá bạn nhĩ? Bạn nên luôn nhắc nhở đến những việc gì mà chồng đã thành công về vang.

Muôn chồng không sai lầm, có gì hơn là, với tài khôn khéo, bạn giục chồng học hỏi thêm một ngành chuyên môn gì, hoặc tập luyện một môn thể thao gì dù những việc ấy buộc chồng phải xa bạn và bạn phải mất một ít giờ để chung vui thú gia đình.

(xem tiếp trang 32)

ĐẤT CHÙA THÁP HAY « NAM VANG »

TÔI muốn nói ngay tên tộc của một xứ có nhiều « tên phụ » như: Cao Miên, Cơ Me (Khmer), Kiêm Biên, Miên Thành, Chùa Tháp, Bờ nôm Bền...

Bao nhiêu tên, nhưng chỉ có hai chữ Nam Vang mới đủ nghĩa bao gồm cho toàn thể mọi người hiểu: Nam Vang là thủ đô của người Cao Miên.

Một xứ có nhiều tên hẳn cũng phải có nhiều chuyện lạ.

Các bạn cùng tôi sẽ lần lượt đi sâu vào để tìm hiểu.

NẾU các bạn ngồi trên máy bay nhìn xuống tổng quát châu thành Nam Vang, sẽ thấy những mái nhọn cong cong của thành vua, của chùa chiền chiếm nhiều hơn những mái nhà nóc bằng. Chợ Nam Vang tương tự như một trái banh khổng lồ bao quanh có những chiếc cầu vòng bắt lên.

Con sông Cửu long lặng lẽ nổi với dòng Tonléap chia đôi tỉnh thành với cù lao Chai Chăn Hoa (Chruichanwa) như hai miền ranh giới. Cách biệt hơn nữa là bờ bên này (linh thành) tập nập ghe cộ, tàu bè, những giải kho chứa liên miên tiếp nối. Và thành phố nét uy nghi trung mắt nhìn qua bờ bên kia (Chui Chăn Hoa); sơ sơ những mái nhà tranh, điểm rải rác vài mái ngói, bên nước quanh hiu.

Nóc chùa Tháp, tỉnh toạ vượt khỏi những ngọn cây, nóc nhà, thành vua, như đức Phật nhìn xuống « Chúng Sanh ».

Đó là các bạn ngồi trên máy bay nhìn xuống Kiêm Biên.

Đi trên đất các bạn sẽ thấy trước nhất những ngôi chùa, những ông « lỵ » (thầy sãi) quần áo cả sa trăm tư trên khắp các nẻo đường, những cây thốt nốt mọc khắp nơi và toàn thể nhà dân bản xứ đều cấu

ĐẤT CHÙA THÁP

PHONG SỰ CỦA NGUYỄN NGỌC MÂN

bằng sân. Giàu thì vách ván, cột gạch, lợp ngói ngũ sắc, chạm trổ. Nghèo thì vách lá, lợp lá, sân tre, cột tràm. Cũng có những ngọn cau, ngọn dừa điểm cho các mảnh vườn nhà thêm ấm cúng.

Trên các thửa ruộng dân bỏ đeo mõ, đeo chuông, găm cổ, khua lóc cóc, leng keng. Khác hơn dưới ta (Nam Việt) ngừng chiếc xe bò ở đây gần rất nhiều chuông và mũi xe cong quót lên như cái vòng cung có đeo nhiều giấy tua tui, màu mè loè loẹt.

Trên đường thiên lý dân bản xứ (thuộc hạng cần lao) thường không gánh gồng gì nặng hơn là đeo mỗi chiếc « guôi » ở sau lưng, tay xách cây « chà gạt » (thứ dao dài cán). Dân ông phần nhiều hớt tóc ngắn, mặc áo cụt tay quần đùi. Dân bà mặc áo dài chấm gối, quần « sà rông », hoặc mặc cùn.

VÀO THỦ ĐÔ CAO MIÊN

ĐO đường bộ bằng xe đò từ Sài Gòn lên, hoặc do ngã Long Xuyên đến, bạn vào thủ đô thế nào cũng vào nhằm buổi trưa. Tại bạn phải la lung ngay với điệu nhạc cổ hủ « Ngũ Âm », phát ra trong các máy truyền thanh ở các cửa hiệu, hòa với các nhạc điệu Âu, Mỹ, Tàu.

Trăm trăm, thanh thanh, vương vãn là giọng của giàn ngũ âm. Buồn hơn một bài vọng cổ « thiết mùi » của ta.

Thế mà trên đất Chùa Tháp, bất luận nơi nào: đám ma, đám cưới, lễ bái, cầu siêu, lễ Tết; đều có giàn nhạc « Ngũ Âm ».

Có thể nói rằng tất cả xứ Miên luôn luôn lúc nào cũng vương vãn về trăm buồn của nhạc Ngũ Âm.

Xuống bến xe các bạn trông thấy chợ Nam Vang trước nhất.

Gặp buổi trưa, các bạn sẽ thấy những người ngồi bán nước Thốt nốt, để trong ống tre dựng thành hàng dài trước cửa chợ.

Nếu các bạn tới nhằm buổi sớm, chợ Nam Vang cho bạn thấy sự tập nập và những tiếng ồn ào của ba sắc dân Việt, Miên, Tàu.

Áo dài, áo bà ba của thiếu nữ Việt.

Áo ngắn thêu ren, tay phụng, « sầm bô » của thiếu nữ Miên, Miên lai Tàu.

Hai thứ ăn mặc ấy chan hòa trong nhịp chen lấn xô bồ của chợ.

Có cả những mái tóc rẽ lệch, chải u, sò kê với những chiếc đầu uốn quần tũ

mĩ. Có cả những mặt hoa, da phấn: đẹp mê hồn đi cạnh bên những cô mặt bí sị, đen thui, đen thui, mặt tí hí.

Khác hẳn chợ Bến Thành, chợ Nam Vang rất hỗn độn, quanh chợ buôn bán không có ngăn nắp. Phần nhiều là những gian hàng hoa trái, rau cải và các thứ bánh trái vật vạnh. Hàng thịt, hàng ba-da đều ở vào gần giữa chợ, cạnh bên chỗ bán cá, bán tôm, bán gà, bán cá phê, hủ lửu, Giấy số quốc gia trải bán đủ những mặt đường thông vào trung ương chợ. Người bán không mõi mõi nhưng lắm người mua.

Một điều khác lạ hơn nữa là bớt cảnh sát trong chợ chỉ là một cái bộ xây cao hơn bụng. Cảnh sát ngồi trên bộ ấy làm việc. Bốn bên trống trơn.

Ái vào chợ cũng phải nhìn thấy cái bộ Cảnh sát ấy trước nhất. Những kẻ bị phạt và đứng vòng quanh cái bộ ấy chờ. Mới trông vào như khách hàng đang « đứng nhận » quanh chiếc xe bán « bôc » ở trước chợ Bến Thành.

Phở phường cũng đông đảo nhưng kém mỹ thuật hơn Sài Gòn náo nhiệt nhất chỉ có đường Obier hay đường « bon ».

Khắp các nẻo đường bóng dáng các ông lỵ đều có lẫn lộn trong đám đông xuôi ngược.

Khắp phở phường đầu đầu cũng được mùi khách trú (Huê kiều). Họ choán gần hết về các ngành thương mại.

Cũng có số ít người Miên ra tranh thương nhưng toàn là mua bán chút ít vì tơ lụa, còn kỳ dư đều thiên về buôn bán những món đồ bạc chạm trổ.

Phần đông các chủ gian hàng ở Nam Vang đều là người Miên lai Trung Hoa. Thường gọi họ « đầu gà dit vịt ». Gái « đầu gà dit vịt » lắm người tuyệt đẹp. Họ dùng rất tiếng Miên, và buộc chồng phải thông thuộc tiếng nói và theo lễ giáo phong tục Miên. Vì thế mỗi buổi sáng các ông lỵ đến thăm cơm từng nhà để đem về chùa lễ Phật, người ta thường thấy phần đông các Hoa Kiều ra vái lạy một cách kính cẩn trước các ông lỵ, rồi mới dâng vật thực lễ Phật sau.

Hầu hết dân chúng Miên đều theo đạo Phật.

Đầu năm mỗi người đều rời nhà, đem lương thực vào chùa lễ Phật và ăn ngũ tại chùa luôn cho đến hết ba ngày Tết.

Bình thường Nam Vang cũng vẫn liên tiếp nô nức sự cúng quảy, tụng niệm. Đầu đầu cũng có mùi nhang khói pha với giọng ngũ âm.

Dân chúng hình như quanh năm lễ Phật, vào chùa nghe giảng kinh kệ nhiều hơn là lo mưu sinh.

VIỆC KINH DOANH

SỰ to lớn đều về tay người Tàu, người Ấn và người Pháp, người Việt chỉ một số ít thôi.

Còn ngoài ra người Miên chỉ buôn bán sơ sài trong các chợ, bán « rượu rừng » trên các nẻo đường. Hay gánh gồng ở các bến ghe, bến tàu. Đạp xe xích lô. Làm phu các công, tư sở.

Nhiều như là những người Miên ăn mặc lam lũ, nghèo nhếch hai vai nặng trĩu những ống tre nước thốt nốt, rào khắp nẻo đường mới mọc người qua lại.

CHÁNH phủ Miên bài trừ được cho dân chúng cái tai hại về cờ bạc.

Nhưng lại thả lỏng về mặt khác để bù đắp lại sự lỏng lẻo cho dân chúng là:

— Các rạp hát đều cho chớp tắt cả những tường hát hết sức giật gân.

Và xóm chị em thì ối thôi « anh hùng hợp đủ mặt: đông đảo như những ngày lễ độc lập. Khách làng chơi chen vai nhau đứng bit trên hai khoảng đường trước « dãy nhà » của chị em. Ai mới để chân đến lần đầu đều sẽ có cái cảm tưởng là đang chờ xem « đáng cộ ».

Ban ngày Nam Vang có những nếp áo vàng của các thầy sãi để che đậy cái quá lỗ trên của ban đêm. Nam Vang ban ngày hiền từ, cổ kính bởi những mái chùa, thành vua, màu áo cả sa của các ông sãi. Và giọng nước « Cửu Long Giang » trường giang xuôi ngược với năm tháng không bao giờ nổi sóng hay dạt cạn.

Nhưng đêm xuống, Nam Vang cũng không kém gì Sài Gòn ban đêm; trừ ra cờ bạc, bị chánh phủ Miên cấm đoán.

MỘT VẾT HOEN

CHƯA đêm nào Linh thấy lòng mình nao lên như đêm nay. Giấy trắng đến xanh ra dưới ánh đèn « nề ông » lờn lợt.

Chiếc bút máy dài các năm dài trên trang giấy, khinh khi những ý tưởng chẳng thành hình...

Linh run lên, không biết vì đau khổ hay vì tức giận, chàng vớ lấy bút, ấn mạnh trên màu trắng băng sương.

Giấy đã nhuộm xanh. Nhưng trời ơi! Không phải là một tờ trắng mà là một vết hoen!... Linh quàng mạnh bút, gục đầu trong lòng trạng. Tiếng bút rơi khô khan từ một bàn thấm sâu vào hồn chàng và vang ra mãi, ám ảnh như một thanh âm ma quái.

Giờ hồ không đủ sức mang vào đây cái hương vị của một đêm đầu thu lành dịu. Trăng chưa rụng, nhưng đành tui hồn hòa lẫn với ánh điện phổ phường: Đã bao nhiêu đêm rồi, Linh bán khoán. Đã bao nhiêu đêm rồi, Linh chờ đợi. Nhưng chờ đợi cái gì mà chàng không hay, bán khoán vì có gì mà chàng chưa biết rõ.

Trong những đêm thời gian như chậm lại như đêm nay, Linh chỉ cảm thấy một cái gì bao la quá, trống rỗng quá của một kiếp người. Cuộc sống cứ thân nhiên mãi thế này chẳng? Đời cứ trôi chảy tầm thường mãi thế này sao?

Có những lớp người nằm xuống, trở về lòng đất. Có những lớp măng non bỗng lên kế tiếp, diễn lại những tấn bi hài kịch tự nghìn đời.

Từng giọt lệ nóng hổi đã rơi xuống đè dập tắt một trận cười, thì từng trận cười khác lại nổi lên để lau khô giòng lệ...

Nước từ nguồn có quanh co, luôn cứ qua bao nhiêu bụi rậm, hứng đựng bao nhiêu bùn nhơ, rồi cũng có ngày hân hoan với sóng gió trùng dương, reo vang những bản ca hùng vĩ.

Nhưng giòng đời? Hỡi ôi! ai biết đến đâu là bề ca? Linh vẫn vơ suy nghĩ, tự hỏi xem mình đã viết, đang viết và sẽ viết những gì. Có ảnh hưởng một chút nào vào cái lẽ tuàn hoàn bất định này chăng? Đã viết ư? Một con số không vô cùng to lớn! Sẽ viết? Việc của những ngày mai chưa thể biết!

Còn đang viết? thì trời ơi! nằm ngay trước mặt chàng kia một vết hoen. Vết hoen như một tội lỗi không

bao giờ sạch trong lương tâm của kẻ giết người.

Linh cắn chặt răng vào cán bút, mắt chàng nhìn trên trên vào vết mực hoen.

Bỗng nhiên Linh thấy vết hoen thẫm lại, rồi đen kịt, rồi to ra, rồi rộng ra... to ra rộng ra mãi... cho đến khi mắt chàng tối xâm lại không còn nhận ra một màu gì khác ngoài màu đen.

Linh hoảng hốt rú lên khi cảm thấy toàn thân như bị lẳng vào cái vòm đen ghê khiếp ấy.

Chàng cứ rơi... rơi mãi... không chạm phải một vật gì, chung quanh chàng không một tiếng động dù chỉ là tiếng gió qua tai.

Chàng mở to mắt mà không nhìn thấy gì cả, mênh mông một màu đen kinh khủng! Chàng rơi xuống trung tâm trái đất hay rơi vào hư vô đây? Trời ơi! trời ơi!

Giây thần kinh gần như đứt hết ở người chàng. Màu đen dìm chàng xuống, nhưng xuống đã lâu mà vẫn chỉ thấy màu đen...

Linh cứ rơi... cứ rơi... cứ rơi vào khoảng không đen sì vô hạn định. Linh nghiêng chặt hai hàm răng để đợi, đợi một sự va chạm ghê gớm mà thân chàng chắc chắn sẽ bị nát ra như cám.

Bỗng nhiên một tiếng các rợn người kéo chàng về thực tại, chiếc nắp bút vỡ tan tành giữa đôi hàm kẹp mạnh. Một chút máu ứa ra đầu lưỡi tê tê và mẩn mẩn.

Linh bàng hoàng đứng dậy ra buồng rửa mặt, vốc cả hai bàn tay đầy nước lên mặt, lên trán, lên mắt. Hơi lạnh thấm vào da thịt chàng. ướp tươi lại tinh thần vừa qua một cơn khủng hoảng.

Trên mặt bàn lại lộ ra màu giấy trắng hiện vô tư, nằm nghiêng bên cạnh, cây bút chân thành mất nắp.

Linh reo lên tuy không bằng lời:

— A! tập giấy trắng của ta hãy còn nhiều, một tờ hoen có gì đáng kể! Và nắp bút kia có mất, chỉ để lòng ta dễ dàng bộc lộ, hề chi!

Bên bánh xe, đời ta chỉ là một con châu chấu, nhưng một con châu chấu dám dơ cẳng chỉ lối. Nếu cả nghìn triệu con trong loài ta hợp lực, lo gì không khiến nổi giường đời?

Thế rồi từ đó, niềm tin vô bờ của Linh hiện hình trên mặt giấy... và xa quá rồi, một vết hoen!...

VÂN LONG

V

MỘT thanh niên, chắc đâm màu trí thức, nên mới thích chỉ về lối chơi chữ bất ngờ của diễn viên độc tấu nọ, thành thử buột miệng phụ họa, rồi ngơ ngác ngó khán giả... Chắc thấy quan chúng vẫn len lét, nên anh chàng « nghệ sĩ tinh thừa thãi » ấy vội ngoảnh nhìn... hạt mưa hè thánh thót rơi...

Khách bỗng sực nhớ tới một câu chuyện truyền khẩu. Chuyện rằng:

« Ở đất Hồ nam bên nước Tàu có một nhà chinh khách kinh quốc vào trú mưa trong một quán nước. Quán chật khách, phần lớn là dân cây nghèo cả. Chợt một tiếng sét đánh chuyễn trời đất. Liền đó nổi lên một giọng trách oán:

— Sao ông Trời ông ấy không đánh ngay vào đầu (đây đích danh, chỗ nhà chinh khách hiện diện)... vào đầu cái thằng cha ấy... để cho nó khỏi bắt mình gánh vác thuế má quá nặng nề như kia...

« Chính khách vì hành đưa mắt ngó quanh. Thì quả là lớp dân cây có mặt đều rách như tổ đĩa, gầy còm xanh xao cả.

« Sau cơn mưa, ở quán ra về, chính khách lập tức cho triệu các cán bộ cao cấp lại, họp hội nghị kiểm thảo chính sách của nhà cầm quyền, rồi thì hành một biện pháp chống nạn... « lười tầm sét ».

« Và chính khách đó đã thành công trong việc bình thiên hạ nay cũng vẫn còn là... « xem hồi sau sẽ phân giải. »

Sài gòn mưa... mưa kiểu Bắc phần. Sấm, sét, chớp... thiên nhiên đủ cả. Sấm, sét chớp... nhân tạo nữa.

Có người nói theo giọng « Lối Vũ » của Tào Ngưu:

— Trời ơi ả quá!... Giòng tố đến nơi mất rồi...

SAU hai giờ thảo luận, chính khách, người miền Trung mà về mặt miền Nam, giọng nói lơ lơ dân Kẻ Phụng (Sơn tây Bắc Việt), kết luận:

— Đúng như ngài bàn, giới trí thức của mình thật là một nắm cát vụn... trắng thì trắng thực, rắn cũng rắn lắm, không thể hóa ra bùn được đâu nhưng rất dễ bị giòng nước lũ cuốn trôi xuống lòng sông. Nên chúng ta đã và đang bị cuốn, ít ai ngóc đầu

lên được. Trừ khi nào có một chất... chất « catalyseur » tiếp kết » làm cho chúng ta hợp thành một khối thì họa may mới tránh nổi cơn tan tác này...

Chính khách tìm trong tập sô tay lấy mấy địa chỉ thân hữu rồi hạ giọng:

— Ngài mới về, lòng hăng hái chắc không thiếu, nhưng nhứt định là thiếu tinh tiết về trạng huống quốc gia, quốc tế, vậy thiết tưởng cần phải gặp những chất... chất tiếp kết...

Chính khách tấm tắc:

— Từ ngày chuyển Trời đến nay, dân tộc mình đã tự làm giàu được cho ngôn ngữ của mình bao nhiêu là danh từ... thì về ngành nào cũng vậy, mình có tiến bộ chứ... Nhưng điều kiện khách quan giám hãm mình dữ lắm... Ngay những điều ngài trình bày đều sát cả, song chúng tôi cũng đã nghĩ tới mà vẫn đành... thúc thủ một phần nào... vì...

— ...Mình rời rạc quá: mỗi người là một « khu tự trị ».

— Đúng thế. Mà thiên hạ thì người ta chỉ mong cho mình thế thôi. Ai bảo Ấn độ mới là nước bị qua phân ra thành trăm mảnh? Chừ, ngay một Nam phần này, ngài đã nhìn thấy rồi đấy, há chẳng phải là một thứ Xuân thu Chiến quốc nho nhỏ đấy ư? Mỗi vị lực làm cát cứ một phương trời... Phải có một đoàn thể lớn mạnh.

— Muốn vậy phải có một chủ nghĩa một ý thức hệ... Thưa ngài, từ hôm được tiếp xúc với giới lãnh đạo ở đây đi đâu, ở đâu tôi cũng thấy nhắc đến chuyện hướng dẫn nhân dân mà vẫn chờ đợi một phương châm, một đường lối, một tôn chỉ, một chủ nghĩa... Nhưng chủ nghĩa thừa ngài, theo ý tôi thì đâu có phải là chuyện cầu được ước thấy đâu. Mà thời gian bây giờ thì không cho phép ta dùng dằng được nữa. Vấn đề bây giờ là vấn đề ngày tháng chứ không còn phải là câu chuyện hàng năm nữa...

— Vậy thì chúng ta phải khởi công đi thôi...

Chúng ta đã khởi công bắt đầu từ việc cải tạo tâm hồn con người...

— Nếu vậy, chúng tôi sẵn sàng giúp đỡ các ngài... nếu cần...

— Thưa, việc là việc chung... Cần phải phân công...

— Chúng ta chia việc rồi chia tay...

Cùng ở trong ngôi nhà đồ sộ này, trước đây hai tuần, một chính khách kinh quốc khác cũng đã nhủ tới « khởi công đi », thì hôm nay, tạm biệt một

ĐỜI MỚI số 65

SAIGON SỐNG

PHONG SỰ BẮT CHỌP CỦA HÀ VIỆT PHƯƠNG

người « anh » vì vị này, trước đây hai mươi bảy năm, đã nhiều lúc xung anh với tôi, ở trước cổng trường Pháp chính, phố Paul Bert Hà nội tôi cũng lại được nghe một lời căn dặn:

— Phải khởi công nhưng phải có một ý thức hệ cho vững vàng đã...

Và, trước đây bốn bữa, lúc từ giả một người cầm vận mệnh của « lò đúc tinh thần nhân dân » tôi cũng đã được lĩnh hội một lời ký chủ tương tự: « Phải rèn luyện một ý thức hệ mới xong, anh ạ ».

Tiếng xe chạy, tiếng chân đi, tiếng rao quà, tiếng loa phóng thanh... và tiếng tim đập hồi hả vì thời cuộc đời... bao nhiêu thứ tiếng ấy cần phải có một « cái gì » đề hướng về một chiều — chiều « Cơm, áo tự do, hòa

bình » — và cái gì ấy, thưa là cái câu mà bao nhiêu chính khách kinh quốc đã nhắc nhở với tôi:

— Phải có một ý thức hệ... Phải có một chủ nghĩa...

Không có « cái ấy » thì xe chạy sai đường, người đi lạc lối, quà rao không khách mua, phóng thanh vào... sa mạc...

NHẠC điệu của trận mưa rào cầm nhịp cho câu chuyện của nhạc sĩ; giữa lúc cổ xe lồng lên giòng suối của phố phường:

— Đồng bào Thần kinh thường thức tân nhạc sành lắm... Vô khối là nước mắt... Vô khối là bạn « cảm tình ». Tôi định ra đóng đô ngoài ấy đây, nếu trong này không có cái gì đáng làm hơn... Anh chàng N.H.B. lách người đi vì thời thế ngửa nghiêng... Chao ôi!... « Lửa rừng đêm » đã âm ỉ cháy trong nội tâm của khu rừng... tâm sự rồi... Anh hỏi triền vọng chung ấy ư? Có lắm, nếu có hướng dẫn... Đi đâu? Làm gì? Ngay tôi cũng cần hỏi anh đây... Tôi muốn du lịch trong lãnh vực điện ảnh thì bắt đầu từ đâu và rồi sẽ ngừng ở đâu? Hay lại phiêu lưu... đề rồi đi đến...

trị... Phải học bỏ hơi tai ra cũng còn chưa biết gì nữa là... Nói nguyên cái việc học lấy... dân tộc tinh thời, vì tính chất của dân tộc là...

— Xin lỗi anh tôi tiếp là... tất cả phần anh của đời sống dân tộc ở trong phần tinh vi của nó, là phần xử thế tiếp vật, nghĩa là Thái độ sống, nghĩa là điệu sống... mà học được chu đáo cái điệu sống của nhân dân thì đó là cả một kỹ thuật rồi... Kỹ thuật học và hành mọi vẻ, mọi đường mọi động tác của cử chỉ và tâm hồn của nhân dân ấy lại chưa nói đến kỹ thuật biểu hiện ra thành nhạc, thành ca... ấy lại chưa nói đến kỹ thuật diễn xuất các bản nhạc đã thành « cốt » nhạc... Cho nên, không cần phải dài giòng, tôi xin tán thành ý kiến của các anh là phải có nơi huấn luyện, có viện đào tạo « cán bộ chuyên nghiệp » của ngành ca nhạc cũng như trường Thủ đức để huấn luyện cán bộ quân sự, trường Đà Lạt đào tạo cán bộ chính trị vậy...

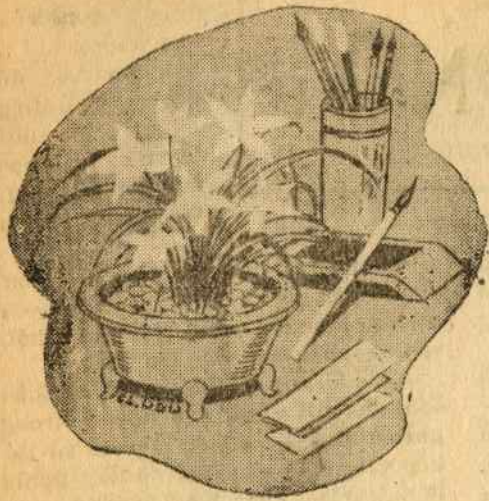
Chúng ta phải vận động sao cho có cơ quan xây dựng văn nghệ văn hóa nói chung, và cơ quan xây dựng ca nhạc nói riêng... Chiến tranh tinh thần bây giờ nhiều lúc lẫn cả chiến tranh « sinh lý »... cho nên vấn đề các anh nêu lên là đúng lắm... Song cần phải giao hẹn trước là chỉ thảo luận về nội dung văn đề và tư tưởng tác giả với nhau thôi, không có rồi lại loằng chuyễn vào những chi tiết đã không có lợi lại chỉ tỏ hại thêm ra thôi, vì sẽ cạn nước bọt cái và về hình thức và về cá nhân đấy thôi. Xe ngừng trên thêm ăm cúng.

Trong gian phòng « tứ chiếng » mấy anh chị con dân miền Thanh Nghệ Tĩnh khơi động tro tàn, hương về những tâm hồn nóng hổi niềm thương mến ở phía bên kia... nhịp cầu...

Bao nhiêu mây khói đã tụ lại thành hình dáng chiu chiu làm nặng cả cõi lòng của những kẻ... « cực trầm nghiêng nổi, dấn ba bốn lần »... Bao nhiêu hình dáng đã đọng lại thành hình ảnh tượng trưng, ngụ trong một câu ví của anh bạn điện ảnh:

— Chúng mình chẳng qua chỉ là những cái phao buộc vào cần câu Cách Mạng, lưới câu là mấy ông « ấy »

(xem tiếp trang 32)

CON NGƯỜI TRONG VĂN CHƯƠNG

Từ sau cuộc Thế giới đại chiến vừa qua cho đến nay, nhất là trong mấy năm gần đây, có một loại sách truyện ngoại quốc mới sáng tác, giá tương đối rẻ, bìa thật đẹp và màu sắc cam đoan đang tràn ngập những vùng đô thị chúng ta. Đó riêng những sách học và các tác phẩm cổ điển, loại sách đó hiện nay đang chiếm nhiều chỗ trong tủ sách của các gia đình, từ những nhà sách sang trọng ở đường Catinat đến những cỗ xe sách báo cũ mỗi sáng chiều lại được lọc cọc lạch cạch đây ra ở các góc phố góc những đại lộ Bonard, Charner... cho đến cả những mớ sách bán dạo ồm trong tay mà người ta đưa ra mời mọc khi bạn ngồi trong một tiệm ăn hay hàng giải khát.

Những ai đã có ra vào các nhà sách đều có dịp thẩm xác cái nhận xét ấy. Đứng trước những cái bàn, những tủ đựng sách, họ lật những sách truyện Âu Mỹ mới xuất bản, hoa mắt vì cái rừng bìa sách sắc sảo với nhan nhản hòng sùng lực, mặt nạ, người « robots » và những tấm hình hải nữ kín nửa hồ ướn eo khêu gợi, bạn còn tìm thấy gì nữa không? Ra công sức sao làm thì may ra bạn sẽ lôi ra ánh sáng mười lăm tác phẩm của những văn hào quốc tế vào hạng : William Faulkner, Ilya Ehrenbourg, André Gide, Erskine Caldwell, v.v... bị lu lấp vào các xô xô. Và kẻ viết những hàng này, một hôm vào một tác phẩm của John Steinbeck đã được chủ nhân trả lời: ông ta có tất cả những tác phẩm của tác giả ấy nhưng... hẹn 2 ngày sau hãy trở lại, để ông ta có thời giờ lục xáo lại trong những đống thùng nào đó đã!

làm bạn với những quyển sách đó?

Cái phản ứng đầu tiên của chúng ta khi đọc xong một số lớn những sách truyện ấy là ngạc nhiên. Chúng ta ngạc nhiên vì hầu hết các tác giả ấy, không ai bảo ai, như tưởng đã đồng tình cổ động nên diễn hình của một thứ người đặc biệt. Những nhân vật trong văn chương họ đã bị gọt dũa mất một phần nhân tính phổ biến để biến thành những con người bất thường, phi xã hội, những kẻ tàn phế về tinh thần và tình cảm, tư tưởng hành động, bị lôi cuốn theo những bản năng tầm thường thấp kém. Thậm chí đôi khi họ chỉ còn là những nhân vật « trần trụi » sinh lý và bệnh lý. Trước sống gió vui đập của cảnh ngộ thời cuộc họ chỉ là những nhúm bọt bèo trôi dạt không biết đâu bờ bến.

Con người dưới những ngôi bút ấy, đã biến thành một cái gì nửa người nửa ngỗng, hen yếu và khốn cùng. Thành thoả có những nhân vật mạnh mẽ chăng? Thì đó lại là cái sức mạnh phượng tượng của tay anh hùng lưu manh, cái sức mạnh phi thường (và phi lý!) của một thứ người tưởng tượng kiểu « superman », hay hơn nữa cái sức mạnh bạo tàn của dân ác thù sẵn sàng can xé đồng loại.

Đọc văn chương ấy, ta có cảm giác rằng số đông loài người đã đồng nghĩa với dục vọng, tội lỗi và số kiếp họ chỉ là sa ngã với dục vọng. Trong cơn ác mộng của chúng ta, một số văn nhân đã biến thành những vị hung thần mặt đầy sát khí, sẵn sàng vào mặt hàng triệu độc giả chúng ta mà mang nhọc không tiếc lời : « Con người thấp kém các anh chỉ là « thể xác! Đừng có điên rồ mà muốn học « đôi cao sang! Những hoài vọng cao quý

« của con người hử? Đếch gì có! Dân « người ngỗng, ngu muội như các anh, « không có lấy một chút ý chí, lương tri « thì mong gì cất đầu lên nổi mà cũng « dám mơ đến công lý với tự do, dân tộc « mong xây dựng một xã hội tươi vui! « Hừ... ảo vọng ngỗng cuồng! Đừng có « mơ tưởng đến mà nhọc xác!... »

Trước những câu xỉ vả thậm tệ phũ phàng đó, thật là vuốt trán không kịp! Có một số người trong chúng ta cúi mặt, buồn tẻ và tuyệt vọng...

Yêu văn nghệ và tin rằng văn nghệ phụng sự cho đời sống, chúng ta đã tìm đến văn chương với một ước mong chính đáng: đi tìm cái Hay cái Đẹp, đi hái cái phần tư tưởng mà văn nghệ sĩ đóng góp vào công cuộc xây dựng con người.

của THANH LƯƠNG

Chúng ta lại gặp phải một lũ người bất nhân ngạo mạn đang miệt thị những nguyện vọng trong sạch của chúng ta, đang chà đạp lên niềm tin tưởng cuối cùng của chúng ta : tin tưởng ở cái khả năng tiến bộ bất tận của con người.

Đến đây, cái buồn tẻ tuyệt vọng han đầu của một số người đã biến thành một cơn giận khôn cùng. Con phần nộ ấy là chính đáng và cao quý vì có một lũ văn nhân vô liêm sỉ bị đồng tiền thúc dục đã biến thành những tên tay sai còn đồ ra tay cướp bóc tàn phá cái kho tàng tinh thần vô giá của nhân loại.

Cái phản ứng lành mạnh ấy là một cái « phước » lớn cho nghệ thuật, vì nó chứng tỏ rằng niềm tin tưởng của chúng ta ở giá trị con người ta bất khả xâm phạm, rằng cái chân lý đang soi sáng cho bước đường tiến hóa của nghệ thuật, Nghệ thuật chân chính, không thể có cái gì làm lu lấp nổi.

Nỗi bất bình ấy, mà đồng thời cũng là một niềm tin tưởng mạnh mẽ,

đang hướng như cầu thường thức nghệ thuật của một số độc giả ngày càng đông, và một nền văn chương tiến bộ và nhân bản. Khắp nơi, một thể hệ nghệ sĩ hiện đại đang phụng sự cho nền văn chương đó. Thừa hưởng những truyền thống tinh thần của những Erasme, Goethe... và gần đây hơn của những Maxime Gorki, Romain Rolland... họ đang cố góp công vào trong việc phục hồi lại cho con người những giá trị thuần khiết cổ hữu của nó.

Nền văn chương ấy mới đáng gọi là chân chính phục vụ cho nhân sinh. Nó hoàn toàn đối lập với cái thứ văn chương nhơ nhớp thối tha của bọn làm tiền mà ta đã có dịp nói đến ở trên. Nó trả lại cho chúng ta cái kiêu hãnh chính đáng « được làm người ».

Nó xác nhận lại rằng tình thương cha mẹ là thiêng liêng sâu nặng, tình yêu giữa người dân ông và người dân bà là cao quý đẹp đẽ. Nó chứng minh rằng trong đời vẫn còn có những kẻ trọng nhân vị nghĩa, rằng lòng yêu tổ quốc và tình hữu nghị giữa các dân tộc trên thế giới là những mối tình rộng lớn cao cả, nó nhắc lại rằng loài người sinh ra không phải để ghét bỏ cắn xé nhau mà để thương yêu chung sống, góp sức làm lụng, sáng tạo và xây dựng...

Đối với nền nhân bản cũ, ta không thể phủ nhận cái giá trị cao siêu, cái công lao bồi đắp của nó trong lịch sử tiến hóa của tư tưởng con người. Nhưng trong những điều kiện xã hội hiện tại ta không khỏi thấy nó có nhiều khuyết điểm trầm trọng. Nhân bản cũ cũng đã nhận chân rằng con người « tánh bản thiện », cũng đã khuyên ta làm điều « thiện », nhưng nó lại không thấy rằng muốn cho điều thiện có thể thực hiện và tồn tại giữa xã hội loài người, phải đảo bới tận gốc cái « ác », cái ác không phải trong « tâm », con người mà cái ác trong xã hội. (Có ai gieo giống giữa đám cỏ hôi mà gặp được lúa bao giờ!).

Cũng như nó đã dạy rằng: hết thấy chúng ta phải thương yêu đùm bọc lấy nhau, nhưng nó lại không chỉ cho ta làm thế nào dứt tiết mối chia rẽ giữa người với người, tạo những căn bản thực tế thuận lợi cho mỗi tình nhân loại này nở rộng rãi và lâu bền? Một mặt khác, nó lại muốn tách rời con người ta lên trên cái sự nghiệp đã xây dựng trên mặt trái đất. Nó quá chú trọng đến cái « linh thể » siêu việt của con người, sửa soạn cho một đời sống thiêng liêng mai hậu mà

(xem tiếp trang 24)

Lúa tháng năm

Lúa tháng 5,
Lúa tràn muôn hương,
Lúa vàng hoe,
Lúa nhuộm nắng tươi,
Rực lên, lúa thắm một trời,
Mùa về, lúa chín, muôn người say say!
Anh, xứ ruộng lúa,
Tôi miền đô thị,
Chị phương nào?
Xa hàng vạn lý,
Tôi trời Đông,
Gió về Bình Dương,
Chúng ta nặng một tình thương,
Hương về trưa ruộng mang ơn lúa nồng.
Anh nhớ bạn nhà nông,
Tôi hân ân bác thợ,
Nắng chói lóa lưng,
Tay chai màu đá,
Cuộc sống,
Đắp bờ,

Ngân mưa,
Chống gió,
Bát mồ hôi ai dễ đồng hoang,
Ướt lên nhựa sống đất vàng,
Cho xanh ruộng lúa, cho tràn men thơm!
Ai gọt điệp cây lên sắc bén,
Ai nâng liềm đỡ nhẹ lúa vào tay,
Hạt vàng tươi đẹp lòng thôn xóm,

Sưởi cả lòng anh, sưởi cả tôi,
Một lần lúa chín về xuôi,
Lúa ca, lúa hát một trời vinh quang.
VIÊN LĂNG

Giã từ

Một mảnh trăng thề đã lặn chết
Lâm sao rớt đậm ân tình vơi.
Phong sương lưu lạc hồn quê xứ,
Rách nát lòng ai đã héo rồi.
Đêm chầy sương muối gà eo óc,
Thôn chìm cô tịch lạnh sao rơi.
Chân chiều tình xưa theo gỏi mục,
Mà kiếp thân tàn lạc khắp nơi.
Chừng nghe hồn lạnh say xa xứ,
Canh mòn quán ngụ đĩa dầu vơi.

Một nhớ hai thương dăm bốn nước,
Nhắc làm làm chỉ chuyện nặng nề.
Xoã tóc chờ trăng xuyên tiếp cửa,
Đừng nói ân tình khổ quá thôi.
Trần xanh đã nhạt mùa thu cũ,
Mà cau duyên thắm mặn tình vơi.
Thôn bản cầu tre người nổi họ,
Thêm khổ lòng ai mộng lứa đôi.
Phủ phàng kiếp trước sao mà thế?
Ân tình chỉ nửa chuyện xa xôi.
Khắc khoải lòng ai ngoài vạn dặm,
Sương gió im lìm một kiếp thôi.
Chừng nghe non nước hờn ghê lắm,
Gió trắng chuyện ấy đã qua rồi.
Một mai phong sương dăm gót rở,
Biết già thành đau vọng núi đồi.
Người về thôn xóm xây ngày mới,
Bóp nát trăng thề vỡ lứa đôi.

Thôn Vỹ 33
DAO CA

Thơ sang mùa

Hoa gạo rơi hồng xuống lối xanh
Chim trong lá thắm hát yên bình
Ngước lên tha thướt làn mây sữa
Chầy giữa màu lơ rất ngọt lành

Bên gốc cây hiu hiu mái bóng
Gió hiền êm ái vuốt tóc qua
Tôi ngồi thảnh thơi thêm men sống
Chấp tại lòng tơ đón ý nga

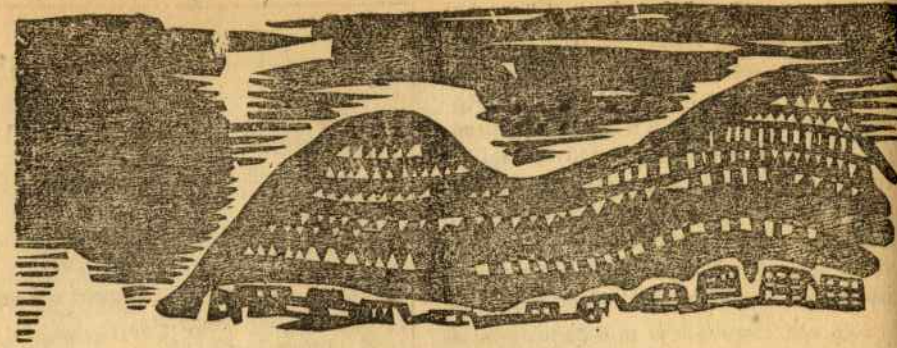
Rồi thoát Hè dang chèo sắc thơ
Văn yêu mới nực tối không ngờ
Điệu vàng rồi rít chân chim chích
Nhạc sống trảng đương bát ngát đưa

Giữa phút thiêng liêng nhựa mạnh trào
Vườn đương rớt ngọc xuống thao thao
Hồn run bắn bật như mưa gió
Tạnh phủ bình lên ngọn lửa đào

Vườn tôi đột ngột hội trăm hoa
Hương trẻ tung thơm vạn hải hà
Tôi đã hồi sinh tình đã ấm
Giữa trời sôi rục khúc hoan ca

Hè 52
NGUYỄN QUỐC TRINH

THÊM MỘT CHUYỆN VỀ

HƯƠNG CẢNG

Bản dịch của LƯU NGHỊ

Tin qua những khi tôi đi Hương Cảng—cái « đất dễ sợ »—ngày 28-9 là lần thứ ba. Lần đầu tiên, tôi đem theo chút ít hành lý ; nhưng không xảy đến việc gì. Lần thứ hai, tôi không đem hành lý gì cả ; câu chuyện về lần ấy, tôi có viết qua rồi. Riêng về lần thứ ba này, tôi linh cảm sẽ xảy đến những chuyện không lành. Vì tôi được xem trên tờ nguyệt san « Sáng tạo » một bài của ông « Vương độc Thanh » tả sự hách dịch của những người Trung Hoa khám xét trên tàu thủy. Những người Trung Hoa này làm việc cho chánh phủ Anh. Họ xỉ mạt, đánh đập hoặc bắt đưa tiền. Mà lần này, tôi có đem theo 10 rương sách cũ để dưới hầm tàu, 6 rương khác cũng đựng sách cũ và quần áo, để tại buồng tôi ngủ.

Những vị đồng bào « công chức » ấy đeo trên cánh tay một lá cờ nước Anh. Lá cờ nhỏ ấy cho tôi nhiều kinh nghiệm—những kinh nghiệm mà tôi đã trả với giá rất đắt.

Tất cả hành lý của tôi bị xáo hết lên, chỉ cái việc sắp xếp lại cho từ từ cũng mất trọn nửa ngày. Tôi phân vân : nên để họ khám xét ? Hay cho tiền để họ lơ đi ? Mà thử hỏi một mình tôi làm sao đủ sức sắp xếp lại một số hành lý như thế ?

Tàu cập bến Hương Cảng ngày 28. Suốt ngày ấy, không có việc gì. Qua ngày sau, lúc xế trưa, người bồi tàu thoăn thoắt bước đến trước phòng tôi, đưa tay vẫy, nói lớn :

— Khám xét. Xong mở rương mau lên.

Tôi lấy chìa khóa, xuống hầm tàu. Quả nhiên tôi thấy hai vị đồng bào của tôi thuộc quyền người Anh, mặc y phục xanh đậm, tay cầm thanh sắt, đứng giữa đồng rương của tôi. Tôi liền nói : « Trong này chỉ toàn là sách cũ. » Nhưng tựa như họ không thêm nghe lời tôi nói, thân nhiên hạo gôn lớn :

— Mở ra.

Tôi nghĩ : « Phải rồi ; họ chưa hề quen biết tôi, làm sao họ tin lời tôi được. » Tôi cho đó là lẽ dĩ nhiên ; nên nhờ hai người bồi tàu giúp tôi khênh mấy cái rương, mở ra để họ khám xét.

Nhưng ngay cái cử chỉ đầu tiên của hai vị đồng bào của tôi tức khắc tôi nhận thấy từ Quảng Châu đến Hương Cảng, sự khám xét khác nhau nhiều lắm. Đến Quảng Châu, hành lý của tôi cũng bị xét. Những người khám xét ở đó còn sắc máu trên nét mặt. Và lại, họ hiểu được lời tôi nói. Xem xong một bọc giấy hay một tập sách, họ để nguyên lại chỗ cũ ; nên không có sự lộn xộn. Trái lại, tại đây, những người khám xét không có chút máu mặt ; họ tựa như không hiểu lời tôi nói ; bề mở rương là họ đồ bừa những sách cũ ra ngoài ; thấy một bọc giấy, họ xé rách thẳng tay. Nên xét xong, những chồng sách cao hơn mặt rương đến sáu bảy tấc.

— Mở ra.

Đến cái rương thứ hai, tôi muốn thử họ một chút. Tôi nói nhỏ :

— Có thể dừng xét được không ?

Một trong hai người mặc y phục xanh trả lời, cũng nho nhỏ :

— Đưa tôi mười đồng.

Tôi nói :

— Thôi hai đồng.

Thật ra, tôi cũng muốn đưa thêm ít đồng bạc nữa. Vì sự khám xét như thế thật đáng sợ. Sắp lại 10 rương sách, ít nhất cũng phải tốn năm tiếng đồng hồ. Nhưng, bạc một đồng, tôi chỉ còn hai tờ ; bạc mười đồng, tôi cũng có, nhưng tiếng tiếc, không muốn đưa ra.

— Mở ra.

Hai người bồi tàu lôi cái rương thứ hai ra. Cách khám xét cũng vẫn như cũ. Nghĩa là xét xong, một rương sách thành ra một rương rưởi. Họ còn xé

thêm mấy cái bọc giấy nữa vừa khám xét vừa trả giá với tôi. Tôi tăng giá lên đến năm đồng ; họ hạ giá xuống bảy đồng, và không chịu bớt nữa. Trong lúc bấy giờ, họ đã mở đến cái rương thứ năm. Và chung quanh, đã có một số người khá đông xúm lại xem.

Nửa số rương đã mở ra rồi. Tôi cứ để họ mặc sức xáo trộn. Họ cũng không trả giá nữa, thân nhiên lập đi lập lại : « Mở ra ». Tôi nhận thấy hai vị đồng bào của tôi hơi ngán rồi, không còn vẻ sốt sắng như lúc ban đầu.

Một rương sách, họ chỉ lấy ra vài ba mươi quyển, xem qua rồi vứt bừa trên mặt rương, viết nguệch ngoạc hai chữ : « Xét rồi ». Nhưng họ chợt bắt gặp một gói thư cũ. Mắt họ sáng lên như vừa « đánh trúng mồi » chút ít tinh thần trở lại trên khuôn mặt của họ. Nhưng sau khi xem qua bốn năm cái thư họ vứt trả lại. Họ mở thêm một rương sách cũ nữa, khám qua loa rồi bỏ đi.

Xem kỹ lại, đen tám cái rương bị mở tung ra. Trừ ra hai cái họ chưa đụng chạm đến. Đó là hai cái rương của bạn Thái Viên gửi tôi đem giấu về Thượng hải ; còn tất cả số rương của riêng tôi đều bị xáo loạn hết cả rồi.

« Người lành thường có quý như phù hộ ». Bạn Thái Viên quả là có phước lành vậy ! Nhưng thao ôi ! Những cái rủi của tôi nào đã qua hết ! « Tôi vừa suy nghĩ vừa cúi xuống lượm những quyển sách vứt hỗn loạn. Tôi định sắp xếp lại thì người bồi tàu lộ mặt, gọi tôi :

— Ờ người ta khám buồng ngủ của ông. Ông về mở rương, mau lên. Tôi đành gửi đồng rương, sách hỗn độn nhờ người bồi tàu xem dùm, trở về phòng. Quả nhiên, tôi thấy hai vị đồng bào của tôi đã chờ sẵn tại đấy rồi. Trên giường, tấm « ra » đã bị lật

tung lên ; một chiếc ghế vứt trên tấm « ra » nhàu nát. Tôi vừa bước vào cửa, hai vị đồng bào của tôi giữ tôi lại, bảo đưa cái ví da cho họ xét. Tôi tưởng họ muốn xem danh thiếp để biết tên tuổi của tôi. Nhưng không, họ rút ra hai tờ bạc mười đồng, đưa ; bảo tôi cầm cho chặt, có ý lo sợ rằng tôi làm thất lạc đi.

Sau đó, họ bắt đầu khám xét cái vali da đựng áo quần của tôi. Họ xỏ ra chừng 10 cái áo quần, vứt loạn trên nắp rương. Xong xem đến cái đồ : có một bọc giấy gói 7,8 đồng bạc nhỏ, họ mở ra xem, đếm cẩn thận, không nói gì ; còn một bao bạc 10 đồng để dưới đáy rương họ không trông thấy. Họ quay qua xét cái xách da để trên chiếc ghế dài. Trong đó, có một bao bạc các chừng 10 đồng, 4,5, đồng bạc lẻ, mấy chục đồng xu... Họ mở ra xem, đếm cẩn thận, cũng không nói gì. Tiếp đến là một rương áo quần nữa. Tôi loay hoay tìm cái chìa khóa. Thì một trong hai người hươ cây sắt to tướng, định đập vào ổ khóa. Nhưng may quá, tôi bước đến kịp thời nên cái ổ khóa vô tội tránh được tai nạn. Họ xáo loạn thẳng tay tất cả áo quần ; điều ấy không cần phải nói :

Một vị đồng bào của tôi vừa khám xét, vừa bảo tôi :

— Đưa 10 đồng, chúng tôi không xét nữa.

Tôi lấy mấy cắc bạc lẻ trong khăn đưa cho họ. Họ không nhận, quay đầu, nói lớn :

— Cứ xét.

Lúc bấy giờ, người kia đang khám cái bao lưới đựng đồ ăn của tôi. Cách khám xét dưới hầm tàu và tại đây khác nhau lắm. Dưới hầm tàu, họ muốn xáo loạn lên cho hỗn độn ; ở đây, hình như họ có ý phá hoại nữa. Người ấy lấy hộp dầu cá, xé rách cái nắp giấy, ném xuống đất ; xong cầm cái bình thiết đựng trà có ướp trái vải của ông Trương Tam cho tôi, dùng cây sắc dùi một cái lỗ ; hắn vừa dùi vừa quay đầu ngo quanh quát.

Hắn thấy một chiếc dao con trên mặt bàn, cầm lên xem. Cái dao này tôi mua mười xu tại « Bạch tháp tự », định đem đến Quảng châu dùng ăn trái đào : kẻ càn và lưỡi, cái dao chỉ dài chừng 5 tấc 3 phân (tính theo thước Trung Hoa). Nhưng hắn lắc lắc con dao, chỉ tôi nói rằng :

— Đây là một khí giới hung dữ. Anh là kẻ phạm tội. Tôi không trả lời. Hắn ném con dao lại trên mặt bàn, lấy gói đậu phộng rang, dùi một cái lỗ. Xong hắn cầm hộp hương đốt muối, nhìn tôi hỏi :

— Cái gì trong này ?

Tôi thân nhiên trả lời :

— Hương đốt muối. Trên hộp cũng có viết chữ đó. Hắn sừng sộ :

— Không phải. Đây là một vật kỳ quái.

Hắn mở hộp, lấy ra một thẻ hương, kê mũi ngửi. Sau đó, không biết hắn làm gì nữa. Vì vị đồng bào kia đã khám xong cái rương áo quần, tôi phải đến mở cái rương tiếp theo. Đến đây, tôi hết sức khó nghĩ ; vì trong rương này không phải là áo quần, cũng không phải sách cũ, mà lại là những thứ đồ lặt vặt như hình ảnh, những văn phẩm do tôi phiên dịch, những bản thảo của người khác những bài báo hay tôi cất trong bao, những tài liệu nghiên cứu. Nếu những thứ này bị xáo loạn lên, thật là nguy hại vô cùng. Nhưng vị đồng bào của tôi quay nhìn cái khăn tay gói bạc. Trong đó, có 10 đồng bạc cắc.

Tôi liền lấy đưa cho hắn. Hắn quay nhìn ra phía cửa, rồi chìa tay nhận. Nhận xong, hắn viết ngay trên mặt rương hai chữ « Xét rồi ». Hắn đi đến gần người bạn của hắn, trao một âm hiệu. Nhưng điều rất lạ là hắn không mang đi ngay, lại đem giấu gói bạc dưới gối của tôi. Xong, hắn bước ra ngoài, đi mất.

Trong lúc ấy, vị đồng bào kia, với dáng điệu hung dữ, lấy cây sắt, dùi một lỗ vào hộp bánh « bít quy ». Tôi tưởng rằng sau khi họ trao nhau cái âm hiệu, chắc là họ sẽ không khám xét nữa. Nhưng không hiểu lại sao, vị đồng bào này vẫn thân nhiên tiếp tục « dùi lỗ » như thường. Hắn nạy cái nắp hộp bánh bẻ làm đôi, vứt trên mặt đất, rồi lấy một cái bánh, bóp nát trong lòng bàn tay, ném trả nắm bột ấy vào hộp. Xong hắn cũng bước ra luôn.

« Thiên hạ thái bình ». Tôi ngồi dựa vào thân ống khói, giữa sự hỗn loạn trong gian phòng chật hẹp. Tôi nghĩ rằng hai vị đồng bào của tôi quả không có ác ý xáo trộn đồ đạc lên làm gì, mà chỉ là việc thương lượng giá cả. Sở dĩ họ làm loạn lên chút chút như thế chẳng qua cũng để che mắt thế gian, gọi là có khám xét qua rồi. Ông Vương Độc Thanh có nói : Ngoài hai vị đồng bào của tôi, còn có một người làm chủ, mũi cao, da trắng. Lúc vừa rồi, một vị đồng bào của tôi nhìn ra phía cửa trước khi nhận tiền, chắc cũng vì người da trắng ấy. Nhưng rất tiếc rằng tôi chưa được hàn hạnh gặp người chủ ấy lần nào.

Lần khám xét vừa rồi quả có ít nhiều ác ý phá hoại. Nhưng nghĩ lại, tôi chỉ tự trách tôi nhiều : đưa cho hắn toàn bạc cắc, mà bạc cắc, bỏ vào túi áo, kêu loảng choảng, tất dễ bị người chủ da trắng biết được. Chắc vì thế mà vị đồng bào của tôi không mang gói bạc đi ngay, đem giấu dưới gối. Công việc xong xuôi, thế nào hắn cũng trở lại...

Tiếng giày cộp cộp tiến đến gần... Tôi ngược mắt, thấy trước phòng của tôi một người da trắng, mập phệ, bụng rất to. Tôi đoán đó là chủ nhân của hai vị đồng bào của tôi. Người ấy mỉm cười, hỏi :

— Xét rồi ?

Quả thật người ấy có một giọng nói của một « chủ nhơn ông ». Mà nhìn qua đủ biết, cần gì phải hỏi ? Hay là thấy hành lý của tôi chẳng ? Hoặc kiểu ngạo tôi chẳng ?

Người ấy đứng trước phòng, cúi nhặt một trang « Đại Long Báo », có hình một họa đồ—trang báo ấy do vị đồng bào của tôi xé rách vứt xuống đất. Người ấy dựa lưng vào vách, liếc nhìn qua một hồi, ném trả lại rồi thoăn thoắt bước ra.

Tôi nghĩ : người chủ đã đem qua, chắc là yên cả rồi. Tôi bắt đầu sắp rương áo quần, cột từ từ.

Nhưng... cũng chưa yên ! Một vị đồng bào của tôi trở lại, chỉ cái rương tôi vừa cột xong, bảo :

— Mở ra.

Tôi đáp :

— Người kia đã xem rồi mà.

— Chưa xem. Rương này chưa mở ra. Mở ra mau.

— Tôi không tin. Cứ mở ra.

— Chứ ông không thấy hai chữ « Xét rồi » đấy hay sao ?

— Thật vậy à ? Anh cho hắn tiền phải không ?

Tôi không trả lời. Hắn hỏi tiếp :

— Anh đưa hắn bao nhiêu tiền ?

— Ông cứ đi hỏi người đó thì biết.

Thêm một chuyện về Hương cảng

Hắn bước ra. Không bao lâu, vị đồng bào thứ nhất bước vào nhẹ, đến đỡ gói, lấy gói bạc, rồi Thiệt là « thiêu hạ thái bình »

Tôi chậm rãi sắp xếp lại đồng hành lý ngồn ngộn. Trên mặt bàn, còn lại ít đồ vật lặt vặt: cái kéo, cái khóa mở đồ hộp, và con dao... Những thứ đồ ấy, trị giá không đến 10\$00, kể cả cái « khí giới hung dữ » và cái « vật kỳ quái »... Nhưng, xem kỹ, cái hộp hương đốt muối đã biến đâu mất rồi.

CHIẾC tàu thủy khởi hành. Mọi việc trở lại yên lành. Người bồi tàu đến nói với tôi rằng sở dĩ có sự khám xét kỹ lưỡng như thế là do lỗi tại tôi cả. Hắn nói:

— Ông gầy quá. Họ tưởng ông buồn thuốc phiện lậu.

Tôi quá đỗi ngạc nhiên. Đời người có hạn, nhưng sự đời quả là vô cùng. Tôi vẫn tưởng rằng khi nào có giành nhau miếng ăn, giữa người và người

mới có sự đồng cảm không hay, còn không giành nhau miếng ăn thì không có việc gì. Năm ngoái, đến « Hạ môn » tôi biết rằng hội cơm không dễ gì tìm ra mà ăn, nhưng nếu mình không ăn cơm, những nhà « học giả » không bằng lòng, phê bình rằng mình không biết giữ tròn bổn phận.

Hình dáng cái râu có nhiều kiểu: Tàu có, Tây có, nhưng cũng không dễ gì để theo ý của mình. Điều ấy tôi đã biết. Năm nay, đến Quảng Châu

CON NGƯỜI TRONG VĂN CHƯƠNG

(tiếp theo trang 21)

hàng máu nhầy xò vào những vùng đất man dã giết người như ngoé đề rồi cắm lên những ngọn cờ đâm máu...

Những thế hệ anh hùng ấy đã qua.

Sắp bước vào một nẻo đường mới, nhân loại đang xây đắp những hoài vọng mới, đang mơ đến những chinh phục mới, thì văn chương tiến bộ đã tự lãnh cho mình cái nhiệm vụ cao ngạo và thúc đẩy trưởng thành thế hệ anh hùng mới.

Họ không cần phải « xuất chúng » mới làm được người anh hùng. Ta có thể gặp được họ qua những con người gần gũi chung sống với chúng ta hằng ngày. Họ có thể đang đau khổ với tất cả những cái mềm yếu, lỗi lầm của chúng ta đang có, nhưng họ mạnh mẽ với sức mạnh vật chất và lý tưởng của lớp người đang đi lên, với niềm tin vững chắc rằng xã hội tươi vui lên thì cái xấu xa của con người sẽ được gạt bỏ sạch.

Địa vị họ có thể là thấp kém, công việc họ có thể là tầm thường, nhưng kết quả của công việc họ là một phần cái sự nghiệp chung vĩ đại sán lạn, họ lại không phải là những kẻ bị « cuốn theo chiều gió » cho nên trong cái cực nhọc tầm thường hôm nay họ đã vun quên

tôi biết thêm rằng cái màu sắc của bộ râu cũng được tự do lựa chọn. Có người cảnh cáo tôi trên mặt báo, bảo tôi không được để râu màu xám, mà cũng không được để râu màu đỏ. Nhưng quả thật lần này đến Hương Cảng tôi mới biết thêm rằng tôi cũng không được phép gầy quá.

Hương cảng chỉ là một hòn đảo nhỏ. Nhưng tại đây, đã vẽ rõ những nét biểu hiện Hiện tại và Tương lai của đất Trung hoa: Chính giữa là người chủ Tây phương; kế dưới là hạng thượng lưu Trung hoa làm tay sai cho vị chủ, và một số người chuyên hiệp đập đồng bào... Số người trên đây sống trong ánh sáng huy hoàng. Ngoài ra còn toàn là đám « dân đen » khổ cực. Trong đám dân đen này, người nào chịu sống ép mình thì rồi sẽ chết rụi giữa cảnh phồn hoa; kẻ nào không chịu được thì trốn lên núi mà ở, trở về đời sống man rợ của con Người.

THƯỢNG HẢI

đêm 29 tháng 9 năm 1927

LỖ TẤN

LƯU NGHỊ trực dịch

cho những mầm hạnh phúc của ngày mai sáng sủa.

Lấy thế hệ con người mới đó làm đối tượng, văn chương hiện thực mới đã định nên được những nhân vật hoàn toàn thực và sống: những con người vững chãi đứng ở hiện tại đang vươn mạnh về tương lai để cổ kéo nó lại gần.

Nhờ đặc điểm ấy chủ nghĩa hiện thực mới đã giải quyết được cái mâu thuẫn giữa chủ nghĩa lãng mạn và chủ nghĩa hiện thực cũ. Gustave Flaubert có một ngòi bút tả chân thật là sắc bén tinh tế, nhưng Flaubert lại không tin ở sự tiến bộ, ở khả năng hoàn thiện của con người, cho nên những nhân vật của Flaubert tầm thường về phẩm cách, nghèo nàn về lý tưởng. Do đó mà văn chương thiếu một tác động lôi cuốn mãnh mẽ.

Đến cái lãng mạn của Victor Hugo thì thật là rất táo tợn huyết: cùng những hoài bão to rộng. Nhưng lắm phen thì hào lại để cho trí tưởng tượng quá mãnh liệt lôi kéo xa với đời sống thực tế, để cho những nhân vật đâm ra không tưởng.

Con người trong văn chương hiện thực mới, sống trong thực tại đang tiến hóa, đã tổng hợp được ưu điểm của những con người trong văn chương lãng mạn và hiện thực cũ để tạo cho mình một tâm hồn lãng mạn cách mạng, tâm hồn của thời đại.

THANH LƯƠNG

ĐỜI MỚI số 65

Y HỌC

BỆNH sung phổi (la pneumonie) thường phát từ nơi một lá phổi. Chứng bệnh này chia ra làm nhiều thời kỳ khác nhau, tùy theo bệnh nặng, nhẹ.

Lúc bệnh mới tái phát, máu ứ đọng nhiều trong lá phổi, thời đó gọi là thời kỳ sung huyết của lá phổi, (congestion pulmonaire).

Trong thời kỳ thứ hai là phổi sưng lên, nhuộm màu đỏ hồng và trở lại cứng như lá gan.

Thời kỳ thứ ba là thời kỳ những tế bào có hình đ ong bị tiêu diệt. Trong lá phổi tiết ra một chất nước màu vàng.

Nếu bệnh nhân vốn có sức mạnh có thể chống được bệnh. Vì trùng không thể làm hại họ được.

NGUYÊN NHÂN CHỨNG BỆNH

BỆNH sung phổi có nhiều nguyên nhân khác nhau: bị cảm nặng, làm việc quá độ, thần kinh quá bị kích động, một tai nạn làm cho phổi bị thương, luôn luôn ở ngoài trời nắng... cũng làm cho phổi sưng lên.

Nếu bệnh nhân không chịu chạy chữa, vì trùng của bệnh sung phổi (pneumococque) sẽ thừa dịp đó ăn vào trong lá phổi.

Loại vi trùng ấy ở lẫn lộn trong niêm mạc (da mỏng) của lỗ mũi. Vì lẽ đó, người mắc chứng đau phổi thường bị trước các chứng sổ mũi, nhức đầu, cảm nặng.

NHỮNG TRIỆU CHỨNG

VẬY ta không nên khinh thường các chứng nói trên. Lúc bệnh mới sanh, ta phải tức tốc điều trị.

Nhiệt độ của bệnh nhân thường lên tới 40, 41 độ. Mạch máu nhầy rất mau (từ 120 cho tới 130 cái trong một phút đồng hồ). Người bệnh thường bị chứng nóng lạnh.

Trẻ con mắc bệnh thường ọa mửa luôn. Người lớn lắm trường là nó đau ruột, gan.

Bệnh nhân thấy đau nơi hông, cảm thấy khó thở và cử động không được dễ dàng. Hơi thở không đều.

Người bệnh thường ho khục khặc và đau ran cả ngực. Trong đàm có màu đen như sắt.

CÁCH XEM MẠCH ĐỂ TÌM BỆNH

MỞI đầu, bác sĩ không thấy một dấu lạ gì tỏ ra người bệnh bị sung nơi lá phổi. Ba bốn ngày sau, khi gõ trên xương ngực và áp lỗ tai vào bác sĩ nghe được

ĐỜI MỚI số 65

hơi thở của bệnh nhân. Không khi từ ngoài đi vào lá phổi bị dội ngược trở lại. Vì lẽ đó, hơi thở không thông thương tự do được.

Đem chiếu điện, chỗ phát bệnh không rõ rệt lắm.

BỆNH PHÁT TRIỂN NHƯ THẾ NÀO?

CHỨNG bệnh sung phổi hoành hành trong một tuần lễ rồi thuyên giảm. Nhiệt độ hạ bớt lối một, hai độ. Nếu nhiệt độ giảm xuống thình lình, nước da của người bệnh trở lại xanh xao, mạch nhầy rất yếu làm cho họ bị chứng kinh phong (syncopes).

Trạng thái của chứng bệnh thay đổi luôn. Có khi bệnh kéo dài chừng bốn, năm ngày. Có khi kéo dài ra tới một, hai tuần lễ. Những người bệnh hoạn, con nít và những người già cả không đủ sức chống lại vi trùng bệnh sung phổi.

Bệnh nhân thường mắc nhiều bệnh khác như: màng phổi có mủ, lớp ngoài của trái tim bị sưng lên, khớp xương động mủ và chứng bệnh đau nơi màng óc.

Các bệnh này đều do vi trùng đau phổi gây nên. Vì trùng ấy nguy hiểm, nhưng

dầu long não (huile camphrée), thuốc chữa bệnh đau tim.

Các chất thuốc trên đây sẽ giúp cho bệnh nhân có đủ sức lực để chống lại cơn bệnh.

Nếu bệnh khá nặng, ta nên cho người bệnh dùng các chất thuốc « Sulfamides » và nhất là thuốc « Pénicilline ». Không nên cho bệnh nhân uống nhiều trong lúc bệnh mới phát sanh. Chứng bệnh sung nơi màng phổi là một chứng bệnh có thời kỳ (affection cyclique). Nó chỉ xảy ra một trong một tuần lễ thôi. Ta chỉ sợ những biến chứng của bệnh.

Khi dứt bệnh, người đau phải nghỉ làm việc ít nữa là một đôi tháng. Phải chờ cho bác sĩ khám nghiệm thấy dứt tuyệt bệnh và mấy bộ phận trong cơ thể hoạt động trở lại như thường mới bắt tay vào việc.

CÁCH PHÒNG NGỪA

PHƯƠNG ngôn có câu: « Ngừa bệnh hơn là chữa bệnh ».

Thời tiết thay đổi nhiều có ảnh hưởng trên cơ thể con người. Những cái niề

mặc ở trong lỗ mũi và lá phổi đều bị ảnh hưởng của không khí bên ngoài. Lạnh nhiều

hay là nóng nhiều có thể làm cho ta bị nhức đầu, sổ mũi, ho khục khặc.

Khi ta làm việc quá độ, từ bộ óc xuống tới phổi, bao tử, gan, ruột đều bị kích thích. Loại vi trùng sanh ra các chứng bệnh thừa dịp đó dễ tấn công thân thể.

Những triệu chứng về bệnh đau phổi, như ho ran, tức ngực cần phải lo chữa trước. Ta nên dùng thuốc riêng nhỏ vào lỗ mũi, giác hơi, giác lấy máu áp thuốc dán trên ngực, ăn uống cho có điều độ. Mùa lạnh, phải đắp mền, mặc quần áo dày cho ấm thân thể. Phải lựa chỗ ở cho sạch sẽ, hợp vệ sinh. Ta phải rán giữ cho bộ giây thần kinh được mạnh mẽ để tránh các chứng bệnh đau tim, đau phổi đã nói ở trên.

(Trích dịch « Code de la Santé »)

Cùng anh chị em ký giả

Xin anh chị em ký giả nào muốn vào Hội ký giả ái hữu, vui lòng gửi giấy xin vào hội cho Tổng thư ký của hội là bạn:

TAM ĐỨC, số 54 đường Frère Louis

Có in sẵn giấy xin vào hội để các bạn ghi những điều cần thiết vào đó (Hội Tổng thư ký của Hội).

Hội thu nhận giấy xin vào hội tới ngày 26-6 và sẽ triệu tập đại hội vào ngày 27-6 để bầu ban trị sự thiết thọ.

Hội trưởng tạm thời

HOÀNG PHỔ

NÀNG có cảm tưởng những con mắt kia đã soi thấu tâm can nàng rồi. Thủy vội vàng bước vào nhà trong, đóng cửa phòng lại và thay áo. Nàng ngồi trước gương ngắm lại nhan sắc. Nàng thấy mình vẫn đẹp, có phần đẹp hơn, nhưng cứ chỉ thiếu phần tự nhiên. Đầu gối nàng vẫn còn run, và bên tai thì vắng vắng như có tiếng đe dọa trách móc. Sự im lặng bên ngoài lại càng làm Thủy thêm bối rối. Nàng tưởng tượng người ta đương bàn tán về nàng. Thủy nhận thấy nàng đã mất hết can đảm, và chỉ một tiếng nạt nộ cũng đủ làm cho nàng cung khai hết tội lỗi. Nàng ngồi im, lặng lẽ chờ một tiếng gọi như một tội nhân sắp sửa ra trước vành móng ngựa. Những phút chờ đợi trong tay Liên đã tan đi hết. Trước mắt nàng mọi vật như lùi vào khoảng không và một chiếc bàn từ từ dịch đến, phía sau là Huy ngồi, đôi mắt dữ tợn và nét mặt đầy căm hờn. Thủy vừa đưa hai tay lên che mặt thì có tiếng gõ cửa; tiếp theo là tiếng của Huy.

— Ra ăn cơm mình ơi!

Thủy chẳng dám chậm trễ, đứng ngay dậy và mở cửa theo Huy ra bàn ăn. Bữa cơm hôm ấy vui vẻ khác hẳn thường lệ. Đạm nói luôn và bà mẹ chồng cũng cười một cách dễ dãi. Đạm khoe với vợ chồng Thủy đã bán được một số hàng rất lớn cho một bọn khách ở Nam lên bằng giá cao. Thủy thấy không ai để ý đến cử chỉ lung tung của mình, dần dần cũng quên đi, và góp vui vào câu chuyện. Khi đứng dậy nàng thấy nhẹ hẳn người.

KẾT quả cuộc ái ân vụng trộm đã đúng như nguyện vọng của Thủy. Xong chương trình nàng xếp đặt có một điểm mà nàng không nghĩ tới: đó là tình yêu.

Tình yêu mới lạ làm sao chứ. Nó khiến Thủy điên cuồng, mê mẩn, quên cả cuộc đời thực tế mà nàng đương sống. Sự đối trá trước còn che giấu kín đáo, dần dần trở nên công khai. Liên càng giữ kín bao nhiêu thì Thủy lại càng muốn nó công khai bấy nhiêu. Đã nhiều lần hai người cãi nhau kịch liệt; xong Liên càng cố làm Thủy đau khổ, thì Thủy lại càng yêu chàng điên cuồng thêm. Liên cố tránh nàng thì nàng lại càng săn đuổi Liên dữ dội. Hơn một lần Liên bàn với nàng nên cắt đứt sự liên lạc nguy hiểm, nhưng Thủy đã nẩy khóc lóc làm chàng phải ái ngại.

Thủy còn liều hơn thế nữa; nàng không muốn rời Liên một phút, đến nỗi mỗi lần muốn Thủy trở về chàng phải bắt buộc dùng những lời đe dọa, có khi cáu kỉnh. Tuy nhiên không phải vì thế mà Thủy chịu bỏ chàng. Từ

THỦY

của NGUYỄN LUÂN

một người kiêu hãnh, Thủy hạ mình xuống làm một nô lệ cho ái tình. Nàng lại còn thích được Liên dày vò và xử đối tàn nhẫn là khác. Thủy được chiều chuộng từ trong lòng mẹ, đến nay nàng không thích những lời tán ngọt, những cử chỉ dịu dàng nữa rồi.

Đề báo thù Liên, nàng đổ lên đầu Huy tất cả mọi giận dữ. Từ ngày Thủy có mang Huy sung sướng quá nên cho rằng sự thay đổi tình tình của vợ là kết quả tất nhiên của thai nghén. Cho nên chàng chẳng hề quan tâm và càng tăng thêm sự chiều chuộng săn sóc. Nhưng như thế chỉ làm Thủy thêm lộn ruột và nàng lại càng ghét Huy thêm.

Cái phòng xinh đẹp Thủy coi như là địa ngục. Bốn bức tường sơn xanh nhạt êm dịu là thể mà nàng cho là bản thù hơn nhục hơn tường nhà lao. Thủy ở trong nhà nhưng tâm trí thì vương vút đầu đầu. Có khi nàng còn cầu cả với mẹ chồng và em dâu. Xong ai cũng dậm ra để dãi và rộng lượng quá. Bởi vì từ khi được biết nàng đã thụ thai, người ta đều vui sướng mà quên tất cả. Nhưng Thủy không phải là người đại độ. Có lúc cảm thấy mình sắp sỗ sàng, nàng đã kim hãm được ngay, và bầu không khí trong gia đình nhờ vậy mà không đến nỗi lạnh.

Cũng có khi Thủy nghĩ đến việc đoạn tuyệt với Liên vì nàng đã nhận thấy nếu cứ kéo dài thế này mãi, sẽ không tránh

khỏi sự nghi ngờ dâm tiểu của thiên hạ. Liên thì không mong gì hơn thế, nhất là từ khi Thủy cho chàng biết rằng nàng đã mang một giọt máu của Liên trong lòng. Nhưng nói là một việc mà làm lại là một việc. Thủy hiểu rằng địa vị và danh dự nàng không cho phép tiếp tục tội lỗi nữa, xong nàng lại hành động trái hẳn.

Trước còn vài ngày mới hẹn hò nhau một lần, dần dần nàng đến nhà Liên ngày một và có khi hai ba lần nếu Liên đi vắng. Trước sự đại độ của Thủy, Liên đã hết lời van xin. Xong lý luận đối với nàng bây giờ thực là vô ích, Thủy chỉ lo Liên bỏ Thủy. Có lần nàng đã đề nghị cùng chàng đi trốn. Liên cho là nàng nói đùa, gạt ngay đi một cách quyết liệt. Hai người đều không thể quan niệm nổi tương lai sẽ đưa họ đến đâu. Những cuộc gặp gỡ về sau chỉ là cãi lộn, khóc lóc; thử dài. Thủy thừa hiểu Liên không phải là người yếu đuối. Trước những việc oái oăm như thế, Liên vẫn không mất vẻ bình tĩnh. Và, vì lo sợ, Liên có những hành động bất ngờ, Thủy lại càng đề phòng gắt. Việc đến thăm liên tiếp gần đây chỉ là để dò la xem Liên đã xếp đặt gì để đối phó với sự bất trắc chưa.

Quả đúng như Thủy đoán, Liên đã sửa soạn sự đoạn tuyệt một cách vô cùng êm ái. Một hôm đúng giờ hẹn Thủy đến cửa nhà Liên, thì một thằng bé trao cho nàng một bức thư. Thủy cầm lấy và định mở cửa bước vào nhà. Thằng bé ngăn lại, lễ phép:

— Thưa bà, ông con đi sáng nay rồi.

Thủy như bị một thù g nước lạnh đổ vào người, nàng lão đảo suýt ngã, vội vàng vịn tay vào thành cửa. Tuy nhiên nàng cũng còn trấn tĩnh nói:

— Thế à. Vậy mà tôi không biết.

Rồi nàng quay trở ra lên đi. Nàng xếp phong bì và đọc thư trong khi xe chạy.

Hà Nội, ngày 24 tháng 12 năm 1951

Em Thủy,

* Khi bức thư này tới tay em thì anh đã xa em gần hai ngàn cây số rồi. Em đừng tìm anh nữa vì sau khi tới Sài Gòn anh sẽ đi chuyển tàu thứ nhất sang Pháp.

* Anh biết là xa anh em sẽ đau khổ. Nhưng anh tin rằng thời gian sẽ làm dịu bớt thương lòng của em. Anh không bao giờ quên yêu em, Thủy ạ. Chính vì yêu em mà anh phải trốn em vì anh sợ rằng chúng ta sẽ đưa nhau đến con đường phiêu lưu nếu chúng ta cứ kéo dài mãi sự gặp gỡ vụng trộm này. Dù thế nào chúng ta cũng đã để cho nhau những kỷ niệm tốt đẹp. Anh biết chẳng bao giờ em quên nổi anh. Anh cũng vậy; nếu trong đời anh có một người đàn bà đã làm anh khổ sở, người ấy chỉ có thể là em.

* Anh được may mắn biết em hai năm nay. Hai năm trời anh chỉ đứng xa mà ngắm nghĩa em, thực anh chẳng mong một ngày kia chiếm đoạt nổi em. Tình yêu của chúng ta, anh không hiểu nguyên do từ đâu đã đến vì anh không bao giờ nghĩ tới sự chia rẽ hạnh phúc của đời em. Anh còn ghé thăm với anh mỗi khi anh nghĩ đến tội lỗi ấy. Biết bao lần

ĐỜI MỚI số 65

TIỂU THUYẾT 4 KỶ ĐĂNG HẾT

TIỂU THUYẾT 4 KỶ ĐĂNG HẾT

TIỂU THUYẾT 4 KỶ ĐĂNG HẾT

anh ăn năn, hối hận, tự nguyện rửa, tự si nhục, xong trước những sự oan lạc, những giọt nước mắt của em, anh đã yếu đuối đến nỗi không đủ can đảm tự ngăn cản mình. Anh cảm thấy anh đã hèn hạ quá sức. Anh đã tự khinh anh rồi, và anh thấy thiên hạ sẽ khinh anh nếu anh không sớm cắt đứt mối tình chúng ta một cách tàn nhẫn thế này.

* Chúng ta đã vướng vào một tội lỗi không dư luận nào thứ được hết. Chính anh cũng đã kết tội anh nhiều. Xa em như thế này anh đau khổ biết bao, nhưng đó chỉ là hình phạt mà lương tâm anh đã bắt anh chịu đựng.

* Em phải quên anh đi; dù có đau đớn cũng phải can đảm cố gắng. Cuộc đời em còn dài, danh dự em to lớn, em nên suy nghĩ kỹ mà tha thứ cho anh.

* Anh không dám hẹn ngày tái ngộ. Rất có thể anh sẽ lưu lạc ở một chân trời khác vì anh không muốn trở lại mảnh đất đã đưa anh đến tội lỗi nữa đâu.

Vĩnh biệt em,

LIÊN

THỦY mở mắt nhìn chung quanh phòng. Bên ngoài mưa rơi như trút. Ngọn đèn rú bên giường tỏa ánh sáng vàng nhạt xuống chỗ nàng nằm. Thủy có cảm giác đồ vật trong phòng cái gì cũng nhỏ đi và xung quanh thoáng thoảng toàn mùi thuốc tây. Nàng ngẩng đầu lên nhìn ra ngoài. Một cô Y tá chạy lại gần nàng:

— Mời bà nằm xuống; bà còn đương mệt lắm.

Thủy ngơ ngác:

— Ó hay, sao tôi lại ở đây? Chỗ này là nhà thương hay nghĩa địa?

Cô Y tá đập chiếc chăn mỏng lên ngực nàng, nhẹ nhàng đáp:

— Thưa bà đây là nhà thương. Bà nằm đây đã hai hôm nay.

— Thực à, cô? Tại sao người ta lại bắt tôi nằm nhà thương. Ai đem tôi đến đây?

— Người nhà đã xe bà đến. Bà bị băng huyết nhiều quá. Bác sĩ đã tưởng nguy...

Nói đến đây, cô Y tá biết là mình lỡ lời, dừng lại.

— Dạ, bà có khát nước không?

Lúc này Thủy mới thấy cổ nàng khô hẳn. Nàng vội vàng:

— Có, có, có làm ơn cho tôi một cốc.

Uống xong cốc nước nóng, nàng lại ngã đầu xuống gối và giang hai tay ra mà ngủ thiếp đi. Cô khám hộ lệng lẽ ngồi xuống chiếc ghế bên giường.

Thủy không biết là nàng đã ngủ như thế trong bao nhiêu giờ đồng hồ. Khi thức giấc, ánh nắng xuyên qua cửa sổ mờ mờ, tràn ngập cả gian phòng hẹp. Thủy không thấy ai ở bên. Tuy còn một ấm nhưng tinh thần nàng đã tỉnh táo. Nàng bắt đầu nghĩ lại các việc đã xảy ra mấy hôm nay.

ĐỜI MỚI số 65

Chiều hôm ấy, sau khi rời khỏi nhà Liên với một bức thư trong tay thì Thủy nhảy ngay lên một chiếc xe xích lô. Nàng bảo người xe đạp thẳng và xe bức thư ra đọc. Hàng chữ nhảy múa trước mắt chỉ làm nàng thêm thẫn thừ. Nàng đọc một lần, rồi hai ba lần mà vẫn không hiểu Liên nói gì trong thư. Nhưng câu nói của đứa trẻ vẫn còn vang vọng bên tai.

— Thưa bà, Ông con đi nấy rồi.

Mãi đến lúc ấy Thủy mới nhận định hẳn sự thực. Liên đã bỏ nàng đi Sài Gòn rồi. Đây là bức thư vĩnh biệt. Thủy đã hết mê mẩn, bức thư vẫn còn nằm trong tay nàng. Và lần này nàng hiểu rõ Liên muốn nói gì với nàng. Nàng bỏ vào sắc và thử người ra nghĩ ngợi. Trước mắt Thủy cảnh vật vẫn vui tươi, hoạt động. Tiếng xe cộ ồn ào, nhưng cũng không át nổi tiếng động cơ của một chiếc máy bay đương lơ lửng trên không. Thủy ngược mắt nhìn lên trời. Nhưng đám mây trắng lơ lửng chạy về phía tây như e luồng gió đuổi kịp. Chiếc phi cơ vẫn rì rì bay rất chậm.

Nàng tưởng tượng Liên đương ngồi trên chiếc phi cơ. Đột nhiên mắt nàng hoa lên. Chiếc phi cơ không bay đi nữa, mà quay trở lại và từ từ hạ thấp xuống. Thủy thấy một cánh tay giơ ra vẫy nàng. Chiếc xích lô vẫn từ từ chạy. Nàng thấy rõ hình ảnh thân yêu của Liên đương hối hả đọc nàng rón bước đến phi trường bay. Thủy mừng rỡ quá. Nàng đứng phắt dậy và bước từ trên xe xuống đất...

Thủy không nghĩ thêm được gì nữa. Nàng chỉ mang máng nhớ rằng do đó mà nàng đã chìm sâu vào một giấc mơ kinh khủng kéo dài đến mấy hôm. Bây giờ nghĩ đến bức thư trong tay nàng mới thấy rợn cả người. Bức thư chưa được hủy: lúc Thủy ngã xuống đường vẫn còn nằm nguyên trong ví. Thủy hồi hoàng rờ quanh giường nhưng không tìm thấy ví đâu. Nàng lại càng thêm lo lắng nữa.

Khi cô y tá bước chân vào phòng nàng hỏi ngay:

— Có có thấy cái ví của tôi đâu không?

Cô này lắc đầu:

— Không ai giao một vật gì cho tôi giữ cả. Ở đây chỉ có mình tôi chăm nom bà. Chắc là ông nhà cầm. Ông đến đây luôn. Chốc nữa bà thử hỏi ông xem.

Thủy tái mặt.

— Vậy cô có biết người ta đưa tôi vào bệnh viện trong trường hợp nào không?

— Thưa bà chính ông đã đưa bà vào đây. Bà bị ngã từ trên xe xuống giữa

đường. Người ta đưa bà vào nhà một bác sĩ gần đây. Bác sĩ đã gọi điện thoại lại sở cho ông. Và ông đã đến ngay. Nhưng vì bà bị băng huyết nhiều quá, mà bác sĩ không đủ đồ dùng, nên ông lại phải cho chở bà đến bệnh viện này.

Thủy thở dài:

— Cám ơn cô. Thế mà tôi mê đi chẳng biết gì cả.

Cô y tá thêm:

— Hai hôm bà mê man, bạn bè thân thuộc vào thăm đông lắm. Nhưng bác sĩ không cho phép ai vào trong phòng vì sợ bà mệt. Chỉ có ông và một bà cụ già thường đứng hàng giờ bên giường bà thôi.

Thủy muốn đo xem thái độ của những người đến thăm:

— Thế họ có nói gì tới không có?

Cô y tá không hiểu ý nghĩa câu hỏi, trả lời ngay:

— Tôi chỉ thấy ai nấy đều rất phẫn nân cho bà. Hình như họ quý mến bà lắm.

Giữa lúc ấy thì Huy gõ cửa vào.

Chàng nhẹ nhàng lại gần Thủy và ngồi xuống bên giường.

Mặt chàng đầy vẻ lo âu, đến nỗi Thủy nhìn mà phải ái ngại. Thủy không dám trông thẳng mặt Huy nữa. Nàng nhắm mắt làm như một mối lằm. Huy rờ tay lên trán Thủy:

— Em vẫn còn sốt. Mấy hôm em làm anh lo quá.

Thủy không trả lời. Hai hàng nước mắt trào ra. Huy lấy khăn lau má vợ an ủi:

— Em chẳng nên nghĩ ngợi làm gì. Số chúng mình muốn vất vả mới sinh ra thế.

Thủy nghe Huy nói một cách thành thực, nàng e chàng không giữ chiếc ví có bức thư chẳng. Bởi vì Huy làm như không biết chuyện gì cả. Ngần ngại mãi, nàng đánh bạo hỏi:

— Có ai đưa ví của em cho anh hôm ấy không?

Huy gạt đầu:

— Có, anh hiện cất ở trong tủ.

Thủy hỏi dồn:

— Anh có mở ra không? Tiền nong giấy má của em có mất mát gì không?

— Không suy xuyến gì hết, em cứ yên tâm.

Thủy chẳng dám hỏi thêm câu nào nữa. Nàng biết Huy đã đọc bức thư rồi. Chắc vì Thủy đương ở giữa sự sống chết nên Huy đã cố nén lòng ghen mà lơ đi như không biết chuyện gì cả. Nàng lại nhắm mắt để nghĩ ngợi. Sự thực đã rành rành như thế chối cãi làm sao được? Thủy muốn chết ngay cho đỡ xấu hổ. Nếu Huy đã đưa bức thư giết người kia ra hỏi đồng dãi thì Thủy sẽ trả lời thế nào? Đứa con mà cả nhà mong mỏi này đã theo

những giọng máu mà trời đi mất rồi. Thủy có thể buồn vì đó là con của nàng. Nhưng Huy thì sao? Chứng cứ còn nằm trong bức thư thể kia, Huy có ngu xuẩn đâu mà không đoán được là con ai.

Bất giác Thủy nấc lên một cái mạnh rồi nức nở khóc. Huy lại ngọt ngào an ủi:

— Thôi em đừng nên buồn nữa. Đó là số kiếp, chúng mình cưỡng sao được. Trời chẳng cho nó làm người, thương tiếc mà làm gì?

Tự dưng Thủy cảm thấy Huy không còn thành thực nữa. Mấy câu an ủi của chàng như là những mũi kim châm vào tim nàng, làm cho nàng càng thêm đau khổ. Thủy nghe mà nhận thấy nó chua chát quá. Mặt nóng bừng bừng. Nàng buống thông:

— Cảm ơn anh, anh đừng nhể tôi nữa. Có phải máu mủ của anh đâu mà anh thương xót. Tôi là người đàn bà ngoại tình đây. Anh muốn giết tôi thì cứ giết đi. Tôi không thể sống để cho anh đây dọa sĩ nhục tôi được.

Huy nghe nàng nói mà rợn cả người. Không biết chàng có hiểu gì không, nhưng mặt chàng tái ngắt đi và chân tay tự dưng run lẩy bẩy. Còn Thủy thì lại chìm ngay vào một cơn mê sảng không khiếp hơn.

KÈN nổi lên một bài Slow,

Thủy bảo tôi:

— Anh nhảy với em bài này đi. Em chỉ thích có Slow thôi. Bây giờ nói chuyện nhiều quá, bỏ mất mấy bài rồi, ường quá.

Thủy nói xong đứng dậy. Âm nhạc dịu dàng và chậm chạp. Tôi đỡ nhẹ Thủy trong tay. Nàng gác đầu vào vai tôi. Chúng tôi cất bước nhịp nhàng. Tôi nói:

— Em kể nốt cho anh nghe đoạn sau đi.

— Thôi kể làm gì nữa. Em đã vương vào hoàn cảnh này, tất anh cũng hiểu là tại sao rồi. Nhưng em chỉ thắc mắc có hai điều thôi anh ạ. Một là không biết Liên có thực yêu em không? Hai là Huy có đọc bức thư trong ví em trong khi em ngắt đi như em đã đoán không?

— Nhưng bây giờ em còn muốn có con nữa hay thôi?

Thủy nhìn xa xăm;

— Để làm gì hở anh? Tất cả chỉ vì muốn có một đứa con...

NGUYỄN LUÂN

Nhắn tin

Một thể kiểm tra, một laissez passer mang tên Lê văn Mạnh hiện còn gửi tại Tòa soạn.

Bạn Lê văn Mạnh đến tòa báo nhận giấy tờ trên đây.

ĐỜI MỚI

TRUYỆN CỔ TÍCH CAO MIÊN

Tại làng Am bình thuộc tiểu quận Pờ Rây Cho tỉnh Kongpong Cham có hai ngọn đồi giống nhau, ngọn này cao hơn ngọn kia một ít.

Đồi thứ nhất gọi là « Pờ nông srây » hay là Đồi đàn bà, đồi thứ nhì gọi là « Pờ nông Pờ rôt » hay là Đồi đàn ông.

Theo lời truyền tụng của dân chúng thì hai ngọn đồi này không phải là công trình của thiên nhiên do những chuyển biến về địa dư, mà thật sự là do công nghiệp của người xây dựng.

Đây là một câu chuyện cổ tích, cổ như năm tháng của trời đất, mất hút trong thời gian còn truyền lại từ đời này qua đời nọ.

Và nếu bạn hỏi bất cứ một người dân nào ở làng Am bình, họ sẽ kể lại cho bạn nghe thế này:

« Đời xưa, đời xưa, có một vị nữ hoàng nhan sắc đẹp tuyệt trần và đầy đủ đức hạnh trị vì xứ Cao Miên, vì các triều vương tiền đế không có con trai kế nghiệp.

Tên bà Sơ Rây Ai ti A. Đẹp như thế, đức hạnh vẹn toàn như thế, lại thêm mới vừa hai chục tuổi xanh, nếu vị nữ hoàng kia chỉ là một cô gái thường hoặc đầu là thuộc cấp trưởng giả đi nữa, thì cô ta cũng có không biết bao nhiêu là người đam mê. Kể cầu hôn sẽ không thiếu và cô ta chỉ khẽ đưa ngón tay lên là sẽ có không biết bao nhiêu người chạy đến.

Nhưng cô gái ấy lại là một bậc nữ hoàng đang trị vì thiên hạ. Ai là kẻ có can đảm ngược mắt nhìn lên người đang ngự trên ngai?

Đã một vì mãi đợi chờ không thấy một chàng trai nào dám quyết định đến cầu hôn, vị nữ hoàng bèn tự

minh quyết định một cách can đảm, là ngày mai nữ hoàng sẽ đi kiếm một người đàn ông cho đời mình.

Thế rồi nữ hoàng Ai ti A kết hôn với một chàng trai trẻ, một bạn lòng được tuyển lựa, và chàng trai kia đã biến thành một ông Hoàng kẻ nghiệp. Cả hai đều sống hạnh phúc và sinh được nhiều con cháu.

Câu chuyện cổ tích không cho chúng ta biết tên của chàng trai trẻ tốt số kia, và chàng ta thuộc vào giai cấp nào. Nhưng chuyện cổ tích thuật lại rằng, trong thời gian ấy, theo lệnh của nữ hoàng, và noi theo gương bà, phụ nữ đều đi cưới chồng.

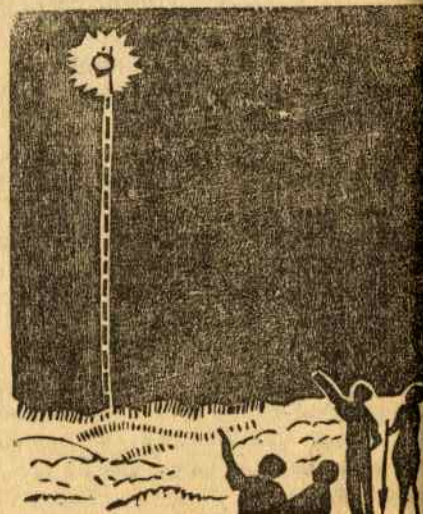
Và tục lệ ấy còn mãi suốt triều vua của nữ hoàng Ai ti A.

Nhưng sau lúc nữ hoàng chết, đàn bà đã phản động lại thói tục xưa. Họ họp hội nghị, và bàn cãi. Một người trong bọn, (người khôn ngoan nhất) đã ngỏ lời với giới mình như sau:

« Các chị, tục lệ mà nữ hoàng chúng ta đã bắt chúng ta theo — nay nữ hoàng chúng ta đã về châu Phật, chúng ta không muốn động đến những kỷ ức đó của nữ hoàng — Nhưng đó là một tục lệ trái với thiên nhiên.

Khi mà nữ hoàng còn sống, vì tôn kính nữ hoàng nên chúng ta phải có bốn phận tuân theo và làm theo bà. Bây giờ nữ hoàng không còn nữa, ta phải chấm dứt một tình trạng không thể dung thứ đối với chúng ta.

« Chúng ta là đàn bà, chúng ta tạo nên phái đẹp: nhục cho chúng ta là phải hỏi cưới đàn ông; là những gã lớn xác khờ dại và ích kỷ, điều ấy

ĐỜI MỚI số 65

NỮ HOÀNG CƯỚI CHỒNG

VÂN LINH KÈ

không thể chấp thuận được. Tôi mời các chị lại đây là để cùng nhau tìm một phương pháp chấm dứt tình trạng nói trên.

Về phần tôi, tôi xin đề nghị: Chúng ta sẽ « thách » người đàn ông, bằng cách đổ cuộc với họ. Chúng ta hãy chỉ định một số người trong chúng ta đi đắp một hòn núi. Chúng ta đi kiếm đàn ông bắt họ kê khai số người như chúng ta và thách họ đi đắp núi.

Hai phe sẽ làm việc riêng, bắt đầu từ khi mặt trời lặn cho đến khi sao mai mọc; trong khoảng thời gian ấy phe nào đắp xong núi sẽ được kê là thắng cuộc và có quyền bắt phe kia phải chịu theo ý muốn của mình.

Nếu chúng ta thắng, chúng ta sẽ bắt bọn đàn ông đi cưới chúng ta. Nếu chúng ta thua thì mọi việc sẽ y như cũ.

Tôi đã nói. Mấy chị ai có gì khác cần phải trình bày, xin cho hội nghị biết.

Không còn ai tìm ra cách nào hay hơn. Vì thế đề nghị của bà già kia được mọi người chấp thuận nhiệt liệt.

Phe đàn bà bèn phái đại biểu đi đề nghị việc thử thách với phe đàn ông. Phe này chấp thuận, và cùng mời nhau đến ngày ấy ra dự cuộc.

Đến ngày đã định, khi mặt trời vừa lặn, phe đàn bà cử những người thay mặt, và bên đàn ông cũng cử người của họ.

Hai toán, nam nữ, mỗi bên một toán, đều hăng hái bắt tay vào việc. Họ cuốc, họ đào, xúc, gánh gồng và lấp đất.

Đêm. Một đêm không trăng bắt đầu xuống. Nhưng cả hai tốp vẫn không một chút nào ngơi sự hăng hái; đất do mỗi phe đổ lên đã làm thành một hòn núi nhỏ.

Những người đàn bà có lẽ bị thúc dục bởi cái đề nghị khác thường của người bạn già đồng giới, những người đàn bà đã mưu từ thuở nào đến giờ bỗng nghĩ ra được một kế thần diệu.

Họ đến một bụi tre gần đó, cắt lấy một cây tre thật cao. Rồi họ đi ra thật xa, trồng cây tre xuống đất, và cột lên đầu tre một ngọn đèn.

Khi chợt trông thấy ánh sáng nhấp nháy phe đàn ông thất vọng, họ ngỡ là sao mai đã mọc, bèn bảo nhau bỏ công việc và dựng cụ lại rồi về ngủ trong khi ấy những người đàn bà càng hăng hái gấp đôi:

Khi gà gáy sáng, phe đàn ông thức dậy, ra sân xem và lại thấy sao mai mọc.

Họ kêu lên.

« Thế là nghĩa gì? Khi đang làm việc thì chúng ta thấy sao mai mọc, chúng ta bỏ việc về ngủ. Bây giờ sao mai lại mọc. Không có lý gì sao mai lại mọc hai lần trong một đêm. Thật là khó hiểu. Trừ phi chúng ta đã ngủ thối một ngày và một đêm từ lúc

chúng ta trở về đến nay.

Phải tìm cho ra lẽ.

Hãy đi xem cái gì đã xảy ra. »

Mọi người nhìn về phía núi của họ. Không những họ thấy núi họ đã thấp hơn núi của đàn bà, mà họ còn thấy cây tre với ngọn đèn treo lủng lẳng. mà phe đàn bà như có ý đề nguyên chỗ như muốn chọc tức đàn ông, và tỏ cho đàn ông biết rằng họ đã quá ngốc mà làm ngọn đèn với ngôi sao. Nếu là một ngôi sao thường thì còn dung thứ được, đằng này lại làm với ngôi sao Vệ Nữ; Khờ dại thay là bọn đàn ông!

Đàn bà họ cười khúc khích với nhau mãi về nỗi « bé cái lăm » của bọn đàn ông.

Bây giờ phe đàn ông mới hiểu rằng mình đã bị lừa một cách quá khờ khạo. Thua cuộc, họ còn phải uốn mình chịu theo ý muốn của đàn bà đưa ra.

Vì theo cổ tích thuật lại, từ đó ở Cao miên đàn ông phải « hỏi » người đàn bà, đúng theo như tục lệ còn lưu mãi đến bây giờ.

Sinh viên tìm việc làm (dạy học hay thơ ký thông ngôn Pháp Việt Anh văn hay bất cứ việc gì) mục đích để tiếp việc học.

Địa chỉ: Nhờ Tòa báo chuyên

Nhà in SÔNG-GIANH

54 Frère Louis — Saigon — Tel. 21.417

LÁNH IN: TẤT CẢ giấy tờ, sổ sách, báo-chi, danh-thiệp.

LÁNH ĐÓNG: TẤT CẢ sổ sách, lưng da, mạ vàng và percaline.

LÁNH LÀM: TẤT CẢ các loại hộp bằng giấy nhỏ hay lớn.

mau lẹ — giá rẻ — và đẹp

ĐỜI MỚI số 65

TRÔI GIẠT

Phần thứ nhất

BUỔI chiều ử dợt, mưa lạnh thấm xuống hai bên hàng phố quanh hiu.

Nhận giấy xong Hường rảo bước ra cửa, lòng khoan khoái trong một niềm vui vô hạn. Mùa xuân đã nhạt từ lâu, như những cánh đào ủa đôi màu chỉ chờ một cơn gió nhẹ là rụng xuống tan tác. Mùi rêu ả phảng phất dâng lên lẫn với mùi đất thấm bụi mưa thơm nhẹ như mùi cỏ đồng. Mấy cành xi già trở lá xanh biếc đứng ngơ ngơ nhìn những bóng xe qua. Mưa rụng êm êm, trùm lên cỏ áo gã thanh niên một cảm giác ấm ướt, hơi ẩm áp. Những tòa nhà cô ở hai bên hè phố êm ngủ trong mưa lặng lẽ, hiền lành như một cảnh đời xưa.

Về đâu bây giờ?

Hường chợt hỏi một mình rồi đi chậm bước. Hân dẫm từng vết giày in trên vỉa hè thấm mưa. Vết giày hiện lên rồi tan sau bước chân. Hường lắng nghe tiếng chân mình gieo thờ thẩn, những tiếng động đều và nặng chìm sâu vào cảm giác hân như một nỗi buồn không tên tuổi.

— Về đâu bây giờ? Hường nhắc lại câu mình vừa nói rồi ngơ ngác nhìn quanh hai bên hàng phố như thể đương tìm kiếm cái ánh nắng đã tắt từ lúc nào.

Buổi chiều mưa ở một thành phố thanh bình bao giờ chẳng đẹp. Không khí ẩm áp lên vào vạn vật. Một cái gì ẩm ướt, như nước mưa làm cho đất thêm màu mỡ. Và một cái gì dâng lên, âm thầm nhưng mạnh mẽ như nhựa sống rạo rục trong lòng cây. Cuộc đời thơm tho như mùa vụ buổi. Hường vừa liên tưởng đến những đám cưới mùa xuân, những cô con gái dậy thì, những tháng năm nào đẹp như tiểu thuyết.

Lan man Hường nhớ đến một tết qua ở ngoài thôn ở những ngày xuân lạnh, không phong vị lặng lẽ qua từng ngõ nhỏ lũy lội, từng lũy tre xanh mượt, từng mái rạ đơn sơ. Mùa xuân năm ấy vang lừng tiếng nổ. Những phiên chợ cuối năm tấp nập một cách

vội vàng. Từ những vùng nào vùng nao đổ về bao nhiêu nét mặt xanh tái, nhứt gờng gánh tang thương. Lũ trẻ mặc đồng phục trâu ra bãi gặm cỏ tươi và ngơ ngác nhìn mấy con chim sất vùn vụt lướt ở chân trời kéo theo những tiếng rít dài ghê rợn nầu tiếng tình lạc trên những bãi tha ma. Những bác nông phu suốt đời cặm cũi với lũy tre, sào ruộng, buồng cày ngóng từng đám khói đen đùn lên ở cuối đồng xa ngoảnh lại nhìn mái rạ thân yêu, lo lắng vàng trên sắc mặt... Tất cả những hình ảnh cũ kỹ ấy đã chìm sâu vào trong một đêm cuối mùa mưa lạnh.

Hường trở về, cũng không có định kiến như lúc ra đi. Gã thanh niên mới rời bỏ mái ấm gia đình đã sống giữa những ngày khói lửa, lạc lõng như một cánh bèo. Mỗi lần tìm được một nơi làm là một lần chiến sự đột ngột lan đến. Hường ôm bọc hành trang thất thểu từ vùng nọ sang vùng kia. Lần cuối cùng hân gặp mấy người bạn cũ nhằm một ngày toi bởi lửa đạn. Hân nằm nép trong một giầy hầm ven bờ rào tre ngập nước đến đầu gối, nỗi hộp đêm từng tràng tiếng nổ đương rụng xuống quanh làng và vẫn chờ một cái chết vô tích sự đương găm thét ở trên lớp mái hầm mỏng manh. Sớm hôm sau Hường lại thất thểu ra đi. Nắng vàng lên qua những đám mây trắng dịu, vẫn vờ như một niềm hy vọng.

Tiếng còi xe hơi vọng lên đột ngột, Hường bàng hoàng ngược nhìn theo chiếc xe cửa kính bùng bít, lướt trên giải đường bóng nhảy nước mưa. Tiếng máy êm lịm dần. Phảng phất Hường vừa nghĩ thấy một mùi xăng cháy hơi khen khét và thơm một mùi thơm kỳ dị. Bên kia đường, anh phu xe, chiếc nón lá xum xụp trên đầu, đương cong lưng đạp chiếc xe già nua tùm hum hai cái áo toại cánh gà trượt át. Bánh xe lăn, thân xe lắc lư trên quãng đường lồi lõm ở gò kều lọc cọc như một ông già mỏi mệt vấp vụng sống. Hường thấy rõ cả cái mảnh lưng áo đen bạc màu dầm nước mưa. Bước chân rơi trên hè phố khô khan và rõ mồn một. Hường mồm túi lòi ra một

tờ giấy đã nhàu nát. Anh đọc lại một lần nữa:

« Hường, con.

« Được tin con đã về Hà Nội thầy mừng lắm. Thầy giữ cho con mấy trăm đề con tiêu tằm trong khi chờ đợi. Giấy má xong, con nên về ngay nhà.

« Gia đình nhà ta vẫn được toàn vẹn. Mọi người chờ con ».

Bức thư ngắn, nghiêm trang và thân mật khiến Hường hồi tưởng đến người cha sống hình dị đôi công chức tỉnh nhỏ. Mẹ Hường chết giữa một năm Hường thi đậu tiểu học. Cha hân đem gửi hân vào gia đình một ông anh rồi đi làm ở xa. Ít năm sau ông trở lại, mượn một căn nhà rồi xin cho Hường về. Gia đình vốn vẹn có ba người. Cha Hường, Hường và một người bố già thân tín. Học tới năm thứ hai, Hường lên Hà Nội để theo học trong một trường kỹ nghệ. Hường ở ký túc xá chưa đầy một năm thì tác chiến...

— Về đâu bây giờ? Cái câu quen miệng ấy Hường vừa thấy mình thốt ra một cách thật ngớ ngẩn. Ở ngoại ô vào, Hường đã gặp Tịnh. Đương đứng ngơ ngác ở một góc ngã tư hân bỗng giật mình, nghe thấy một bàn tay vừa đập lên vai mình:

— Mối ở nhà quê ra hử?

Hường nhìn chòng chọc vào cái miệng đương tùm tùm cười phô một hàm răng khấp khểnh, rồi mường rở kêu:

— A kia, anh Tịnh. Hai người nắm tay nhau. Cảm động, vui mừng long lanh trên mắt.

— Làm sao mà lại bị giạt về đây thế này?

Tịnh hỏi, vẫn cái lối văn vẻ và giọng bông đùa ngày xưa. Hường hơi có vẻ lúng túng. Hân lờng khờng bảo:

— Chẳng làm sao cả. Thấy người ta đi đông đông thì mình cũng đi, chẳng hóa ra người ta trở về. Thế là ngẫu nhiên mình cũng về.

Hai tiếng ngẫu nhiên, Hường cảm thấy như thấm thía một ý nghĩa mỉa mai. Gã thanh niên đủ sống những ngày về thực địa đón. Từ những cánh đồng heo hút trong đêm lạnh bãi hùng đến những người áo rách thất thểu, đến sắc mặt lợt lạt trước những cảnh

Tiểu thuyết
dài của
VĨNH LỘC

đồ nát nhưng đầy ác cảm ở ạt kéo về trong trí nhớ Hường. Tịnh vừa thoáng thấy nét mặt của bạn từ đầu tới chân: Hường mặc một chiếc quần tây xanh nhàu nát, những ngón lùn lùn ở đồng ruộng đánh dấu lên bằng những vết bùn nhỏ màu nâu lợt. Chiếc áo tây dạ đã sờn cả gấu tay, trên cổ như muốn giấu điếm một vành áo sơ mi vàng, bụi ghệt cáu lại thành một đường viền đen sậm. Tóc của Hường đã dài chắm vành tai. Tịnh cảm tưởng rằng bạn hân đã không có lấy một màu lược. Để đánh tan cái không khí lạnh lẽ đương len vào giữa hai người. Tịnh đập vào lưng bạn thân mật bảo:

— Về đây thôi đi.

Hường nhìn bạn phân vân: « Tôi mới được giấy bốn tám tiếng... » Tịnh cười yên lòng:

— Thì hãy cứ về với tôi đã rồi đâu có đấy, lo gì.

Đôi bạn sống vai nhau đi sâu vào quãng đường dần dần huyền ảo. Hường nhìn bạn rồi ngó những giầy nhà sơ sác, ngẩn ngơ như một anh dân quê vừa ra khỏi lũy tre làng. Chên vào giữa những căn nhà trống hốc, không một cánh cửa nguyên vẹn, tường vôi cũ lờ lỏi như những người ăn mày hủi, lác đác có vài cửa hàng mới mở, tủ kính đơn sơ, ngượng ngùng ngó ra con đường quanh quại dưới vết bánh nhứt đoàn xe hung hân. Bụi đường chất phấn lên những mặt kính nhem nhuốc. Một vài nét mặt vờ vờ tựa cửa. Ít đôi mắt lờ lờ theo những bóng người đi về vội vã và tang thương. Sau quầy một cửa hàng tạp hóa, một cô con gái bạn chiếc áo len màu hoa đào ngời thu hình, mé mải trên tay 1 cuốn chắc là tiểu thuyết. Hường mường tượng đến đôi mắt vừa nảy, lờ lờ đến thể thâm như cặp mắt người đã khóc vùng, khóc thắm.

Ở một cái « bar » bên kia đường tiếng một đĩa hát tây cổ lỗ ồng ồng phát ra. Mấy ả áo xanh, áo đỏ đầu tóc uốn quăn như kiêu đầu một lũ bú dù đương bá cổ quàng vai dầm gã khách hàng mà cười khúc khích. Một cô ồng eo đi ra cửa, cong mấy ngón tay lên để nếm cái màu thuốc lá đầu vàng xuống đường rồi toét cặp môi son mọng đỏ nhỏ một bãi nước miếng lên cái tàn lửa rụi.

Hường nhớ lại đêm đầu ngủ trong gian nhà tạm trú mấy cô con gái nằm ở giầy giường đối diện co dúm vào nhau khi nghe những tiếng đập cửa xâm xam. Ông bạn già đồng hành cuộn tròn cái áo ba đô xuy nằm bên cạnh Hường lát lát lại trở mình và ho lên sù sù. Những tiếng nổ bùng lên.

Lửa vạch những tia sáng dài và nhanh qua mấy khe cửa gió lửa. Bọn người khốn nạn nằm dãn mình xuống giường, lo lắng. Sớm hôm sau, cái bà đứng tuổi rất hay than thở, đi cùng bạn với Hường đã cười khanh khách với mấy gã người nhà ăn bạn bánh bao xuống đón, mà bảo rằng:

— Gớm! về đến đây trông thấy cái gì cũng lạ, trông thấy ai cũng sợ. Sợ cả những người quen mình ngày trước họ soảng sinh mà bây giờ bỗng trở nên sang trọng như mấy ông bà hoàng...

Câu nói đâm nhói vào ngực Hường. Hân nghĩ tới cái sợ chết nó làm cho con người hèn nhát hơn cả một con thỏ. Hình ảnh những bãi cỏ lau hoang dại, những căn nhà đổ nát, những bức tường xám xịt vết khói súng mà Hường đã không dám nhìn lâu, lăm lăm trở về. Hường đã bước qua những

THI THƠ
NGUYỄN THẾ TÀI
43, Schroeder—Chợ mới Saigon
25.000\$

Những ai trả lời đúng các câu hỏi sau đây sẽ được thưởng 25.000\$: 1) Tiệm vàng NGUYỄN THẾ TÀI và chi nhánh là tiệm vàng THẾ HÙNG có 2 cốp và 1 ngựa ngồi ở cửa tiệm để làm gì?... Tôi và... người đoán bài số... hay nhất. Xin đọc kỹ bài này và cắt bỏ cắt đi để dự thi. Ngày 1-27-53 sẽ đăng điều lệ.

THI THƠ BÀI 87

Hỡi chàng niên thiếu kia ơi! Muốn em yêu mến hy thời chiều em. Muốn cho hạnh phúc em đêm, Muốn cho tình ái ngày thêm mặn nồng. Em nay muốn một đôi vòng, Toàn bằng vàng là tiệm ông THẾ TÀI. Ước rằng đến sáng ngày mai, Anh sẽ sang NGUYỄN THẾ TÀI mua ngay. Saigon Chợ Mới gần đây, Schroeder chính lộ nhớ hay chăng? Lòng em chỉ thích nữ trang... NGUYỄN THẾ TÀI tiệm vàng tình vi. Kể ra nhiều tiệm thiếu gì, Nhưng khó có được vàng y nguyên hình. Mấy lời giao ước đính ninh, Sáng mai hai đứa chúng mình cùng đi. Yêu em anh chẳng tiếc gì, Dầu em ước muốn chỉ chỉ cũng chiều. Mong em thành thật thương yêu, Anh sẽ xây đắp cầu Kiều nay mai. Ta còn ngày rộng tháng dài, Còn tiền còn đến THẾ TÀI Schroeder. Sắm vàng danh tiếng này về. Em chừng, em đến, em khoe với người. Xiết bao hạnh phúc trên đời.

OANH
(lãnh tiền rồi)

NGUYỄN THẾ TÀI
Brochant 0%

nẻo đường quen thuộc cái găm mặt như e sợ và hối hận.

— Anh về đây từ bao giờ thế?

Tịnh đương mãi bước nên không để ý đến câu bạn vừa hỏi. Hường nhắc lại, lớn tiếng hơn:

— Anh về trước tôi bao lâu rồi?

Tịnh đáp giữa một nụ cười:

— Có đi cộc đầu mà về!

— Cũng khá may đấy anh ạ. Nếu không, vị tất tự nhiên đã có người nuôi bảo có mình ngót nửa năm trời cho ăn cơm gạo lức và ngủ giữa mấy cái chòi canh?

Hường nhìn bạn mỉm một nụ cười không vui rồi chép miệng:

— Rút lại thì chỉ có thoát chết là may.

Lát sau, hân nghe Tịnh bảo:

— Ấy thế mà tôi vẫn còn phân vân chưa biết có nên cho cái đó là may hay không đấy...

Cho là bạn không hiểu, Tịnh lại bảo thêm:

— Nhiều lúc tôi lại thấy rằng cứ cuộc đường, vác đất hay đập đá còn hơn là phải sống một vài ngày khốn khổ với sự hành hạ của lương tâm mình.

Hường mỉm chặt môi, lơ đãng nhìn con đường dài bốc bụi ở từng quãng xa, cổ làm như không nghe thấy câu bạn vừa nói. Cuộc đời đương là một bức tranh thắm màu, sao còn cứ tô thêm những nét đen vào đó cho thêm ảm đạm!

Vào nơi Tịnh ở phải đi sâu qua một giầy nhà tối, chật chội. Cái mái quanh lợp xúp nằm sát góc một mảnh sân ngồn ngang những chum vại, rác rưởi. Hường không ngờ ở giữa cái kinh thành ánh sáng này mà vẫn còn có một chỗ bùn lầy nước đọng.

— Anh xem, cái thảo luận tôi ở có tình mệnh không?

Tịnh vừa khoe xong thì có tiếng còi tàu thét lên. Đoàn tàu đi ngang hông giầy nhà Tịnh ở, đương nghiêng những vòng bánh sắt lên đường kêu ken ken và thở hừng hực như trở về sau một cuộc du hành gieo neo, vất vả. Hường ngó bạn. Tịnh có cái vẻ mặt của một anh hề vừa nói xong một câu khôi hài chưa chát. Hân cười gượng, mặt nhăn lại, bảo Hường:

— Cho nó quen đi!

Trong bóng tối âm thấp đứng thu hình một cái bàn viết xiêu vẹo có bốn giống chân khang khiu. Bên cạnh chiếc ghế đầu, một chiếc ghế mây đau ốm ngã cái lưng tựa mỗi một vào vách tối. Dưới chân bàn nằm lẩn lóc một đôi giầy, hai chiếc guốc mộc. Tịnh khoát tay chỉ vào góc nhà:

— Còn đây là gia đình lảng giềng, một anh bạn làm cái cái ở hiệu may tây.

(còn tiếp)

SAIGON SỐNG

(Tiếp theo trang 19)

còn nhân dân là cá đối mỗi... khi nào cá móc vào lưỡi câu nuôi mỗi thì cái phao, là chúng mình; mỗi « vào nhân dân »... Nhưng mỗi đã ăn rồi, cá đã nhả lưỡi câu thì chúng mình lại nhỏ lên... thương từng kiến thiết... nghĩa là !!! trở về với... giai cấp...

Những « cái phao » vật vờ... trôi trong khói thuốc, và trôi theo những làn mắt xa vắng.

23-5-53.

KỂ Ờ, người đi : có hai người bà con, mần khóa lớp học Thủ đức, hôm nay thu xếp trở về Bắc. Công thành, danh toại, dĩ nhiên là phải vui, phải mừng thì mới... hợp lý chứ? Đàng này, hai anh bạn trẻ tuổi của tôi lại tỏ vẻ hình như là... dửng dưng dưng...

Họ chậm chạp thu xếp hành trang. Họ chậm chạp chạy (?) giấy tờ. Họ chậm chạp « đưa đi cần đồ ».

Hay là... Hay là...

— Hay là các cậu nhớ Đại thể giới chứ gì?

Một giọng dửng dưng, uể oải đưa đà cho một chuỗi gần :

— Hừ... hừ... chúng em lấy đâu ra tiền ngàn bạc mớ đề mà nhớ được Đại thể giới?

— Thế thì nhớ Sài Gòn vậy...

— Chưa chắc. Vì Sài Gòn nóng lắm...

— Nóng đâu bằng Hà Nội bây giờ.

— Thế thì là vì chúng em không có ô tô... Sài Gòn tiền xe pháo đắt lắm. Mỗi ngày xuất ngoại soàng thôi cũng mất hàng trăm đồng là ít... Mới lại Sài Gòn cũng hơi hiểm tính lắm lắm.

— Chưa chắc... trái lại, mình thấy Sài Gòn nồng hậu đấy chứ.

— Thế thì có lẽ chúng em là nhà binh, không được tiếp xúc với giới văn nghệ nên thấy Sài Gòn thiếu chất tinh cảm.

— Thế nghĩa là không nhớ. Vậy sao lại có cái về xa vắng thế?

— Xa vắng vì... nhớ... nhớ thủ đô triu mến... Nhớ bao nhiêu lâu nên bây giờ sắp được về lại càng nhớ hơn (một tiếng thở dài khoan khoái). Mai đã ở Hà Nội rồi... thú quá!

— Không đùa mà cũng đừng lập dị. Minh hỏi thực, các cậu hình như lưu luyến gì Sài Gòn là nghĩa làm sao?

— Anh bạn trẻ tuổi nhất thành thật tường khai :

— Vì binh lính ở trong này không giống binh lính ngoài ta.

— HẾT —

Mầm tai hại cho bạn gái : (Tiếp theo trang 16)

Tóm lại, ghen cũng có chỗ hay. Cũng như ta đưa tay che một cái đá, hăm dọa thế thôi ! Vì cuộc đời có lắm bất ngờ và tình duyên có khi trắc trở !

ĐÂY LÀ MỘT BẢNG ĐỀ THỬ XEM BẠN CÓ GHEN KHÔNG ?

1.— Bạn có ghét những người đàn bà đẹp mà bạn gặp không ? (ừ biết đâu chồng mình sẽ gặp họ).

2.— Khi chồng sửa soạn ra đi, bạn có tra hỏi xem đi đâu ? Đi với những ai không ?

3.— Khi bạn nhận 1 bức thư gởi cho chồng mà không đề tên người gởi, bạn có tự bảo : Đây là tuồng chữ đàn bà không ?

4.— Lúc chồng bị ở tù, bạn có bảo : Ờ ra chồng mình không gặp đàn bà đẹp không ?

5.— Bạn có mừng khi chồng bảo cô thư ký cùng sở đã đổi đi không ?

6.— Đi xem chớp bóng, khi có một người đàn bà đến ngồi cạnh chồng, bạn có than không thấy rõ đề đổi chỗ không ?

7.— Khi chồng đi vui chơi với chúng bạn về, bạn có giành phần đi cất áo để xem có mùi nước hoa lạ không ?

8.— Khi chồng về trễ, bạn có đề ý bắt bẻ từ lời nói xem chồng có dối gì không ?

9.— Thấy chồng vừa sắm một cái cravate mới hay mua giày mới, bạn có nói « có ai đây nên diện rồi » không ?

10.— Lục giấy má, sổ tay chồng, bạn thấy có nhiều địa chỉ lạ, bạn có ghi lại đề gặp dịp xem nhà ấy của ai có những ai chăng ?

NẾU CÓ

CÓ : Từ 1 đến 2 : Bạn có yêu chồng không ?

Từ 2 đến 5 : Bạn là người vợ kiểu mẫu ?
Từ 5 đến 7 : Nếu người chồng là người có chút đỉnh tánh kiêu căng, ông sẽ tự hào rằng ông hoàn toàn lắm.

Từ 7 đến 10 : Bạn coi chừng mối chồng đấy ?

Cả NGỌC SƯƠNG (Tân Bình)

(Viết theo tài liệu các báo ngoại quốc)

HỘP THƯ QUẢN LÝ

Chúng tôi đã nhận được Bưu phiếu của những bạn sau đây :

- Ô. Bùi Văn Tuy (S.P. 4.858)
- Ô. Trần Hạnh (S.P. 61.624)
- Ô. Nguyễn Thanh Sơn (Kongpong Cham)
- Ô. Lý Hữu Nghĩa (Phnom Penh)
- Ô. Trần Văn Hai (Vientiane)
- Thiếu Úy Trung Tín (Tây Ninh)
- Ô. Trần Năng Lư (Luang Prabang)
- Ô. Vinh Bạch (Quảng Trị)
- Ô. Hồ Cam (Savanakhet)
- Ô. Nguyễn Văn Liên (Long Thành)
- Ô. Vũ Đức Liên (Lai Khê)
- Ô. Nguyễn Văn Hai (Cần Giộc)

Đa tạ,
ĐỜI MỚI

Bạn chải brillantine

BOBEL

Tức là bạn dùng thứ dầu thơm
quí nhất gần 1400đ / 1 Kilo

PHƯƠNG MAI

185 F. Louis

HOÀN CẦU ĐƯỢC PHONG
ĐỊNH-KINH-TÂN
Nhãn hiệu "TRÁI ĐẤT"

Phương thuốc cải tử hồi sinh vô giá
Giải phong nhiệt, trừ đàm, trị bệnh,
trẻ em nóng mình, ăm đầu, ho hen khó
khê : Lan trái và kinh phong, v...
Đào đốm độc riết rồ nhĩ.

TỔNG PHÁT HÀNH
HOÀN CẦU ĐƯỢC PHONG
99, QUAI DE BELGIQUE SAIGON

HOÀN CẦU ĐƯỢC PHONG
ĐỊNH-KINH-TÂN
SAIGON

thuốc này khi phong trừ đàm,
chết, trừ hàn này hay.

Dầu
Củ-là

Dragées

PULMOFORME

Libs

Thuốc viên

trị dứt ho

LIBS

(Mareuil sur Lay Vendée)

CHEMISE MAY SẴN

Quý Ngài muốn lựa một cái
chemise may sẵn cho thật vừa
lòng xin mời lại nhà may :

CHÍ THÀNH

117 Frère Louis, Saigon

Bảo đảm không rút
Col Indéformable

VIỆT NAM CÓ MỘT

Nhà chuyên môn làm chân giả
và tay giả để ráp thay những
chân cụt và tay cụt. Theo đúng
phương pháp của những nhà
chuyên môn Pháp và Mỹ.

Được tin nhiệm của sở quân
y pháp ở Saigon.

Xin mời lại viếng hoặc viết thư

HIỆU BATRU

301, Colonel Grimaud
SAIGON

QUÁN QUẢN TỪ ĐIỂM

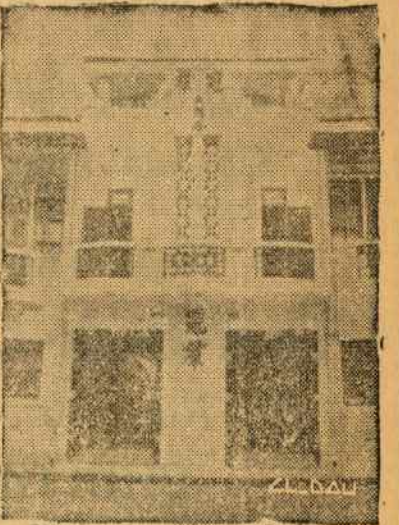
Téléphone : 402

Số 2 và 16 đường
des Artisans
CHOLON

SIÊU QUẢN TỪ ĐIỂM

Téléphone : 580

Số 440, đường
Marins — CHOLON

Tiểu thuyết dài phóng tác của Giang Tân

(Xem Đời Mới từ số 62)

IV

CON Liên khe khẽ hát họa theo. Nó giật mình khi thoáng thấy bóng ba nó. Ông già đóng sầm cánh cửa, mắt chăm chăm nhìn vào mặt con. Ông chậm rãi dần từng tiếng:

— Hình như ba đã nhất thiết cấm con mớ đến mấy thâu thanh, con còn nhớ không? Tội không vắng lời là một tội rất nặng. Bây giờ đi ngủ ngay đi, phạt con nhịn bữa cơm tối nghe không?

Liên cúi mặt xuống, khóc nức nở. Nghe tiếng la của chồng, bà Thuận từ nhà bếp chạy lên:

— Cái gì thế ba nó?

Ông già vắt chiếc mũ xuống bàn, rầu rầu đáp:

— Hồng rồi! Con nó không muốn nên người nữa.

Con Liên lặng lẽ đi về phòng riêng. Nó nằm dài trên giường, gác tay lên trán, suy nghĩ. Tiếng ba má nó vắng vắng bên tai. Má nó tỏ ý tán thành ý kiến của chồng.

— Ừ! Ông nói có lý lắm! Những bài hát ấy chỉ làm hư hỏng đời tuổi trẻ chẳng ích gì cả.

— Ái tình! Lại ái tình! Nhắc nhở luôn luôn đến ái tình! Sớm đến chiều, chiều đến tối, chỉ nghe cái giọng «á tình» ấy thôi. Thanh niên ngày nay cũng đến hư hỏng hết cả!

Ba nó vừa dứt lời, má nó lại tiếp ngay:

— Cui chừng con Liên nhà ta hình như cũng đã biết nghĩ đến ái tình rồi ba nó à! Đã bao lần, tôi có cảnh cáo cho nó biết mà nó giữ mình đấy. «Khôn ba năm, đại một giờ», gia đình mang lấy họa thì khốn!

Tâm thần con Liên rối loạn. Nó vừa hối hận là đã làm trái lời ba nó, nó lo sợ ba má nó sẽ trừng phạt nó. Nhưng rồi nỗi lo sợ bỗng biến mất khi nó nghĩ đến thằng Đông. Nhớ lại bài hát, con bé khẽ lặp lại:

Em ơi! Anh nói rõ em nghe
Em là người anh yêu nhất đời...

Giọng hát chìm trong giấc mơ của con bé...

Chương thứ tư

VÒNG tay trước ngực đứng thẳng người lưng dựa vào vách, thằng Đông đưa mắt nhìn khắp gian phòng. Mấy đứa bé đang cúi đầu chăm chú trên những tấm hình thoát y vũ nữ trên mặt đất. Bỗng chúng quay mặt về phía thằng Đông, vẻ lo lắng.

Đông không biết nghĩ thế nào, lên giọng:

— Cui chừng đây! Mẹ con Mầu ghé thăm nha! Mụ ấy có thể thừa đến tận nhà trường đấy!

Bé xi môi xuyt xuyt:

— Không cần! Tao có đi học đâu mà tao sợ!

Đông ra lệnh:

— Chết hình lại trước khi «săn» chúng nó về, tụi bay!

Dô Ta gật đầu:

— Bọn lớn đẹp thật!

Bé lắc lắc cái đầu:

— Nhưng lớn thì làm sao «săn» được hả?

Đông mỉm cười:

— Cũng tùy thôi!

Du ngạc nhiên hỏi:

— Thế Đông đã từng săn được cô nào chưa?

Ông «xếp» lại khi khi cười.

— Có thể lắm chứ!

Từ từ, nó cúi mình xuống, cầm lên

một cái hình màu, hình cô đào Jane Russel và chia ngay trước mặt ba đứa:

— Lớn bằng của cô này không?

Jane Russel là một cô đào chớp bóng có cặp vú lớn, mà bọn trẻ đã vì tựa hai quả đồi xinh. Nước da cô mịn, một làn tóc hung hung chảy xuống đôi vai trông đẹp như một nữ thiên thần.

Dô Ta ngửng đầu hỏi lại Đông:

— Thế cái cô lớn ấy đã làm gì hử Đông?

Nheo một mắt lại, Đông chững chạc trả lời:

— Làm nhiều cái...

— Cái gì mới được chứ?

— À! Cái ấy bí mật lắm. Tao không cho tụi mày biết đâu!

Nhưng Đông đột ngột thay đổi ý kiến. Nó đồng đặc bảo mấy đứa:

— Tụi bay à! Như lúc này tao đã nói, chúng ta phải đốt hết tập hình này đi.

Tụi bay có bằng lòng không?

Dô Ta lẩm bẩm.

— Đốt chúng, tao đau lòng lắm kìa!

— Tao tán thành ý kiến Đông. Phải

đốt sạch đi. Kể khác họ thấy, xấu hổ lắm kìa!

Đông lấy lòng quảng đại, đưa ý kiến:

— Có đứa nào thích đem «thoát y vũ» về nhà không?

Du nghe câu nói của Đông như mớ

cờ trong bụng. Nó cúi xuống, tay sắp

lịa lịa mấy tấm hình và reo lớn:

— Cho tao «lấy» Rita Hay Vot!

Dô Ta ra sức chọn...

Đông quay sang Bé:

— Bé, mày thích hình nào?

Bé đưa tay lên để tỏ ý muốn của

mình:

— Thú thật, tao chỉ thích Fernandel Ba đứa chọn xong, đến tui Đông. Nó xếp mấy tấm hình lại một đống cao, đánh diêm lên. Lửa bén vào ngực tròn trĩnh, vào cặp chân khiêu khích và mông các cô «thoát y vũ»... Lửa tàn dần, một ngọn khói đen bốc lên. Tập

ĐỜI MỚI số 65

hình trong phút chốc chỉ còn lại một đống tro tàn.

Bốn đứa đứng im cúi xuống những tấm hình đã cháy thành than. Một ngọn gió thổi tới. Tro tàn bốc theo gió bay tung tóe khắp căn nhà.

Đông đứng thẳng người, uốn vai:

— Bây giờ tao phải đi thăm con tinh nhân tao đã!

Nó chạy ra ngưỡng cửa. Đứng lại một lúc, nó đưa hai ngón tay chào mấy đứa rồi nhanh chân bước.

Thằng Bé trông theo với cặp mắt triu mến:

— Chốc nữa, Đông sẽ kể cho chúng ta nghe nó đã làm gì với tinh nhân nó.

— Những «cái ấy»... Du vợ vẫn đáp.

Dô Ta nheo con mắt phải lại, lấy tay

thoa vào đùi, nhảy cồm lên, lớn giọng:

— Tụi bay ngu quá! Thì hẳn cũng

làm những việc như tất cả mọi thằng

con trai lúc gần những đứa con gái.

Bé càng thêm ngạc nhiên:

— Vậy con trai lúc gần con gái làm

điều gì hử mày?

— Ê! Những «cái ấy»!

— Còn mày, mày hẳn biết những

«cái ấy» chứ?

— Mày có tin là tao biết hết thầy

không? Đô Ta nói câu ấy có vẻ đắc

chí lắm.

Du muốn tỏ ra mình cũng thông

thạo không kìa Đô Ta về những cái

«bí mật» của ái tình, lên giọng:

— Cả tao nữa, tụi bay ơi! Tao cũng

rõ tất cả nha!

Bé năn nỉ:

— Tụi bay biết như thế nào, nói cho

tao nghe với nào!

Dô Ta gật gù đầu, vẻ suy nghĩ. Có

lẽ nó đang sắp xếp tất cả những ý

từ, những điều nó nghe lỏm được

trong bấy lâu nay. Vừa lúc nó mở

miệng ra, thằng Bé cảm thấy khoan

khoái lạ. Nó sắp được biết tất cả

những bí mật giữa người đàn bà và

đàn ông lúc hai người chung đụng với

nhau, một thắc mắc nó hằng ao ước

được có người giải thích căn cứ.

Thằng Đô quay lại hỏi Du:

— Bắt đầu câu chuyện đi mày!

Du, đỏ mặt:

— Mày nói trước đi!

— Tại sao mày không nói trước?

— Còn mày, vì sao mày lại không

vào câu chuyện trước tao?

Dô Ta đột thêm một câu:

— À tao hiểu rồi! Mày không dám

nói trước, là vì mày chẳng biết cái

cái gì cả.

— Chính mày mới không biết khi

khó gì cả, vì lẽ đó mà mày bảo tao

kể trước.

Cuộc bàn cãi mỗi phút thêm náo

nức. Thằng Bé lo lắng một cuộc ẩu

ĐỜI MỚI số 65

đả xảy ra như hôm nọ, đứng lên hòa giải.

— Thôi anh em cho qua việc ấy!

Du, cái vẻ của một võ sĩ, uốn vai, đã nắm bàn tay lại, làm le muốn nhảy xổ vào đối phương. Đô Ta, vẻ hách dịch, đưa hai ngón tay ngang bẻ rẻ, chào kiểu ngạo Du, nói:

— Mày nhỏ, nên tao không thêm đánh lộn với mày đấy thôi!

Không biết gì mà làm bộ! Đồ độc toét! Nói xong, nó nhổ bãi nước miếng, có vẻ khinh bỉ rồi bước đi. Bé chạy theo năn nỉ:

— Kể tao nghe, chỉ một mình tao nghe thôi!

Dô Ta làm bộ nhăn trán, nhịu mày, đứng lặng một chốc rồi trả lời:

— Mày nhỏ quá, không nên nghe những chuyện ấy!

Rồi nó bước đi. Bé tần ngần đứng lại. Nó thầm nghĩ, không biết đến lúc nào nó mới biết rõ những «cái ấy» là cái gì?

Ôc tò mò của thằng bé vẫn chưa được cời mở. Một nỗi thắc mắc lớn ám ảnh mãi trí óc thơ dại đáng thương.

Chương thứ năm

ĐÔNG đi thăm con «mèo» của nó.

Tinh nhân mới của nó tên là con Thanh. Thanh đã hai mươi tuổi! Cô này giúp việc thuê vào trong một tiệm ở cùng dãy phố với Đông.

Tìm nó hồi hộp lúc nó đến ở trước cửa tiệm. Nó toan mạnh dạn bước vào Nhưng bước đến ngưỡng cửa, nó bỗng đứng dừng lại, thử người. Ôc thằng bé suy nghĩ mông lung. Nó e lệ đến nỗi không dám ngược mặt lên. Nhưng tai nó nghe tiếng động trong phòng riêng của Thanh, Rồi như một người lúc bắt đầu muốn nhảy xuống nước, Đông quyết định thi hành cử chỉ của nó. Nó vận hột xoài và bước vào. Có tiếng hỏi:

— Ai đấy?

Đông húc vào, đồng đặc trả lời:

— Tôi đây mà!

Nói xong, nó khép cửa lại. Hẳn đứng thẳng người, mắt chừng chừng nhìn Thanh.

Thanh muốn được dễ chịu hơn cời chiếc áo dài, mình nó chỉ còn lại cái «cốc xê» mà thôi. Biết Đông, Thanh lẩm bẩm.

— Muốn vào sao không gõ cửa trước?

Đông như không để ý đến lời trách móc của Thanh tấm tắc khen:

— Cô thật là một «thoát y vũ»!

Hơi ngượng, Thanh ôm cái gối vào người, Đông nhắc lại câu nói:

— Thoát y vũ!

Cô gái tỏ vẻ không bằng lòng:

— Không phải anh đến đây để tặng

tôi cái tên ấy!

Đông chớp mắt, gật gật đầu:

— Phải nói như vậy chứ!

Tuy vậy Thanh cảm thấy vui vui

khi nghe câu nói ấy. Phút đầu Thanh

còn ngỡ ngàng nhưng dần dần cô gái

cảm thấy như sự có mặt của một

người con trai trong phòng riêng của

mình thì không khi gian phòng có phần thêm ấm cúng hơn. Thanh ấp úng hỏi Đông:

— Sắp về chưa Đông?

... Đông vẫn không trả lời. Mắt nó chăm chăm ngó vào những đường cong nét nổi trên thân hình Thanh rồi chậm rãi nó hỏi:

— Này cô Thanh à! Nhiều lần tôi muốn là...

Thanh ngắt lời:

— Muốn gì hử Đông?

— Muốn là nhân tình của cô.

Thanh đưa mắt tinh liếc Đông, giọng nũng nịu:

— Có thật không Đông? Có phải

Đông muốn thật như thế không? Hứa

đi nào! Và bây giờ Đông muốn gì

nào?

Đông ngoan ngoãn trả lời:

— Bây giờ cả hai chúng ta đi xem

chớp bóng.

(còn nữa)

37

TRUYỆN DÀI TÂM LÝ XÃ HỘI NGÀY NAY

Tứ của bà X.X. — Cô VÂN NGA thuật

(Xem Đời Mới từ số 33)

ĐỨC ngáp ngừng và cười ranh mãnh. Bích Thủy chưa đoán ra ý của Đức, hỏi tôi:

— Chắc là lại cây đơn tý bà trong truyện Thạch Sanh chờ gì?

— Không, hơn thế nhiều, vô giá mà.

Cô không thể đoán ra được ư?

— Ừ, cái hôn, muốn đời không thể quên Bích Thủy đó mặt bảo:

— Quý nà?

Bích Thủy cao thối chổng mặt trở n định đi về. Đức bảo nên ghé mua

ít ít nem và khô bò đem về. Khi

giải quán bán thức ăn cả hai

ng thấy đối. Đức đề nghị ghé lại

ng gi ăn uống trước đã, Bích Thủy

ng lòng.

Trong khi ăn uống Đức gọi bà

ng. Ông hỏi Bích Thủy:

— Giận tôi đây ư? Nếu thế đời tôi

ồn nạn quá thôi.

Nhìn thấy Đức buồn đầu đầu Bích

Thủy bảo:

— Anh trẻ con lắm. Nếu anh muốn

không buồn thì anh đừng quấy phá

thế.

Cô muốn nói nhiều nữa, nói những

ng nặng nề, tàn nhẫn cùng nều. Đây

một dịp duy nhất để cô cách cáo và

ng hoa Đức. Nhưng cô lại không dám

chết ngay đi để có thể cùng xum họp

nhau bên thế giới khác.

Thủy nói giọng run run, mắt rướm

rướm lệ:

— Anh chỉ bảo đại. Đời còn vui vẻ

lắm kia mà.

— Vui gì cuộc đời tuyệt vọng này.

Thủy đâu đã thấu cõi lòng sâu thẳm

tang tóc của tôi. Thời gian chưa thể

hàn gán vết thương lòng tôi, Thủy

cũng hiểu chứ? Mà đời Thủy, tôi

đoán không sai, cũng khổ buồn chứ

vui vẻ gì. Vì thế gặp nhau đây là một

điểm phúc quý báu vô cùng.

Bích Thủy ngồi lặng thinh về mặt

buồn dưng. Những lời của Đức đều

đúng lý. Cô cảm lòng để khỏi khóc

lên, tức tưởi như một đứa bé thơ.

Đức lẳng qua chuyện khác:

— Xin lỗi Thủy, chuyện qua rồi còn

nhắc lại làm gì. Tôi mãi nguyện làm

vi Thủy hiền tôi và tôi cũng hiền

Thủy. Chúng ta kết hợp bởi sự đau

khổ sẽ thành đôi bạn lòng chỉ thiết.

Do sự khôn ngoan của Đức, một

chốc sau, Bích Thủy lại cười ngoác

đẹp mắt chứ ít khi cảm thấy những

cái đẹp thiên nhiên ấy khêu gọi

những cảm xúc sâu xa con người. Giờ

đây cô bỗng đã có sự thay đổi, nhìn

tất cả mọi vật với niềm tình cảm

lại lảng.

Xuân trường không giống như cô đã

tưởng tượng, buồn bã và thâm u trong

cảnh tàn phá, vẫn không làm giảm

nguồn yêu đời của cô. Mạch nước

trong vạt trào từ miệng giếng thiên

nhiên ra chảy róc rách qua một lòng

rạch đầy cát trắng. Trong mùa mưa,

mực nước cao lên đến cổ người tắm

và trong khe đến nhìn xuống đáy sâu.

Người ta có sửa chữa, tu bổ thêm cho

giòng suối đẹp ấy thành nơi bơi lội

lý thú và đẹp đẽ.

Trời đã trưa nhưng không nắng.

Người lên chơi Xuân trường rất ít và

cũng đang sửa soạn ra về. Đức và Bích

Thủy tìm một mồm đá ngồi ngâm

chân dưới nước mát lạnh. Bích Thủy

nhìn giòng nước chảy thì thâm vút

buồn lây cho đời xuân mình đã trôi

qga im lìm, lặng lẽ. Cô là người đa

Bạn đọc đề ý

Bạn có thể mua báo đóng thành
« bộ » tại văn phòng liên lạc 96 đại
tá Grimaud (Chợ Thái Bình Saigon.)

Báo cũ tính 4 đ. thay vì 5 đ. mỗi
tập.

12 tập đến 20 tập, bạn có thể đóng
thành một quyển.

GIÁ ĐÓNG: bìa thường 32 đ.

bìa da có mạ tên chữ vàng
41 đồng

Bạn có thể tiếp xúc nơi văn phòng
liên lạc ngoài giờ làm việc: 12 giờ

trưa đến 1 giờ. 6 giờ chiều tới 7 giờ,
Báo cũ chỉ thiếu số 1 và số 5.

ĐỜI MỚI

BÁ ĐÀ SƠN QUÂN

TỰ BÂY LẬU

CỦA

VÔ VÂN VÂN

VÂN ĐÚNG ĐÀU

CHUYÊN TRỊ

TỬ CUNG

VÀ

BẠCH ĐÁI

TIẾNG VANG LÚNG

KHẮP CẢ ĐÀU ĐÀU

CHI NGÀNH

229 ĐƯỜNG LÊ-LỢI SAIGON

Hãng đúc TRÍ-ĐỘ

Số 87, đường Arras—Saigon— Điện thoại số 21,133

Lãnh đúc tiện rèn và làm đồ nguội các khí cụ và máy móc
bằng sắt đồng gang nhôm thép. Kỹ nghệ Việt-Nam rất tinh
xảo chẳng kém kỹ nghệ ngoại quốc.

BASTOS

Bát Tô tuổi đã dư trăm, nghìn tám ba tám (1838) là
năm ra đời.

Mùi ngon thơm diệu tuyệt vời. Ai người rành diệu
lại người không ra.

Nhà khiêu vũ ARC EN CIEL

52-59 ĐƯỜNG JACCARÉO — CHOLON

Có nhiều môn giải trí khêu lòng hiếu kỳ tất cả quý khách thành phố

TUẦN BÁO « ĐỜI MỚI »

Giám đốc: VĂN LANG

Quản lý: TRÁC ANH

In tại nhà in riêng Đời Mới

417 Đại lộ Trần Hưng Đạo—Chợ Quán

(Giấy nói: 793)

ĐỜI MỚI GIÁ DÀI HẠN Ở NAM-VIỆT

MỖI SỐ. 5\$

4 tháng. 20\$ 3 tháng. 60\$
6 tháng. 120\$ 1 năm. 240\$

Đời địa chỉ xin cho nhà báo biết để tránh thất lạc.

CUỘC THI ĂN ẢNH ĐỜI MỚI 1953

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

